Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 326

Poznań, piątek dnia 18 lipca 1930

Rok XXV

O zmianę systemu rządów

Omawiając poważną sytuację, w jakiej znalazła się Polska, stwierdziliśmy wczoraj, że nie może być inaczej, skoro cała gra toczy się nie o interesy narodu i państwa, lecz o to, by pewni ludzie byli u steru rządów i by mogli się u niego utrzymać — choćby wbrew woli przygniatającej większości społeczeństwa. Na szczęście jednak nawet w obozie dziś rządzącym zaznaczać się zaczyna reakcja przeciw takiemu pojmowaniu swego stosunku do własnego narodu. Uczciwsze żywioły „sanacyjne" poczynają już się dusić w atmosferze własnego obozu i widzą, że utopiono dobro publiczne w prywacie.

Organ jednej z grup „sanacyjnych", a mianowicie Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast, tygodnik „Przełom", pisząc o „tęsknocie do pracy solidnej, trwałej i owocnej", tak się wyraża:

„Życie woła o budownictwo, o pracę twórczą! A gdzież ta praca wspólna, łączna! Wszyscy się nienawidzą, wszędzie sama tylko sycząca i trująca nienawiść, gangrena, nieróbstwo, orgja bezmyślności!"

Równocześnie krakowska „Myśl Legjonowa", organ tej grupy legjonistów, która coraz krytyczniej odnosi się do polityki i metod obozu rządzącego, pisze w jednym ze swych ostatnich numerów, co następuje:

„Uznajemy i szanujemy zasługi p. marszałka, ale musimy podnieść, że pierwszą rzeczą dla nas jest Państwo, Ojczyzna, a potem dopiero zasłużeni ludzie, jakim jest p. marszałek i w tym stopniu musi się wszystko podporządkować i uporządkować".

Powyższe oświadczenie „Myśli Legjonowej" oznacza niewątpliwie zupełną rewizję haseł, głoszonych dotychczas przez cały obóz „sanacyjny" w zakresie stosunku do własnego narodu i do osoby Piłsudskiego. Wszak dotąd wykładnikiem tego stosunku było podyktowane zgóry traktowanie narodu polskiego jako „narodu idjotów" — a jedyne przykazanie polityczne stanowiła wiara w „największego człowieka w Polsce"..

Taż sama „Myśl Legjonowa" tak pisze o toczącej się obecnie w kraju walce politycznej:

„Walka ta odciąga od wszystkich innych niezbędnych prac, fermentuje całe społeczeństwo, które żyje dzisiaj w nadzwyczajnie ciężkich warunkach ekonomicznych i gospodarczych i wzdycha do jaśniejszych, spokojniejszych chwil życia, do unormowania stosunków, ażeby spokojnie można było działać i pracować, by rósł dobrobyt obywatela i państwa.

„Walka ta odsuwa i uniemożliwia pracę wybranemu przez naród Sejmowi i Senatowi, narzuca jakiś nieokreślony jasno system, niby silnie rządzący, a jednak szkodliwy i w indywidualnem polskiem społeczeństwie nie do pomyślenia.

„Ostatni czas nawiązać kontakt ze społeczeństwem i uczynić bodaj kosztem osobistych poświęceń wysiłek współpracy, a jeżeli ta jest już niemożliwa i Polska musi być rządzona „wschodniemi metodami", to niechże ten bat nie omija tych, którzy mając możność wyprowadzenia nawy polskiej z odmętu kłótni, nie uczynili żadnego kroku, aby tumultowi zapobiec. Front legjonowy w obliczu strasznej odpowiedzialności zmienić się musi".

Nie ulega wątpliwości, że ludzie, którzy tak śmiało dają wyraz głosowi sumienia narodowego, stanowią niewielką stosunkowo grupę w obozie „sanacyjnym". Kierownictwo tego obozu nie objawia żadnych skłonności w kierunku zmiany dotychczasowej swej polityki. Cytaty jednak powyższe są dowodem, że wszystkie uczciwe żywioły w społeczeństwie zdają sobie sprawę z niemożliwości dalszego trwania obecnego stanu rzeczy, jeśli Polska nie ma być narażona na ciężkie wstrząśnienia wewnętrzne i groźne ciosy wrogów zewnętrznych.

Odpowiedzialność dziejowa wobec przyszłych pokoleń nakłada na społeczeństwo polskie wielki obowiązek. Obowiązkiem tym jest powołanie rządów, któreby były rękojmią rozwoju sił narodowych przez odbudowę życia gospodarczego, solidarną współpracę wszystkich warstw społecznych, unormowane stosunki prawne — wreszcie przez wzrost znaczenia Polski na terenie międzynarodowym i przywrócenie zaufania, potrzebnego do uzyskania niezbędnych nam kredytów zagranicznych.

Reichstag rozwiązany

Przebieg ostatniego dramatycznego posiedzenia — Uchwalenie wniosku socjalistycznego w sprawie zniesienia dekretu rządowego — Kanclerz Brüning odczytuje rozporządzenie o rozwiązaniu parlamentu

Berlin, 18. 7. (Tel. wł.) Przesilenie w Niemczech, wywołane konfliktem o ustawy podatkowe, zakończyło się dzisiaj uchwaleniem przez Reichstag wniosku socjalistycznego o unieważnienie dekretu rządowego o podatkach. W odpowiedzi na to kanclerz Brüning odczytał dekret prezydeenta Rzeszy o rozwiązaniu Reichstagu.

Przebieg wypadków był następujący:

Wnioski socjalistów i komunistów o unieważnienie dekretu rządowego oraz o wyrażenie rządowi votum nieufności znajdowały się na pierwszem miejscu porządku obrad dzisiejszego posiedzenia Reichstagu. Posiedzenie to odbywało się przy zapełnionej sali i trybunach, wśród ogólnego podniecenia.

Przemawiał najpierw socjalista poseł Landsberg, który oświadczył, że rząd Rzeszy złamał konstytucję i że dlatego stronnictwo mówcy odmawia mu zaufania. W czasie przemówienia posła Landsberga przywódca frakcji ludowej, poseł Scholz, wstał ze swego miejsca i podszedłszy do kanclerza Brüninga, wdał się z nim w rozmowę. Wówczas ze strony socjalistów odezwały się okrzyki pod adresem kanclerza, by słuchał przemówienia posła Landsberga.

W odpowiedzi na to przemówienie zabrał głos minister spraw wewnętrznych dr. Wirth, który oświadczył, że podziela ocenę posła Landsberga co do powagi chwili. Mówca uważa się za zdecydowanego republikanina, lecz wszyscy republikanie a w szczególności socjaliści muszą się zapytać, czy sami nie są winni temu, że trzeba było wkroczyć na tę drogę. Niemcy stoją przed kryzysem parlamentarnym. — W tem miejscu socjalista Wels zawołał pod adresem Wirtha: „Pan sam zawsze identyfikuje się z parlamentaryzmem".

Zkolei poseł Oberfohren odczytał oświadczenie Partji Niemiecko-Narodowej, zarzucające rządowi, że uniemożliwił porozumienie z niemiecko-narodowymi. Po przemówieniu komunisty posła Könera zabrał głos minister skarbu Dietrich, który wykazywał cyframi, że dekret rządowy pokrywa deficyt w budżecie, powstały przez ubezpieczenie bezrobotnych. Jeżeli dekret zostanie odrzucony, kasa nie będzie miała pieniędzy na wypłatę pensyj urzędniczych i liczyć się należy z ciężkiemi rozruchami.

Hr. Westarp imieniem części posłów niemiecko-narodowych oświadczył, że głosować oni będą przeciw wnioskom socjalistycznym i komunistycznym, nie chcąc dopuścić do obalenia rządu mieszczańskiego i odwleczenia w ten sposób sprawy pomocy dla wschodu oraz ustawy o amnestji.

Sukurs części niemiecko-narodowych nie wiele jednak pomógł rządowi, gdyż wniosek socjalistyczny w sprawie zniesienia dekretu rządowego przyjęty został 236 głosami przeciw 221. Zaraz potem powstał z miejsca kanclerz Brüning i odczytał dekret prezydenta Rzeszy, rozwiązujący Reichstag na zasadzie artykułu 26 konstytucji Rzeszy. W odpowiedzi na to prezydent Reichstagu Loebe opuścił swe miejsce, zamykając w ten sposób ostatnie posiedzenie. Przed opuszczeniem sali komuniści odśpiewali międzynarodówkę.

Nowe wybory — 14 września?

Berlin, 18. 7. (Tel. wł.) Biuro Wolffa dowiaduje się, że termin nowych wyborów do Reichstagu oznaczony będzie prawdopodobnie na dzień 14 września rb. Pierwsze posiedzenie nowego Reichstagu odbyłoby się w tym wypadku w połowie października.

Niemcy uważają dyskusję o rewizji traktatu pokojowego za rozpoczętą

Wśród komentarzy niemieckich do odpowiedzi rządu Rzeszy nad memorandum Brianda, zwraca uwagę następujący charakterystyczny głos demokratycznej „Vossische Zeitung" która stwierdza że Niemcy w odpowiedzi swej wysunęły żądania zmian terytorjalnych.

Coby się było działo we Francji, gdyby Niemcy były przed dwoma laty podobne żądania wysunęły — pisze Voss. Zeit. — Ale dziś nareszcie zrozumiano we Francji, że nie można dłużej unikać tej konieczności — pisze dalej dziennik. Tak więc dyskusja o rewizji traktatu pokojowego została między gabinetami europejskiemi już wdrożoną i nie ustanie, dopóki się jej nie doprowadzi do pozytywnego rezultatu. Bo dziś już nawet Francja przestała się łudzić, by Europa mogła istnieć w obecnej formie.

Jeśli więc federacja europejska ma doprowadzić do prawdziwego pokoju, musi ulec znacznym modyfikacjom — kończy dziennik swe wywody.

Watykan a sprawa maltańska

Citta del Vaticano, 18. 7. (PAT). Wczorajszy „Osservatore Romano" zamieszcza artykuł wstępny poświęcony kwestji maltańskiej, w którym zasługuje na uwagę zdanie następujące: Mówi się o Stolicy Apostolskiej, jako o potędze obcej. Gdziekolwiek są katolicy, gdziekolwiek istnieje naród i państwo katolickie Stolica Apostolska nie może być uważana za potęgę obcą, podobnież jak rady i interwencje papieskie nie mają charakteru politycznego, lecz wyłącznie religijny. W dalszym ciągu dziennik pisze: Następca Piotra jest Głową hierarchji katolickiej wszędzie. Tam gdzie jest kościół jest i papież. Nie może on być obcym, gdyż jest współobywatelem duchowym i monarchą duchowym wszystkich katolików, jako namiestnik Chrystusa na ziemi.

Ku rządom nacjonalistycznym w Niemczech

Polityka locarneńska w stosunku do Niemiec uzasadniana była ze strony francuskiej między innemi tem, że robiąc ustępstwa republice niemieckiej, utwierdza się demokratyczny ustrój Rzeszy. Tymczasem jesteśmy świadkami zupełnie odmiennego objawu. Ewakuacja Nadrenji nietylko, że nie podniosła znaczenia żywiołów republikańskich w Niemczech, ale stała się hasłem dla niebywałego wzrostu nastrojów nacjonalistycznych, nad czem oficjalny protektorat objął już sam prezydent Hindenburg.

Prezydent Hindenburg powołał rząd centrowo - prawicowy dr. Brueninga i on mu udziela poparcia w trudnej rozgrywce z lewicą. Wydanie ustaw podatkowych w formie dekretu prezydenta na mocy art. 48 konstytucji oznacza wyraźne dążenie do samowładztwa, zwłaszcza, że projekty podatkowe były przez parlament poprzednio odrzucone. Rozwiązanie parlamentu na skutek uchwalenia przez Reichstag socjalistycznego wniosku, wyrażającego rządowi votum nieufności, podkreśla ostrość walki o władzę, jaka się toczy w Niemczech.

Inna rzecz, że socjaliści niemieccy drżą teraz o los lewicowo-socjalistycznego rządu w Prusiech i dlatego nie zdecydowali się na walkę z prezydentem Hindenburgiem w sprawie Stahlhelmu, lecz poszli na zupełną kapitulację. To nagłe zainteresowanie się Hindenburga Stahlhelmem w Nadrenji jest nadzwyczaj znamienne. Wszyscy wiedzą, jaką rolę odgrywa Stahlhelm w Rzeszy. Liczy on około miljona członków, w tem 60 000 oficerów. Członkami są nietylko byli żołnierze, ale również młodzież akademicka i różne żywioły „cywilne". Stahlhelm organizuje ćwiczenia wojskowe, zupełnie jak armja czynna. Rząd pruski, zgodnie z traktatem wersalskim zabronił Stahlhelmowi urządzać manewry w Nadrenji, a gdy organizacja rozkazu tego nie posłuchała, zakazał jej działać na zdemilitaryzowanym terenie nadreńskim. Obecnie Hindenburg wymusił zniesienie tego zakazu, stając w obronie prywatnej organizacji, a przeciw republikańskiemu rządowi pruskiemu.

Są to objawy dużo mówiące. Jest to właściwa odpowiedź na francuską politykę pojednania. Wszystko wskazuje, że żywioły nacjonalistyczne, popierane przez Berlin, są w ofensywie, a żywioły republikańskie się cofają. Na terenie międzynarodowym Niemcy stawiają problem rewizji granic, a wewnątrz kraju zamierzają oddać władzę w ręce żywiołów nacjonalistycznych. Oto do czego doprowadziła polityka paneuropejska. Ale czy my jesteśmy przygotowani na jej następstwa?

Powódź pogłosek politycznych

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Warszawa, 17 lipca.

Wakacje w pełni: pociągi przepełnione jadą w kierunku morza i w kierunku naszych gór. Kto może, ucieka z stolicy na zieleń, na słońce, na wytchnienie. Właściwie sezon wakacyjny otwarty, a mimo to sezon polityczny jeszcze ciągle trwa.

Właśnie dzisiaj w południe zamknięto sesję Senatu, sesję nieotwartą; stało się to nie tyle zgodnie z duchem Konstytucji, ile zgodnie z panującemi współcześnie zwyczajami. Wątpliwe jest, czy będzie jakakolwiek na to reakcja, gdyż kluby wypowiedziały swe stanowisko już poprzednio. Sytuacja jest jasna.

Zdumienie jednak ogarnia każdego obywatela, jak czynniki odpowiedzialne za naszą politykę zagraniczną, nie chcą wyzyskać żadnej sposobności, by wobec ostatnich posunięć niemieckich nie szukać poparcia polskiego punktu widzenia w opinji społeczeństwa i jego przedstawicielstwa.

Byłoby to tembardziej konieczne, że doprowadziłoby do wyrazistszego wypowiedzenia się Francji. Osoby, wracające z nad Sekwany, wręcz oświadczają, że w francuskich kołach politycznych panuje „katzenjammer" po ewakuacji Nadrenji i spostrzeżono teraz naocznie, że faktycznie wymknął się ostatni zastaw niemiecki. Owo zaniepokojenie we Francji jest we wszystkich kołach — tylko rozmaicie one je wyrażają. Równocześnie jednak wskazują, że w sprawie polskiej nastąpiło bardzo silne oziębienie i kwestja ta jest niejako traktowana jako „quantité negligeable".

Gospodarczo? Nic się nie zmieniło, jakkolwiek prasa „sanacyjna" dowodzi, że wszystko jest najlepiej i zapewnia, że jesteśmy już po drugiej stronie kryzysu ekonomicznego.

A jednak już dawno nie kursowało tyle pogłosek i dawno nie było tylu niedomówień, co właśnie w sezonie obecnym. Czuć wszędzie zgęszczenie atmosfery i upowszechnia się przekonanie, że stajemy w obliczu nowej fazy wydarzeń i przesilania się „sanacji". Tajemniczość, wisząca nad nami od lat czterech, stała się tak duszna, że poczynają jej nie znosić nawet koła obozu majowego.

W tych sferach szerzą się liczne domysły, starające się sobie samym uprzytomnić, dokąd idziemy i czego możemy od przyszłości oczekiwać.

W momencie niewątpliwego dla nikogo załomu „sanacji", w okresie jej już nie impasu, lecz dekadencji, obserwuje się bardzo osobliwe zjawisko: chęć wyodrębnienia osoby Józefa Piłsudskiego i przerzucenia odpowiedzialności na jednostki, którym była powierzona władza.

To jest tendencja bardzo przejrzysta i przeprowadzana dzisiaj planowo. Przoduje w tej akcji grupa „Przełomu". Przeciwstawiła się grupie pułkownikowskiej, przodującej w B. B., i posiadającej największe zawsze wpływy w rządzie. Istnieje tam tendencja wykazania opinji społecznej, iż odpowiedzialność za cztery lata rządów ponosi nie Józef Piłsudski, lecz wykonawcy jego zleceń. Wykonawcy niefortunni. Dlatego propagują oni hasło: sanowania „sanacji".

Oczywiście jest to jedynie gra. Każdy dzisiaj już uświadamia sobie, że przez cały czas rządów pomajowych nic się nie działo wbrew woli J. Piłsudskiego, że jego indywidualność ciążyła nad wszystkiem i że on sam się od tej odpowiedzialności nie uchyla. Nawet deklaracje, podpisywane przez posłów B B., mówiły o „rządach marszałka Piłsudskiego", dając tem samem wyraz przekonaniu, że osoby mogą się zmieniać, ale pozostaje istota rzeczy, czynnik decydujący.

W tem usiłowaniu ocalenia legendy ma pono odegrać dużą rolę zjazd radomski. Zastanawiające jest, że akuratnie w tym czasie p. Prezydent nie będzie w Polsce, lecz będzie bawił w Tallinie. Będzie to jedyny jego wyjazd zagranicę, jakkolwiek przedtem mówiono szeroko o zamiarze wyjazdu jego do wód.

Często się mówi o zapowiedzianym na zjeździe „testamencie", chodzą pogłoski na temat t. zw. tryumwiratu: gen. Konarzewskiego, gen. Sosnkowskiego i płk. Sławka, mówi się o ewentualnym wyjeździe do Sulejówka itd Wszystkie te pogłoski są wyrazem obaw, czy Piłsudski, zniechęcony do swych wykonawców, nie zamknie się w kręgu zagadnień, które go najbardziej interesują, rezygnując z oddziaływania na inne.

Te kombinacje znalazły silny sukurs w doniesieniu, jakie się wieczorem pojawiło o powierzeniu wiceministrowi gen. Konarzewskiemu kierownictwa ministerjum spraw wojskowych. Podobne zjawiska zachodziły już, kiedy J. Piłsudski wyjeżdżał z kraju na wypoczynek dłuższy np. do Rumunji. Poprzednio, wiosną, kursowały pogłoski o zamierzonym przezeń wyjeździe do Mentony. Mimo to część prasy obozu rządowego przykłada, zdaje się, do „czasowego usunięcia się" Piłsudskiego od kierownictwa sprawami wojskowemi duże znaczenie.

Do wszystkich tych pogłosek trzeba odnosić się z spokojem i wyczekiwaniem. Umiejętność zachowania zimnej krwi i zimnych nerwów daje każdemu przewagę nad przeciwnikiem. A obecnie szczególne zdenerwowanie widać właśnie w — „sanacji". H. W.

P. Tardieu nawołuje do moralnej organizacji sił narodowych

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w lipcu.

Triumwirat opozycyjny, łączący we wspólnej nienawiści radykałów, socjalistów i komunistów, oskarżył p. Tardieu o nadużycie prawa. Cel tej kampanji jasny: chodzi o podkopanie popularności i prestige'u prezesa ministrów. P. Tardieu jednak w przeciwieństwie do swoich przeciwników prowadzi otwartą grę. Dlatego też na ogromnym zjeździe byłych kombatantów w Montbrison zabrał głos i odparł, w sposób kategoryczny, stawiane mu zarzuty, precyzując stanowisko, zajęte przez rząd.

Powzięcie przezeń dekretu, zamykającego sesję letnią, zostało wywołane następującemi powodami: 1) prace parlamentu, nawet przedłużone o dwa tygodnie, nie pozwoliłyby na uchwalenie wyekwipowania narodowego, gdyż manewry opozycji paraliżowały obrady; 3) rząd, musząc odpierać nieraz dwa razy na dzień ataki mniejszości, uprawiającej obstrukcję na całej linji, nie chciał przedłużać tej sesji, by kraj nie myślał, że jedyną misją zgromadzeń parlamentarnych jest wywracanie ministerstw; 3) odporność ludzka ma też swoje granice, a ci, którzy nie zdołali obalić gabinetu przez manewry polityczne, spodziewali się, iż zwyciężą go zmęczeniem fizycznem.

Trzeba natomiast, oświadczył p. Tardieu, abyśmy byli świadomi, że nie osiągniemy postępu i nie przeprowadzimy potrzebnych reform bez dyscypliny i solidnego porządku. Dlatego też nawołuje on do „wyekwipowania moralnego" i do współpracy z reprezentantami porządku narodowego. P. Tardieu bowiem, pomimo wszelkich trudności, z jakich dobrze zdaje sobie sprawę, jest nadal optymistą, gdyż posiada głębokie zaufanie zarówno w zasoby ekonomiczne kraju, jak i w siłę moralną jego obywateli. By jednak była ona bardziej jeszcze odporną, należy pozbyć się ducha niezadowolenia, który nurtuje obecnie nietylko jednostki, ale i całe społeczeństwo. Prezes ministrów wyraża też swoją radość, iż może raz jeszcze zabrać głos pośród swoich dawnych towarzyszy broni, którzy, powróciwszy do ognisk domowych, kontynuują epopeję pracy, opartą na tradycjach, ale zwróconą ku przyszłości.

Kraj i naród są z nami, podkreślił p. Tardieu, gdyż wiedzą doskonale, iż od 8 miesięcy naszych rządów, w działalności zarówno odnoszącej się do polityki wewnętrznej, jak i zewnętrznej, mieliśmy zawsze na widoku dobro ogólne. Społeczeństwo jest również świadome, że nie może wiele spodziewać się od skoalizowania trzech partyj — radykałów, socjalistów, komunistów — dążących do walki destrukcyjnej, gdyż nie mogą połączyć się na żadnym terenie dla pracy konstrukcyjnej.

P. Tardieu, opierając się natomiast na przykładzie, danym przez zrzeszenia byłych kombatantów, zaznacza, iż zrozumieli oni właśnie tę wielką, a zbawienną prawdę, że Francja wtedy dopiero będzie mogła wypełnić swoje przeznaczenie, gdy każdy Francuz będzie miał poczucie wspólnego interesu. Cała zaś polityka narodowa zmierza do przygotowania na przyszłość organizacji pokoju i stabilizacji już osiągniętych korzyści. Do tych zaś należą przedewszystkiem: niezależność narodowa, bezpieczeństwo wojskowe, równowaga finansowa, działalność ekonomiczna, porządek wewnętrzny, a ponad wszystko odporność ducha publicznego, na którym opiera się wyekwipowanie moralne kraju.

Przemówienie p. Tardieu, nacechowane optymizmem, realizmem i umiłowaniem czynu zostało przyjęte owacyjnie. Odbiło się ono równocześnie głośnem echem po całym kraju, bo zwracało się do wszystkich. Krytykujcie, powiedział prezes ministrów, jeśli się wam podoba, tak jak to czyniliście w czasie ciężkich chwil wojny, ale podobnie jak wówczas służcie Ojczyźnie!

To zaufanie prezesa ministrów w losy Francji i w jej siłę żywotną oraz cywilizacyjną podzielali w dniu święta narodowego ci wszyscy, którzy mogli podziwiać w Paryżu wspaniałą rewję wojsk. Defilowały bowiem pomiędzy niemi nietylko uniformy 1930 r., ale także 1830 r., a na ich czele wspaniali szefowie przybyli z Algieru, wykazując przez ten akt jedności, że dzięki sile moralnej i cywilizacyjnej narodu, wielka Francja liczy dzisiaj nie 40, ale 100 miljonów ludności.

Polityka przedstawiciela rządu spotyka się w kraju z ogólnem uznaniem. Energja jest zaraźliwą. Tej zaś nie brak p. Tardieu. Krytykowany na wszelkie sposoby odpiera on ze spokojem i humorem ataki, przeciwstawiając im wymowny bilans zrealizowanych rezultatów, zapewniając przytem, że zamierza kontynuować swe dzieło.

Jest też rzeczą zrozumiałą, że nie przejmowanie się przez p. Tardieu, stawianemi mu zarzutami, których lista z dnia na dzień rośnie w słowniku lewicowym, wyprowadza opozycję z równowagi. Toteż chór roznamiętnionych głosów radykalno-socjalistyczno-komunistycznych nazywa go „królem sowizdrzałów", a jego działalność nazywa jedną wielką farsą. Ogół jednak opinji stoi za rządem, bo wie teraz, lepiej niż kiedykolwiek, że ta farsa międzynarodowych komunałów lewicy prowadzi kraj na bezdroża niebezpiecznego pacyfizmu. I. Briares.

Kto robi w Polsce karjery?

Prasa donosiła, że na miejsce zachwianego wojewody pomorskiego p. Wrony - Lamota ma przyjść starosta w Chełmnie p. Ossowski. Nie jest on w kronikach Pomorza osobą nieznaną. Przed wojną słynna była sprawa sprzedania przez p. Ossowskiego majątku Goryń, w powiecie chełmińskim niemcowi Voigtowi. Majątek ten duży, bo 524 hektary liczący (2,096 morgów) wpadł w ręce niemieckie, a z powodu jego sprzedaży nazwisko p. Ossowskiego, figurowało na czarnej liście Polaków - sprzedawczyków.

Leon Ossowski - sprzedawczyk, który zaprzepaścił ziemię polską w powiecie chełmińskim w ręce niemieckie, został w tym samym powiecie chełmińskim — starostą.

Dla ludzi, mających stosunki na Pomorzu, nie było dziwne, że w radzie miejskiej w Chełmnie stworzono Blok współpracy z rządem, do którego wciągnięto trzech rodowitych Niemców - ewangelików, dawniejszych hakatystów Chełmna (zostało to stwierdzone pod przysięgą na rozprawie sądowej przeciwko „Słowu Pomorskiemu" w Toruniu).

Oto, jak wygląda gospodarka sanacji na Pomorzu wtedy, kiedy po tę ziemię wyciąga się obecnie ręka niemiecka...

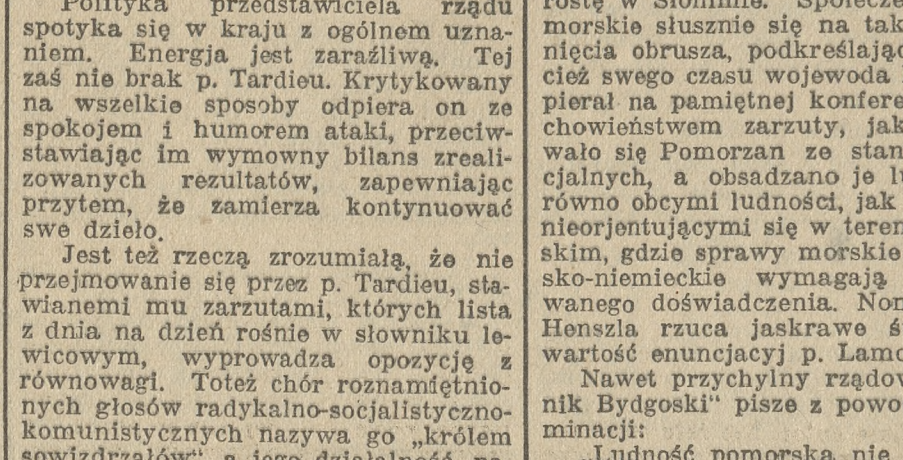

nw 2173

Dla panieneczki — rzecz oczywista.
Ważną jest rzeczą koszulka czysta.
I każdą czeka wielka karjera,
Która prać będzie PROSZKIEM
REGERA
Pw 8498/4-R. 1648/1677

Usuwanie Pomorzan ze stanowisk państwowych

Długoletni starosta morski w Wejherowie, p. Lipski, otrzymał ostatnio dymisję, na jego zaś miejsce zamianowano p. Henszla, doniedawna starostę w Słonimie. Społeczeństwo pomorskie słusznie się na takie przesunięcia obrusza, podkreślając, że przecież swego czasu wojewoda Lamot odpierał na pamiętnej konferencji z duchowieństwem zarzuty, jakoby rugowało się Pomorzan ze stanowisk oficjalnych, a obsadzano je ludźmi zarówno obcymi ludności, jak i zupełnie nieorjentującymi się w terenie pomorskim, gdzie sprawy morskie i kaszubsko-niemieckie wymagają wypróbowanego doświadczenia. Nominacja p. Henszla rzuca jaskrawe światło na wartość enuncjacyj p. Lamota.

Nawet przychylny rządowi „Dziennik Bydgoski" pisze z powodu tej nominacji:

„Ludność pomorska nie może zrozumieć, dlaczego ruguje się starostów pomorzan, do tego dobrych i doświadczonych urzędników, a na ich miejsce sprowadza się ludzi, którzy o Pomorzu nie mają zielonego pojęcia".

Protektorom p. Henszla zaznacza „Gaz. Warsz.", z pewnością chodzi o co innego, niż o „zielone pojęcie i doświadczenie" nowego starosty w sprawach pomorskich. Jeszcze jedno stanowisko objął „swój człowiek", a to dla sanacji najważniejsze.

Kara za okrzyk „Niech żyje Haller!"

„Kurjer Śremski" podaje niezwykłą, ale prawdziwą wiadomość, iż miejscowy kupiec, p. Jan Sokolnicki, został skazany na 50 zł grzywny, względnie 25 dni aresztu za okrzyk: „Niech żyje gen. Haller!!!"

Sprawa miała się według relacji świadków tego okrzyku w sposób następujący:

W dniu imienin Piłsudskiego w Śremie, gdzie znajduje się dość duży garnizon oraz szkoła podchorążych, odbyły się manifestacje, nakazane zgóry i obce zupełnie ludności Śremu. W czasie tych manifestacyj na rynku śremskim, p. Sokolnicki wzniósł okrzyk „Niech żyje gen. Haller!". Jak wiadomo, gen. Haller również w tym dniu obchodzi imieniny.

Okrzyk jego podchwycili wszyscy niemal „cywile". Powstało zamieszanie, a p. Sokolnicki w konsekwencji został skazany na 50 zł grzywny wzgl. 25 dni aresztu za zakłócenie porządku publicznego.

Polacy ratują Litwinów

Wilno, 18. 7. (PAT) „Słowo" donosi, że w okolicy Mejszagoły, 2 żołnierzy litewskich kąpało się w rzece Wilji, która w tem miejscu stanowi granicę polsko-litewską. W pewnej chwili żołnierze dostali się w wir rzeczny i poczęli tonąć. Na pomoc pośpieszyli im żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza, którzy Litwinów wyratowali. — Ponieważ żołnierze litewscy byli nadzy odprowadzeni zostali do strażnicy K. O. P., ubrani w polskie drelichy i odesłani na stronę litewską.

Głosy prasy sowieckiej o Paneuropie

Moskwa, 18. 7. (PAT). W związku z odpowiedzią Niemiec na memorandum Brianda, „Izwiestja" piszą m. in.: „Odpowiedź niemiecka nie nazywa rzeczy po imieniu i udaje, że ich nie zauważa, nie przeciwstawiając im w ten sposób wyraźnie swoich celów. Odpowiedź zadawala się frazesami o równości oraz jednakowem bezpieczeństwie, co ma oznaczać zniesienie zakazu Anschlussu oraz uchylenie ograniczenia zbrojeń niemieckich. Hasło rewizji Traktatu Wersalskiego, ukryte w uwadze o konieczności zmiany stosunków, pozostaje w sprzeczności z zasadą równości narodów. Tego rodzaju oświadczenie pozbawia notę niemiecką charakteru czynnego. Oświadczenie Niemiec, iż nie chcą one wcale brać udziału w kombinacjach, skierowanych przeciwko mocarstwom nieeuropejskim, nie może zmienić tego faktu, iż Briand usiłuje stworzyć unję europejską w celu wzmocnienia stanowiska Francji wobec wielkich mocarstw światowych. Uwaga co do niedopuszczalności pozostawiania na boku Sowietów i Turcji wskazuje na to, że polityka Niemiec nie uchyla się od zużytkowania wpływów tych mocarstw, jako czynnika rewizji Traktatu Wersalskiego. Jednakże znaczenie tego kroku politycznego Niemiec da się dopiero ocenić z racji stanowiska, jakie Niemcy zajmują względem konferencji wrześniowej, o ile Turcja i Związek Sowietów nie zostaną zaproszone, mimo propozycyj niemieckich".

We Francji o odpowiedzi niemieckiej na notę Brianda

Paryż, 18. 7. (PAT) Omawiając odpowiedź niemiecką na memorjał Brianda, poseł Gignoux, naczelny redaktor „La Journée Industrielle", organu wielkiego przemysłu, zaznacza, że Berlin kontynuuje w dalszym ciągu bez najmniejszych zmian politykę, którą prowadził od 10 lat. Przy najmniejszej sposobności próbują Niemcy uczynić wyłom w Traktacie Wersalskim. P. Gignoux nie widzi jednak w tem nic złego. Dobrze jest, aby polityka niemiecka była ujawniona.

Koncepcja niemiecka Unji wręcz przeciwną jest koncepcji francuskiej. Pierwsza polega na tem, aby w całokształcie obecnego status Europy poczynić minimalne awantaże dla gospodarki międzynarodowej i bezwzględnie umożliwić korzyści, które osiągnąć mają Niemcy. Druga chciałaby zorganizować gospodarkę europejską w ramach istniejącego statutu politycznego.

Francja poczyniła poważne ofiary pod względem materjalnym i duchowym w celu ułatwienia tego położenia. Dowodem tego jest przyjęcie planu Younga i przedwczesne opróżnienie Nadrenji. Broniliśmy tej koncepcji szczerze, pisze autor. Nie żałujemy tego wcale, lecz występujemy przeciwko zniekształceniom, którym koncepcja ta podlega obecnie.

Niemcy żądają rewizji traktatów, oświadczają organy prawicowe. Cała odpowiedź Niemiec, pisze w dzienniku „Figaro" p. Andre Chaumeix, ma jedynie na celu rewizję traktatów. Wyraźnie tego oczywiście nie mówią, lecz niema prawie wiersza, w którym by kwestja ta nie była w tej, lub innej formie poruszona.

Czyż Niemcy mogą być zadowolone z „wypadku" dzięki któremu zasłużyli na Traktat Wersalski? zapytuje w „Liberte" p. Jacques Bainville. Złoczyńcy zwykli zwać „wypadkiem" to, co spowodowało nałożenie na nich kary. Skoro zapytywano Rzeszę Niemiecką o wypowiedzenie swego zdania o Europie, nie mogła ona odpowiedzieć inaczej, jak że Europa jest źle zorganizowana. Nieszczęśliwi gracze są wiecznie ze świata niezadowoleni. Niema więc powodu dziwić się odpowiedzi niemieckiej. Wypływa ona z różnych względów. Ton i sposób wyrażania się jest nawet dość umiarkowany, lecz trzeba pamiętać, że „wypadek" spowodował odebranie Rzeszy Niemieckiej 80 tysięcy kilometrów kwadratowych terytorjum i nałożenie na nią ciężkich warunków, ograniczających poważnie jej suwerenność, a prawdziwy sens odpowiedzi niemieckiej będzie wówczas zupełnie jasny.

Międzynarodowy raid awionetek

Pilot konstruktor Działowski ciężko ranny

Berlin, 18. 7. (PAT) Wczoraj w czwartek 17 b. m. ilość samolotów przybyłych na lotnisko w Staaken, biorąca udział w konkursie międzynarodowym, wynosiła 52. O godz. 19 przybyła pierwsza szwajcarska maszyna z pilotem Pierroz, za nią Polak Rutkowski na samolocie P. 6. S. 52. O godz. 20,30 wylądowała pilotka angielska Miss Spooner, która z dobrym skutkiem brała udział również w konkursie zeszłorocznym

Dzienniki podają, że znany konstruktor sierżant Działowski, który wystartował wczoraj na awionetce z Krakowa do Warszawy, padł ofiarą wypadku. Pod Warszawą silnik odmówił posłuszeństwa. Działowskiemu nie udało się splanować i runął z awionetką na ziemię. Ciężko rannego z pod szczątków awionetki wydobyli wieśniacy. Działowskiego przewieziono do szpitala.

Wypadek samochodowy króla hiszpańskiego w Londynie

Londyn, 18, 7. (PAT) Król Hiszpanji, który w dniu jutrzejszym powraca do kraju, złożył dzisiaj pożegnalną wizytę królowi angielskiemu w pałacu Buckingham, gdzie pozostał na śniadaniu.

Samochód, w którym król Alfons jechał dziś do pałacu Buckingham, uległ w Hyde Parku lekkiemu zderzeniu z samochodem, prowadzonym przez kobietę. W samochodzie królewskim została stłuczona jedna szyba. Król wyskoczył z samochodu i podał rękę prowadzącej samochód, przepraszając za wypadek. Nikt nie poniósł żadnego szwanku.

Niemcy zabiegają o zmianę procedury mniejszościowej

„Kurjer Warszawski" donosi z Genewy, że w kołach sekretarjatu Ligi Narodów uchodzi za pewne, że Niemcy podczas wrześniowego zgromadzenia wystąpią z inicjatywą rewizji procedury mniejszościowej, celem stworzenia stałej komisji mniejszościowej przy sekretarjacie Ligi. Wobec tego, że obecna procedura, opierająca się na raporcie madryckim nie wykazała żadnych braków, miarodajne czynniki sekretarjatu są zdania, że rewizja obowiązującej procedury byłaby zupełnie nie na czasie.

Kampanja litewska przeciw Polsce

Do „Kurjera Warszawskiego" donoszą z Kowna: Litewski minister spraw zagranczych, Zaunius, oświadczył w wywiadzie prasowym, że rząd litewski szykuje się obecnie do kampanji przeciwko Polsce na zgromadzenie wrześniowe Ligi Narodów w Genewie. Przedewszystkiem będzie poruszona sprawa raportu komisji tranzytowej, następnie rząd litewski ma zamiar złożyć skargę z powodu niewykonania przez Polskę układu o małym ruchu granicznym. Pozatem Litwa zamierza złożyć Polsce szereg propozycji. O tych propozycjach mówił Zaunius: Chwilowo tylko tyle mogę powiedzieć, iż będą one miały na celu uniemożliwienie w przyszłości podobnych zajść, jakie się zdarzyły w maju w Dmitrówce, uniemożliwienie zamykania najważniejszych punktów przejściowych na linji administracyjnej i t. d.

Odpowiedź Jugosławji na notę Brianda

Białogród, 18. 7. (PAT.) Rząd jugosłowiański, odpowiadając na memorjał Brianda, wyraża uznanie dla idei stworzenia federacji europejskiej a w szczególności dla próby stworzenia nowych metod rozwiązywania problematów, interesujących wspólnie wszystkie kraje Europy, co niechybnie musi doprowadzić do zbliżenia i utrwalenia pokoju międzynarodowego. Rząd Jugosławji zgadza się wziąć udział w konferencji europejskiej, mającej się odbyć podczas wrześniowej sesji Ligi Narodów w Genewie. Organizacja europejska pozostawać musi pod protektoratem Ligi Narodów, albowiem nigdy nie powinna się znaleźć w sprzeczności z działalnością tej najważniejszej organizacji międzynarodowej, jaką stanowi genewska instytucja Ligi Narodów. Odpowiedź podkreśla dalej konieczność stworzenia specjalnego sekretarjatu, któryby badał wszystkie problemy europejskie i przygotowywał konferencje europejskie. Istnienie problematów, interesujących wspólnie wszystkie państwa Europy najzupełniej usprawiedliwia inicjatywę Brianda, podobnie jak Liga Narodów zajmuje się problematami, interesującemi analogicznie wszystkich członków Ligi Narodów.

Eksplozja gazów

Campmitchell (Kalifornia) 18. 7. (PAT) W odległości 40 km. na południe od Livermoore przy robotach kanalizacyjnych w głębi znajdującego się tunelu nastąpiła eksplozja gazów, które nagromadziły się tam z powodów dotychczas niewyjaśnionych. Znajdujący się tam robotnicy w liczbie 12 ponieśli śmierć.

Wielkopolską Jlustrację

otrzymać można na całem wybrzeżu

we wszystkich kąpieliskach

w ORŁOWIE: kiosk Ruchu na molo,
w GDYNI: we wszystkich kioskach i w Agencji „Wielkopolskiej Jlustracji" (Stara Apteka) ul. Starowiejska,
w PUCKU: Księgarnia Polska i kiosk Ruchu na dworcu,
w KARWI: kiosk p. Kozaneckiego.
w JASTRZĘBIEJ GÓRZE: kiosk koło pensjonatu „Bałtyk",
w HALLEROWIE: kiosk na dworcu,
w WIELKIEJ WSI: kiosk p. Kuchnowskiego,
w KUŹNICACH: kiosk p. Jaruszewicz przy przejściu na plażę.
w JASTARNI: kioski na dworcu i w przystani,
w HELU: kiosk „Żeglugi" w przystani, kiosk p. Winnickiego (księgarnia), kiosku Ruchu przy dworcu i w przystani.

Żądajcie Wielkopolskiej Jlustracji
we wszystkich
pensjonatach, hotelach i kawiarniach.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89 zł. w Gdańsku na Warszawę 8.885 zł.

Kurs marki niem. 1 guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.425 do 212.725 zł; gotówką 212.025 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 172.96 do 173.22 zł, gotówką 172.62 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 18. 7. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w. h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	19,00— 19,50
Usposobienie stałe.	
Pszenica	48,00— 49,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	18,75— 21,25
Usposobienie stałe.	
Owies	22,00— 23,00
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia wł. work. 65%	34,50
Usposobienie stałe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	73,50— 77,50
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	13,50— 14,50
Otręby pszenne	16,00— 17,00
Rzepak	43,00— 45,00

Ogólne usposobienie stałe.

Z powodu nieustalonej pogody, podaż żyta w dalszym ciągu niedostateczna.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 18. 7. 1930 r.

Spędzono: wołów —, buhai 5, krów 10, świń 800, cieląt 236, owiec 2; razem 1053 zwierząt.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNĄ

Poznań, 18. 7. 1930 r.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego miał tendencję utrzymaną. Większy brak materjału odczuwa się w dalszym ciągu, przyczem kursy poszczególnych papierów zlekka zwyżkują, odnosi się to specjalnie do pap. lokacyjnych P. Z. K. zwłaszcza do 8 proc. listów dolarowych, które dziś notowały 98—98,50 proc. oraz do 6 proc. listów żytnich, które handlowano po 22.50 w tranzakcjach. Poza tem poszukiwano w dalszym ciągu 5 proc. poż. konwers., za którą płacono 55 proc. 4 proc. listy zast. konwert. handlowano po 42 proc. w tranzakcjach.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 166.— bez obrotu, również poszukiwano Cegielskiego, który już w kilku dniach dogonił połowę kuponu i notował 47.— 48.— oraz R. Maya po 62.— Lubań-Wronki notowano 45.— w tranzakcjach.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% pożyczka konwersyjna 55% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredytow. 98—98,50 +
4% listy zast. konwert. Pozn. Ziem. Kred. 42.— +

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 22.50 +

Akcje przemysłowe:
(Kurs w zł. za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 47—48.— P.
Lubań-Wronki I—IV em. 45.— +
Dr. Roman May I em. zł. 62.— P.
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 18. 7. 1930 r.

Waluty	Gotówka		
Dolary St. Zjedn. tr: —			
Dewizy:	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,53	124,87	124,25
Gdańsk	173,30	173,00	172,87
Holandja	358,75	359,65	357,85
Kopenhaga	238,75	239,35	238,15
Londyn	43,35½	43,46	43,25
Nowy Jork	8,902	8,922	8,882
Nowy Jork kabel	8,914	8,934	8,894
Paryż	35,08	35,17	34,99
Praga	26,42¾	26,49½	26,36
Szwajcarja	173,27	173,70	172,84
Sztokholm	239,65	240,25	239.06
Wiedeń	125,92	126,23	125,61
Włochy	46,69½	46,81½	46,57½

Tendencja utrzymana.

Papiery wartościowe i obligacje:

5% poż. premj. dol.	62,00
5% poż. konw.	55,95

Akcje w złotych:

Bank Polski	0,00—166,00
Częstocice	0,00— 32,00
W. T. Węgla	0,00— 40,00
Lilpop	0,00— 38,00

Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 18. 7. 1930 r.

Pszen. march. od st. załad.	0,00— 0,00
Tendencja spokojna.	
Żyto march. od stacji załad. 72 kg.	172,00—177,00
Tendencja słaba.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	172,00—192,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień ozimina nowa	160,00—172,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od stacji załad.	176,00—184,00
Tendencja słaba.	
Mąka pszenna	32,25—39,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	23,25—26,00
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	10,25—11,00
Tendencja stała.	
Ospa żytnia	10,25—11,00
Tendencja stała.	
Rzepak	210,00—220,00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	26,00—30,00
Groch dr. jadalny	24,00—27,50
Groch pastewny	19,00—20,00
Peluszka	22,00—24,00
Bób polny	17,00—18,50
Wyka	21,00—23,50
Łubin niebieski	19,00—20,00
Łubin żółty	24,00—26,00
Makuch rzepakowy	10,60—11,60
Makuch lniany	15,80—16,50
Wytłoki suche krajowe	8,70— 9,50
Śrót Soya	14.00—15,10
Płatki ziemniaczane	16,40—17,00

Ogólna tendencja słaba.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 18. 7. 1930 r.

Wypłaty na Warszawę	46,875—47,075
Noty wielkie	46,875—47,15

Sowiecki dygnitarz — oszustem

Sprzeniewierzył 250 tys. zł i zbiegł w niewiadomym kierunku

Wiedeń, 18. 7. (PAT) Reprezentacja handlowa Związku Republik Sowieckich w Wiedniu wniosła do prokuratury i do dyrekcji policji wiedeńskiej doniesienie karne przeciwko likwidatorowi sowiecko - austrjackiego towarzystwa handlowo - przemysłowego Iwanowi Samojłowowi, z powodu sprzeniewierzenia 25.000 dolarów i 11.000 mk. niemieckich. Policja poczyniła kroki, celem wydania Samojłowa który zbiegł w niewiadomym kierunku. Członkowie dyrekcji wspomnianego towarzystwa zjechali obecnie do Moskwy, celem złożenia sprawozdania.

Sprzeniewierzenia likwidatora sowiecko - austrjackiego towarzystwa handlowo - przemysłowego Russawstorg Iwana Samojłowa datują się już od dłuższego czasu.

O ucieczce jego z Wiednia zawiadomiła dyrekcja policji wiedeńskiej wszystkie europejskie władze policyjne drogą depesz iskrowych. Policja wiedeńska nie może przeprowadzić rewizji w ubikacjach sowieckiej misji handlowej z powodu eksterytorjalności tego gmachu.

Russawstorg było towarzystwem sprowadzającem wszelkiego rodzaju towary z Rosji do Austrji, jak również eksportowało towary austrjackie do Rosji. Kapitał akcyjny towarzystwa wynosił 100.000 dolarów. Akcje jego znajdowały się w połowie w posiadaniu kapitalistów austrjackich, w drugiej zaś połowie należały do rządu sowieckiego, którego Samojłow był mężem zaufania i eksponentem. Kiedy w grudniu r. ub. wycofała się grupa austrjacka tego towarzystwa, rząd sowiecki nabył drugą połowę wspomnianych akcyj, zarządzając w końcu likwidację, którą prowadził Samojłow.

Szał antypolski prasy niemieckiej

Głosy dzienników niemieckich z okazji dziesięciolecia plebiscytu na Mazurach, Warmji i w Ziemi Malborskiej

Prasa niemiecka wykorzystała dziesięciolecie plebiscytu na Mazurach, Warmji i w Ziemi Malborskiej do nowych ataków na Polskę — przyczem oczywiście na plan pierwszy wybija się znów żądanie „rewizji granic".

Organ centrum katolickiego „Germania" w artykule, poświęconym rocznicy, pisze, że pod wpływem Clemenceau, także prezydent Wilson chciał przyznać Polsce bez plebiscytu Mazury, Warmję i Ziemię Malborską. Zamiary te — twierdzi „Germania" — rozbiły się o opór Lloyd George'a. Na skutek jego stanowiska zarządzono na ziemiach tych plebiscyt.

W dalszym ciągu „Germania" pisze, że myśli Niemców biegną w dniu rocznicy plebiscytowej ku tym obszarom wschodnim, które zostały od Rzeszy oderwane. Niemcy będą zawsze wskazywali na „niemożność utrzymania granic wschodnich" i dążyli do zmiany ich na drodze pokojowej", by stało się zadość „prawu samostanowienia narodów" (!).

Równie bezczelne enuncjacje spotykamy w nacjonalistycznej „Deutsche Tageszeitung". „Nie możemy zapominać — pisze ten dziennik — że Toruń i Grudziądz, Tczew i nieszczęśliwy (!) Gdańsk, ciągle jeszcze oderwane od dawnej ojczyzny, oczekują dnia swego ponownego wyzwolenia".

„Preussische Kreuzzeitung" poświęca rocznicy plebiscytowej szereg artykułów, zatytułowanych „Walka o niemiecką marchję wschodnią". W zakończeniu jednego z tych artykułów czytamy: „Precz z korytarzem! Oto jest hasło dziesięciolecia plebiscytu. Panie, uczyń nas wolnymi!".

W opisie samego plebiscytu „Kreuzzeitung" podkreśla, że do wygranej niemieckiej przyczynili się bardzo urodzeni na terenach plebiscytowych, których 200 000 zjechało do Prus Wschodnich, by oddać swój głos na rzecz Niemiec. Dziennik opisuje szczegóły przewiezienia tych wielkich rzesz do Prus Wschodnich i stwierdza, że 157 273 osoby przewieziono drogą morską — głównie przez Świnoujście i Stolpmünde. Admiralicja niemiecka, w której rękach leżało kierownictwo tych transportów, ściągnęła 24 okręty z morza Północnego i Bałtyckiego — by przewieść wspomniane osoby do portu wschodnio-pruskiego Piławy, skąd udały się one na tereny plebiscytowe. Przy głosowaniu w niektórych gminach przybysze ci stanowili prawie połowę ogółu głosujących.

Hugenbergowski „Lokal-Anzeiger" zamieszcza długi artykuł niejakiego p. Bronnena, który stara się dowieść „praniemieckości" Prus Wschodnich (!). W konkluzji swych historycznych dowodów p. Bronnen stwierdza, że „Prusy Wschodnie, są duchową macierzą prusactwa", które zapewniło Niemcom potęgę i że dlatego stanowią tak cenną dzielnicę Niemiec. „Siła Polski równoznaczna jest z bezsiłą Niemiec — pisze p. Bronnen. — Kiedy Niemcy rozerwane były burzami reformacji, Polska sięgała od morza do morza. Kiedy jednak pojawił się Fryderyk Wielki, Polska rozpadła się..."

„Berliner Börsen-Zeitung" w artykule p. t. „Straż nad wschodem!" twierdzi, że swego czasu Polacy chcieli zrobić w Prusiech Wschodnich, to samo, co na Górnym Śląsku. „Polskie dywizje miały przekroczyć granicę w postaci nieregularnych band i wywołać wrażenie powstania ludności polskiej, plebiscyt miał się odbyć pod znakiem krwawych walk i terroru..." W wykonaniu tych rzekomych planów przeszkodził jednak Polakom najazd czerwonej armji.

W dalszym ciągu „Berl. Börsen-Zeitung" oświadcza, że dnia plebiscytu nie można uważać za ostateczne zwycięstwo niemczyzny nad polskim imperjalizmem (!), gdyż Polska chce zaanektować Prusy Wschodnie...

Ordynarne napaści na Polskę zamieszcza „Breslauer Zeitung". Pismo to twierdzi, że te kilka tysięcy głosów, które padły za Polską przy plebiscycie, były to głosy kryminalistów, których sądy niemieckie skazały na więzienie i którzy liczyli na to, że w razie przyłączenia terenów plebiscytowych do Polski, skorzystają z ogłoszonej w Polsce amnestji dla przestępców.

Wszystkie te wyżej przytoczone głosy świadczą o bezmiarze nienawiści niemieckiej do Polski. W tym samym zresztą tonie utrzymane są też obszerne sprawozdania z niemieckich obchodów plebiscytowych, zamieszczone przez całą prasę.

Pierwsi absolwenci Katol. Szkoły Społecznej

W sali Katolickiej Szkoły Społecznej przy ul. Podgórnej 12 odbyło się wczoraj wręczenie dyplomów pierwszym absolwentom Katolickiej Szkoły Społecznej. Wspomniani absolwenci ukończyli okres dwuletni studjów akcji katolickiej i społecznej. Kursy zakończyły się w dniu 15 bm.

Rozdanie świadectw odbyło się w sposób uroczysty w obecności grona profesorskiego szkoły i kuratorjum Katolickiej Szkoły Społecznej, oraz gości. Przybył protektor i założyciel szkoły J. Em. ks. Kardynał Prymas, w towarzystwie swego kapelana ks. Mędlewskiego. Na wstępie przemówił dyrektor Katolickiej Szkoły Społecznej ks. prof. dr. Kozłowski i podkreślił, że szkoła po raz pierwszy po ukończonym dwuletnim czasokresie pracy wysyła swych wychowanków. Przedstawił następnie mówca plon tej pracy ks. Kardynałowi Prymasowi, wypowiadając podziękowanie członkom grona profesorskiego, kuratorjum i wysokiemu protektorowi oraz założycielowi. Absolwenci Katolickiej Szkoły Społecznej kształcili się w różnych dziedzinach akcji katolickiej i społecznej by jak najskuteczniej przygotować się do apostolstwa świeckiego na pożytek kościoła i ojczyzny. Przemówił następnie J. Em. ks. Kardynał Hlond. Dostojny mówca przypomniał inaugurację kursu przed dwoma laty i składa z okazji tych kursów życzenia. Życzeniem jego jest, by absolwenci do tej pracy poszli w duchu wielkiej ofiary i poświęcenia codziennego, tych niezbędnych warunków dobrego spełnienia obowiązków i zdobywania serc ludzkich. Złożył następnie ks. Kardynał Prymas podziękowanie w ręce grona profesorskiego i rozdał ozdobnie wykonane dyplomy.

Dyplomy z ukończenia dwuletniego kursu w Katolickiej Szkole Społecznej otrzymali pp.: Janina Beszterdzianka, Gabrjela Brzezianka, Regina Durczanka, Marta Fiedlerówna, Franciszka Gibasówna, Janina Kaźmierska Ludwik Kalinowski, Irena Podolska, Wanda Janikówna, Janina Strawińska, siostra miłosierdzia Klawera Szubertówna, Irena Szulczyńska, Jadwiga Sobkowiakówna, Tadeusz Tomaszewski i siostra miłosierdzia Ignacja Wieczorkówna.

Imieniem absolwentów przemówiła na zakończenie uczestniczka kursów p. Janina Kaźmierska, wypowiadając podziękowanie gronu profesorskiemu i kuratorjum szkoły. (k)

Kiedy będzie zwołany Sejm śląski?

Katowice, 18. 7. (Tel. wł.) Polityczne koła śląskie liczą się ze zwołaniem Sejmu Śląskiego przed końcem sierpnia br.

Uzgodniono już prawie wspólną formułę kompromisową, wyrażającą się w praktyce jak następuje: na pierwszem posiedzeniu Sejmu wojewoda Grażyński złoży deklarację w imieniu rządu w sprawie ważności budżetu na r. 1929 i 30. Większość sejmowa zastrzegła sobie, by żadna instancja — w miejsce Sejmu — budżetu nie mogła uchwalić.

O rozstrzygnięciu sporu zadecyduje kompetentna instancja, którą prawdopodobnie będzie powołany na ten cel do życia śląski trybunał konstytucyjny.

Sejm śląski poza tem będzie miał szereg bardzo ważnych spraw do załatwienia, jak ustawę o wewnętrznym ustroju wojew. śląskiego, ustawę o rozbudowie miast oraz o pomocy dla bezrobotnych itd.

Sukces Polski w Ostendzie

Ostenda, 18. 7. (PAT) W zawodach eliminacyjnych o mistrzostwo wojskowe szabli Polska eliminuje Anglję 13 : 3 i Belgję 10 : 5. W finale Węgry zwyciężają Polskę 10 : 6 i Włochy 11 : 5. Włochy zwyciężają Polskę 12 : 4. Polska zwycięża Holandję 13 : 3. W wyniku tych rozgrywek pierwsze miejsce zajęły Węgry, drugie Włochy, trzecie Polska, czwarte Holandja.

CAMIS & STOCK S. A.

Włoskie Fabryki Koniaku w Trieście.

Firma powyższa nadsyła nam niniejszy artykuł z prośbą o umieszczenie tegoż w naszym dzienniku:

Powodowani przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Konwencji madryckiej, która zabrania używania słowa „Cognac" na określenie pojęcia gatunkowego, a zezwala jedynie na oznaczenie pochodzenia towaru, poleciliśmy naszemu przedstawicielstwu w Polsce — firmie J. Gros, Biała koło Bielska, by przy etykietowaniu naszego towaru zmieniła dotychczasową nazwę „Stock Cognac Medicinal" na

STOCK BRANDY MEDICINAL,

zupełnie analogicznie, jak uczyniliśmy to w licznych innych państwach zrzeszonych w konwencji madryckiej.

Odpowiednio do powyższego zlecenia, zastępca nasz już począwszy od dnia 15-go czerwca b. r. dostarcza wyroby nasze jedynie pod tą etykietą. Nadmieniamy, że zmiana etykiety nie spowodowała jakichkolwiekbądź zmian w cenie lub też gatunku naszego produktu, uzyskanego z najszlachetniejszych gatunków win, który zawsze jak dotąd eksportujemy do Polski w oryginalnych beczkach, przyczem przedstawicielstwo nasze rozlewa go jedynie w zupełnie czystym stanie i pod kontrolą w butelki o ustawowo przepisanych pojemnościach.

Przedsięwziętą przez nas w drodze polubownego załatwienia sprawy z Union de Cognac zmianę etykiet wyzyskano w pewnych anonimowych kołach dla rozsiewania najrozmaitszych, zupełnie zmyślonych i tendencyjnych pogłosek w celu poderwania zaufania do naszej, już od dziesiątek lat wprowadzonej marki.

Znajdujące się jeszcze w handlu stare zapasy z etykietą „Stock Cognac Medicinal" są zupełnie wolne do sprzedaży i nie podlegają żadnym ograniczeniom.

Celem ochrony naszych wzgl. interesów naszego przedstawicielstwa w Polsce — oświadczamy niniejszem wszystkim naszym P. T. Odbiorcom, że ani my, ani też nasze przedstawicielstwo nie mieliśmy nigdy z powyższych powodów jakichkolwiek interwencyj Władz, co też poświadczyć może każdorazowo Syndyk Zrzeszenia francuskich producentów Koniaku adw. Dr. Kuratowski, Warszawa, Trębacka 10, i że pociągać będziemy bezwzględnie do odpowiedzialności sądowej każdą osobę, która rozsiewać będzie jakiekolwiek nieprawdziwe wiadomości dotyczące nas i naszych wyrobów.

Przedstawicielstwo nasze na miasto Poznań zmuszeni byliśmy odebrać p. W. Stachowskiemu i powierzyć je p. Ludwikowi Richterowi, Poznań, Pl. Sapieżyński 3. Pw 3522-29,144

Camis & Stock S. A., Trieste.

JAPOŃSKI PROSZEK

„KATOL" ZABIJA

WSZELKIE ROBACTWO MUCHY, MOLE i MRÓWKI

AZUMI & CO LTD. OSAKA (JAPONJA). PRZEDST. „KATOL" WARSZAWA, WILCZA 58

nw 2279

Czyż nie pragnęlibyście powracać co tydzień.... na wieś?

Jestto zupełnie możliwe, jakkolwiek dziwnem się to wydaje! A jednak, tylko od Was zależy zrealizowanie tego pięknego marzenia, w Waszej mocy całkowicie leży możność powtórnego przeżywania chwil minionych.

Szybko miną wakacje, na zawsze zachowa je „Kodak"

Tej zimy, czy w czasie szarugi jesiennej Wasz album "Kodak" przeniesie Was znów w słoneczne dni lata spędzone na wsi. Znów ujrzycie dom, ogród, las, rzekę, przyjaciół, znajomych — ujrzycie znów to wszystko, co widzieliście przedtem, co utrwaliliście we własnych zdjęciach "Kodak".

3 warunki konieczne do dobrego zdjęcia:

kamera "Kodak", błona "Kodak" i papier "Azura".

Kodak Sp. z o. o. Warszawa, plac Napoleona 5.

nw 2175

Bilans odpowiedzi 27 państw na memorandum Brianda

W dniu 15 lipca b. r. upłynął termin nadsyłania odpowiedzi na rozesłane 17 maja b. r. przez rząd francuski memorandum w sprawie unji wszystkich państw Europy. Z pośród 27 rządów zainteresowanych wszystkie już z wyjątkiem zakłopotanej Anglji wręczyły swoje odpowiedzi przedstawicielom rządu francuskiego akredytowanym w ich stolicach.

Zaznaczyć przedewszystkiem wypada wielką rozbieżność zdań jaka cechuje odpowiedzi; łączy je jedna tylko wspólna cecha: powstrzymanie się od jakichkolwiek szczególnych koncepcyj na temat organizacji przyszłej unji europejskiej.

Z pośród wszystkich poglądów jasno można wyodrębnić grupę, na którą składają się: memorandum Brianda i odpowiedź polska, rumuńska, jugosłowiańska i czeskosłowacka, pragnącą oprzeć się w dalszych pracach na podstawie jasno zagwarantowanego bezpieczeństwa politycznego państw członków Unji, na poszanowaniu traktatów i istniejącego terytorjalnego status quo.

Przeciw tej koncepcji wyraźnie wypowiadają się dwa państwa t. j. Niemcy i Włochy, widzące w pracach konferencji europejskiej dogodną sposobność dla rewizji traktatów i zmiany granic; na tym samym stanowisku stoi po części także i odpowiedź litewska oraz węgierska, a częściowo austrjacka. Z pośród pozostałych niektóre kwestji tej wogóle nie poruszają. Oparcie się o bezpieczeństwo polityczne, jakiego domaga się grupa państw z Francją i Polską na czele da dopiero możność przystąpienia do rzeczowej i skutecznej współpracy ekonomicznej narodów.

Przeciwstawiając się tym założeniom Belgja i Holandja chciałyby przeciwnie oprzeć strukturę unji na podstawach współpracy ekonomicznej, potem dopiero miałyby nastąpić prace nad zapewnieniem bezpieczeństwa politycznego państw związanych już węzłami ścisłej współpracy ekonomicznej.

Mając na celu wprowadzenie trwałych podstaw pokojowego współżycia narodów europejskich unja europejska wkracza w dziedzinę prac Ligi Narodów. To też ani autor memorandum, rozesłanego państwom, ani państwa zainteresowane nie mogły nie stanąć wobec tych samych zagadnień wielkiej polityki, będących przedmiotem prac Ligi Narodów.

Bezpieczeństwo, arbitraż i rozbrojenie, ta zasadnicza kość niezgody między Berlinem i Paryżem znajdzie się również na forum unji europejskiej.

Rozbrojenie przedewszystkiem — oto jedna z tez wysuniętych przez odpowiedź włoską. Teza ta wyraźnie sprzeciwia się stanowisku zajętemu przez Francję. W tej trudnej sytuacji wysunięta przez rząd polski koncepcja oparcia unji europejskiej na całości zasad protokółu genewskiego stara się pogodzić tak zwolenników tych obu teoryj, jak i zwolenników oparcia bezpieczeństwa na arbitrażu. Spotkała się też ta część naszej odpowiedzi z uznaniem opinji francuskiej.

Memorandum Brianda zostało rozesłane 27 państwom europejskim, członkom Ligi Narodów. W ten sposób ze wszystkich państw Europy poza nawiasem przyszłej Unji pozostały tylko dwa państwa: Rosja Sowiecka i Turcja. Na fakt ten zwrócili uwagę w swych odpowiedziach zarówno Włosi, jak i Niemcy, wysuwając żądanie zaproszenia tych państw do współpracy. Inne państwa tematu tego nie poruszały. Co się zaś tyczy stosunku unji do jej nieczłonków, jedynie Polska jasno stwierdziła, iż unja nie może być skierowana przeciw żadnemu narodowi, ani przeciw żadnej grupie narodów.

Pozostaje jeszcze do określenia punkt dla przyszłych losów Paneuropy niezmiernie ważny: jest to kwestja stosunku unji do innych kontynentów. Jak kwestję tę rozwiąże Anglja, która do chwili obecnej właśnie ze względu na dominja wstrzymała się od rzeczowej odpowiedzi? Jak kwestję tę myślą rozwiązać państwa kolonjalne, mające wejść w skład unji? Sprawa ta niezmiernie żywotna np. dla Holandji wywołała już w jej odpowiedzi pewne zastrzeżenie.

Jak widać, przed przyszłą konferencją europejską stoi ogrom zagadnień. Wobec ogromu cisnących się zewsząd zastrzeżeń i projektów i wobec doniosłości zagadnienia dokładne zbadanie całego problemu jest nieodzowne. Dobrze się też stało, iż rząd polski w swej odpowiedzi wysunął projekt utworzenia komitetu studjów.

Pierwsza przygotowawcza faza do konferencji europejskiej, która się ma zebrać we wrześniu w Genewie, w ten sposób jest zakończona. Przed p. Briandem stoi jednak teraz bardzo niełatwe do rozwiązania zagadnienie: czy w konferencji wrześniowej mają wziąć udział Turcja i Z. S. R. R.

M. M.

Dalsze rewelacje o tajnych organizacjach piłsudczyków

Za kulis sprawy Zdziechowskiego, gen. Zagórskiego, Mostowicza i Nowaczyńskiego

Warszawskie „ABC" podaje dalsze szczegóły o tajnych organizacjach „sanacyjnych", w szczególności o t. zw. „Związku Żołnierskiego Czynu" i „Związku Orła Białego".

Regulamin „Związku Orła Białego" zawiera — według „ABC" — takie wytyczne punkty organizacji:

„Art. 2. Związek dzieli się na drużyny, związane organizacyjnie według zleceń władzy najwyższej.

„Art. 3. Stan liczebny jednej drużyny nie może przekraczać 15 osób. Liczbę osób w drużynie danego rejonu działania ustala komenda rejonu.

„Art. 4. Na czele każdej drużyny stoi komendant drużyny, pod każdym względem odpowiedzialny za swą drużynę.

„Art. 5. Komendant drużyny utrzymuje ścisłą łączność w działaniu ze swoim bezpośrednim przełożonym, z którym uzgadnia swoją pracę związkową, od którego dostaje zlecenia i któremu podaje informacje. Komendantowi drużyny nie wolno podejmować żadnej nowej akcji bez zgody bezpośredniego przełożonego.

„Art. 6. Każdy z komendantów bez względu na stopień jego hierarchji, aż do najwyższego szczebla (funkcji) obowiązany jest należeć do jednej z najniższych komórek (drużyny) na warunkach i z obowiązkami zwykłego członka.

Jak widać z tego ostatniego punktu „Związek Orła Białego" jest konspiracją wielostopniową. Kto raz do konspiracji tej zostanie wciągnięty — wystąpić już z niej nie może. Mówią o tem następujące przepisy regulaminu:

„Art. 10. Członek nie może wystąpić z organizacji, może natomiast przez swoją władzę być przeniesiony w stan nieczynny.

„Art. 11. Przeniesienie w stan nieczynny nie zwalnia członka od obowiązku bezwzględnej tajemnicy, którą przysięga wstępując do organizacji".

„Związek Orła Białego" jest odgałęzieniem „Związku Żołnierskiego Czynu", przeznaczonem dla cywilów, podczas gdy „Związek Żołnierskiego Czynu" skupia wyłącznie wojskowych. Organizacja ta— jak stwierdza „ABC" — odegrała wielką rolę w zamachu majowym. Dowództwo „Związku Żołnierskiego Czynu" nie zadowoliło się udziałem w zamachu; tajna organizacja trwa nadal i od czasu do czasu daje „znak życia" o sobie.

„ABC" twierdzi, że właśnie dziełem tej organizacji był ohydny napad nocny na mieszkanie b. ministra skarbu Zdziechowskiego, a także zeszłoroczne najście na Sejm.

„W Polsce jest wiele tajemnic — kończy „ABC." swe rewelacje. — Do najgłośniejszych należy tajemnica zniknięcia generała Zagórskiego. Kto „pomógł" gen. Zagórskiemu do „zniknięcia" różnie się o tem mówi. Ale i o tem w swoim czasie się dowiemy.

„Natomiast sprawy wywiezienia za miasto i pobicia redaktora Nowaczyńskiego i redaktora Mostowicza zaczynają się powoli wyświetlać. Szczególnie w sprawie napadu na redaktora Mostowicza uciułało się sporo wiadomości. Dziś już możemy podać do wiadomości społeczeństwa, że wielką w niej rolę odegrał jeden z wybitnych członków „Związku Żołnierskiego Czynu", gorliwy opiekun „Związku Orła Białego" i entuzjasta „Nowej Kadrowej", namawiającej pod bokiem policji do zamachu stanu."

Jak się rozdziela subwencje państwowe

W budżecie państwowym na rok 1929—1930 przeznaczono sumę 447 tys. zł na zasiłki dla instytucyj oświatowych, społecznych i samorządowych oraz na zasiłki dla studjujących. Z sumy tej wydatkowano do dnia 8-go stycznia b. r. 30,800 zł w formie subwencyj dla 55 stowarzyszeń i związków.

Rzecz jasna, podstawą do rozdziału subwencyj winna być wartość i zakres pracy poszczególnych organizacyj. Tymczasem, jak się okazuje, czynniki kierownicze bynajmniej nie biorą pod uwagę dorobku danej organizacji, związku, czy stowarzyszenia, lecz jej stosunek do piłsudczyzny i koligacje z naczelnemi organami BB. Specjalnemi względami cieszą się — jeśli chodzi o organizacje oświatowe — związki i stowarzyszenia, należące do t. zw. Federacji, której prezesem był do niedawna p. M. B. Godecki, naczelnik wydz. oświaty pozaszkolnej.

Jak stronniczo traktowana jest praca społeczna, niech zilustruje poniższe zestawienie sum, jakie otrzymały towarzystwa, wchodzące do Zjednoczenia polskich tow. oświatowych lub tylko do niego zbliżonych i organizacje, z których składa się Federacja oświatowa organizacyj sanacyjnych.

Otóż towarzystwa zjednoczeniowe i zbliżone do nich ideowo otrzymały ogółem 62,400 zł, podczas gdy sfederowane i pokrewne 227,930. Pozatem skromną sumę, bo 10 tys. zł przeznaczono dla organizacyj lokalnych o nieznanym bliżej kierunku ideowym .Porównywując niektóre pozycje, trzeba zaznaczyć, że np. Polska Macierz Szkolna w Warszawie, Wilnie i Gdańsku (gimnazjum) korzysta z subwencyj na łączną sumę 19 tys. zł. Towarzystwo Czytelni Ludowych dostało 2 tys. zł, a z drugiej strony Związek Strzelecki, który z oświatą ma najmniej wspólnego, bierze aż 25 tys. zł, Zw. młodzieży wiejskiej „Siew" — 8,800 zł, Zw. młodzieży ludowej posła Polakiewicza — 4,900 zł. Instytut oświaty dorosłych 35 tys. zł. Nie zapomniano przy rozdziale subsydjów nawet o takich „swoich" organizacjach, jak Związek młodzieży wiejskiej „Wici" i polityk ująca „Federacja Pracy".

Władze, decydujące o rozdziale subsydjów, kierują się... ubocznemi względami w myśl zasady: „suis et sibi".

Apel do ministra sprawiedliwości

Katolicka Agencja Publicystyczna w związku ze zniesławieniem ś. p. ks. Biskupa Lisieckiego wystosowała list do pana ministra sprawiedliwości następującej treści:

„Do p. Ministra Sprawiedliwości. — W nr. 14 czasopisma „Wolnomyśliciel Polski", wydawanego w Warszawie znalazła się bezprzykładna napaść na ś. p. ks. Biskupa Arkadjusza Lisieckiego, zmarłego pasterza diecezji śląskiej.

W każdym numerze „Wolnomyśliciela Polskiego" zamieszczane są bluźniercze ataki na religję, ośmieszanie dogmatów katolickich, obelgi i kalumnje na Głowę Kościoła, oraz na duchowieństwo katolickie. Każdy numer „Wolnomyśliciela Polskiego" jest w konflikcie z kodeksem karnym.

Jako przykład nikczemnych metod, któremi posługuje się w walce z Kościołem Związek Wolnomyślicieli, może właśnie posłużyć ostatni wypadek zbeszczeszczenia ś. p. ks. Biskupa Lisieckiego.

Wobec powyższego Katolicka Agencja Prasowa zwraca się do p. Ministra jako do Naczelnego Prokuratora Rzeczypospolitej Polskiej, z prośbą o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej redaktora „Wolnomyśliciela Polskiego".

Do powyższego dodajemy, że takich pism „wolnomyślicielskich" wychodzi wiele, wydawanych niewiadomo za czyje pieniądze. W takiej Warszawie naprzykład wychodzi m. in. „Polska Wolność" pod redakcją Tadeusza Wieniawy-Długoszewskiego i kolportowana na ulicach i dworcach i po wsiach. Każdy numer tego tygodnika zawiera stok bluźnierstw i obrzydliwe napaści na duchowieństwo i władze biskupie. Lecz dotychczas nie słyszeliśmy nic ani o konfiskacie ani o pociągnięciu do odpowiedzialności karnej redaktora i wydawcę tego rynsztoku komunistycznego.

Przed dziesięciu laty

18 lipca.

Front południ.-wschodni. Nieprzyjacielowi udało się sforsować Zbrucz na odcinku oddziałów ukraińskich, na południe od Husiatyna. Niezwykle gwałtowne ataki piechoty i kawalerji sowieckiej, poparte czterema pociągami pancernemi, na przyczółek mostowy Wołoczyska, zostały po całodziennych walkach odparte, przy wydatnej pomocy artylerji. 2-a armja: Bez zmian.

Na odcinku 3-ej armji gen. Zielińskiego nad Styrem ataki nieprzyjacielskie wzdłuż linji kolejowej Sarny-Kowel.

Front półn.-wschodni. 1-sza nasza armja wykonuje odwrót na linję Niemna.

Nafta na Pomorzu?

Tuchola, 18. 7. (Tel. wł.) W Tucholi w ogrodzie piekarza p. Kałasa pojawiła się, przy kopaniu studni, na powierzchni sączącej się wody, warstwa nafty. Po oczyszczeniu nafta paliła się jasnym płomieniem ku wielkiej radości właściciela gruntu.

Próbę tego niezwykłego płynu odesłano do Instytutu Chemicznego, celem dokładnego zbadania i orzeczenia.

Narazie wydobyto ze studni kilka beczek niesamowitego płynu. (x.)

Epidemja tyfusu brzusznego w Toruniu

Toruń, 18. 7. (Tel. wł.) W mieście wybuchła epidemja tyfusu brzusznego. W szpitalach toruńskich umieszczono dotychczas 24 chorych, poza tem kilka osób znajduje się pod obserwacją w domach prywatnych. Największą ilość chorych wykazuje przedmieście.

Magistrat bezzwłocznie zarządził natychmiastowe jak najenergiczniejsze środki zapobiegawcze a wojewódzki urząd zdrowia wyłonił specjalną komisję, która zbada stan sanitarny w składach żywnościowych i restauracjach. (x.)

Z fraszek

ZAROZUMIAŁE GRZYBY

Onego czasu
Bedłki, w własnej opinji elita lasu,
Obrały purchawkę kniej królem,
Ponieważ przypominała
Najdoskonalszy kształt: kulę.
Lecz minęło dni niemało
Mimo kształtu doskonałość
Purchawka się zestarzała.
Wówczas grzybów rada
Orzekła: rydz się lepiej na to miejsce nada,
A w każdym wypadku —
Lepszy rydz,
Niż nic.
Gdy w przyziemnym światku
Szczycą się, że kandydat smigły, zdrów i wiel
Innych zalet posiada,
Przebiegał knieje jeleń,
Co z Boga woli tą krainą władał:
Grzyby tego nie widzą,
A gdy w polotnym pędzie
Trąci je nogą — koniec będzie
Bedłkom, purchawkom i rydzom.

Gąska.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Konsekracja nowej świątyni

Podniosła uroczystość odbędzie się w niedzielę na Sołaczu — Jak się odbywa konsekracja

Konsekracja kościoła, to dla katolików niecodzienny, a pamiętny wypadek. Wszystkie ceremonje konsekracyjne trwają przeszło dwie godziny i są pełne głębokiej symboliki.

By się dobrze przygotować do przeżycia tych pamiętnych chwil, zachowują biskup-konsekrator i parafjanie w przeddzień uroczystości ścisły post. Przez całą noc odbywają potem straż, prawdziwą wigilję, wśród modłów pod gołem niebem przed złożonemi na ołtarzyku w namiocie relikwjami św. Męczenników, które później biskup zamuruje w grobiku głównego ołtarza.

Zrana rozpoczynają się ceremonje od recytacji psalmów pokutnych i litanji oraz trzykrotnem obejściem przez biskupa całego kościoła, przyczem kropi zewnętrzne mury święconą wodą, a przechodząc obok drzwi uderza trzykrotnie pastorałem. Następnie wzywa klęcząc na środku kościoła moc Ducha św., w końcu trzykrotnie błogosławiąc. Po różnych pięknych modłach, kreśli przez cały kościół 2 pasy popiołem, układające się w kształt „krzyża św. Andrzeja", w których układa alfabet grecki i łaciński, symbol zjednoczenia w krzyżu odkupienia wszystkich narodów świata.

Ceremonji konsekracji kościoła dopełnia ciekawe poświęcenie t. zw. wody św. Grzegorza, zmieszanej z solą, popiołem i winem. Biskup obchodzi siedm razy ołtarz, kropiąc wodą i modląc się. Następnie w uroczystej procesji wnosi się do kościoła relikwje, okadza je, namaszcza krzyżmem św. wydrążenie i wreszcie zamurowuje w mensie ołtarza.

W tej pierwszej części konsekracji ołtarza, uważa się go za grób, w dalszej jako tron dla Najśw. Sakramentu, stąd namaszczenie olejami świętemi płyty ołtarzowej w pięciu miejscach na wyrytych krzyżach, spojeń tej płyty z czterema podstawami oraz spalenie woskowych stożków z kawałkami wonnego bursztynu. Ponadto ks. biskup namaszcza w 12 miejscach mury świątyni, czem uzmysławia się, że ołtarz jest centrum wszelkich łask.

Po konsekracji odprawi biskup lub inny kapłan w nowym Domu Bożym pierwszą mszę św.

Gród Przemysława zyskuje przez konsekrację Jego Em. X. Prymasa w dniu 20 b. m. taki nowy Przybytek Pański w dzielnicy sołackiej przy ul. Mazowieckiej, by odtąd pod patronatem wielkiego św. proboszcza Jana Marji Vianney służył potrzebom nadprzyrodzonym wiernych niedawno utworzonej parafji, składającej się z Golęcina, Grudzieńca, Sołacza, Strzeszyna, Strzeszynka i Urbanowa. Równocześnie podczas aktu konsekracji dokonał ks. prob. Putz, uroczystej benedykcji dzwonów, umieszczonych na rusztowaniu na zewnątrz kościoła.

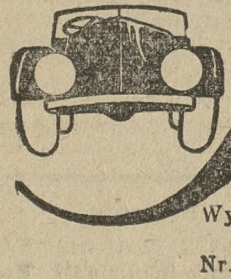

Samochód

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 42 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Zjazd gwiaździsty do Poznania

z ilustracjami

KALENDARZYK

Piątek, 18 lipca 1930.

Słońce: wschód 3,51; — zachód 20,06; — dł. dnia 16 godz. 15 min.

Księżyc: wschód 22,52; — zachód 11,56; — ost. kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 18 st. C., pochmurno, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 741 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 23 st. C., najniższa + 16 st. C. Ilość opadu nieznaczna.

Przepowiednia pogody na sobotę: Zmienna, silne zachmurzenie z czasowemi wyjaśnieniami, zachodnie wiatry, nieznaczne deszcze.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Wczoraj — 0,49 m; dziś — 0,47 m.

Kal. rz.-kat.: Szymon z Lipnicy; jutro Wincenty a Paulo.

Kal. słow.: Unisław; jutro Wodzisław.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Pięciolecie chóru kościelnego.** — Męski chór seraficki przy kościele O. O. Franciszkanów obchodzi w dniu 20 bm. 5-lecie swego istnienia z następującym programem: o godz. 8,00 wspólna komunja św. w kościele OO. Franciszkanów; o godz. 10,45 uroczysta msza św. na intencję chóru; o godz. 12,15 uroczyste posiedzenie w ogrodzie Bractwa Kurkowego w Szelągu, poczem wspólny obiad; o godz. 17,00 schadzka towarzyska, wieczorek taneczny i odpalenie ogni sztucznych. Zaprasza się wszystkich byłych i obecnych członków oraz sympatyków. Członków czynnych wzywa się na lekcję w sobotę o godz. 20, celem przygotowania się do występu niedzielnego.

— * **Stow. Pań Miłosierdzia św. Winc. a Paulo pod wezw. Najśw. Marji Panny parafji Farnej.** Z okazji uroczystości św. Wincentego a Paulo w dniu 19 bm. odbędzie się o godz. 7,30 rano w kościele Farnym msza św. na intencję członków i biednych stowarzyszenia przy ołtarzu Matki Boskiej Pocieszenia.

OSOBISTE

— * **Starosta krajowy p. Ludwik Begale** rozpoczyna z dniem 21 bm. swój urlop wypoczynkowy. Zastępować go będzie wyższy radca krajowy, dr. Hubert.

— * **W stan nieczynny** przeniósł p. minister W. R. i O. P. z dniem 1 września rb. p. Zofję Wierbińską, dyrektorkę Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Poznaniu. Zakład ten stopniowo się zlikwiduje. W roku bieżącym nie przyjmuje się w związku z zarządzoną likwidacją do zakładu uczennic na I. kurs. Pozostałe kursy pozostaną aż do zupełnej likwidacji zakładu.

— * **Egzamin dojrzałości w III szkole wydziałowej im. Prezydenta Jarogniewa Drwęskiego na Wildzie** zdali następujący uczniowie: Czekała Felicjan, Czekała Henryk, Dobek Zygmunt, Drożdżyński Jan, Gapa Alfons, Grajek Tadeusz, Gruszczyński Edmund, Jankowski Leon, Kempa Teofil, Kubiak Jan, Kurowski Zenon, Kosowski Kazimierz, Konopa Jan, Menzel Marjan, Nieborak Edmund, Nowak Edward, Paetz Edward, Piłat Roman, Pilarski Tadeusz, Prałat Kazimierz, Przybyłowicz Kazimierz, Różycki Franciszek, Sabiniewicz Feliks.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Zw. Hallerczyków — Jeżyce.** Nadzwyczajne walne zebranie placówki jeżyckiej odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16.

— * **Związek Misyjny Polek.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 18,30 w sali Szkoły Społecznej przy ulicy Podgórnej 12 b. Wykład misyjny wygłosi ks. Kaczorowski.

— * **Ogólne zebranie kupiectwa branży cukrów i czekolady** odbędzie się dnia 21 bm. o godz. 20 w sali Domu Kupiectwa Polskiego. Ze względu na ważność obrad uprasza komitet wszystkich zainteresowanych o przybycie.

— * **Zebranie Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu** odbędzie się dnia 21 bm. o godz. 20 w sali Domu Rzemieślniczego. Na porządku obrad wykład syndyka p. Tad. Piotrowskiego na temat „O rzemiośle". Liczny udział pożądany. — Zniżkowe karty wstępu na Międzyn. Wystawę Komunikacji i Turystyki w Poznaniu dla członków oraz ich rodzin w cenie po 1 zł od osoby można już od dzisiaj nabyć u prezesa Tow., p. Jana Zabłockiego przy ul. Wodnej 2.

— * **Koło Towarzyskie Rękodzielników.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 22 b. m. w lokalu p. Gaworskiego przy Nowym Rynku 4. Na porządku obrad ważne sprawy, m. in. wykład p. redaktora Adama Piotrowskiego. — W kasie pogrzebowej serja 77—80.

ŻYCIE SOKOLE

— * **„Sokół" Poznań IV. — św. Łazarz.** Zbiórka wszystkich druhów dnia 20 bm. na Rynku Łazarskim o godz. 7,15, skąd wymarsz na konsekrację kościoła w Sołaczu.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Wolne miejsca w zakładach, subwencjonowanych przez Starostwo Krajowe.** Starostwo Krajowe ma do dyspozycji w zakładach subwencjonowanych przez siebie, kilka bezpłatnych miejsc i to: w Uzdrowisku Solankowem dla dzieci im. Marszałka Focha w Inowrocławiu — w szpitalu SS. Miłosierdzia w Poznaniu — w szpitalu św. Józefa w Poznaniu — w przytulisko dla niemowląt i matek w Poznaniu — w Zakładzie Ortopedycznym im. B. S. Gąsiorowskiego w Poznaniu. — Miejsca te przeznacza się dla ludności ubogiej, przyczem do uzdrowiska w Inowrocławiu przyjmuje się dzieci od lat 6 do 14, zaś do przytuliska w Poznaniu dzieci do 1 roku życia. — Wnioski z dołączeniem świadectwa ubóstwa i lekarskiego należy składać w Starostwie Krajowem w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 29 (pokój 32), gdzie zasięgnąć można dalszych informacyj.

— * **Wielki kiermasz Kl. Sport. „Sparta"** odbędzie się dnia 20 bm. na boisku własnem przy ul. Grunwaldzkiej. Początek o godz. 15. Różne niespodzianki i nagrody.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Uroczystość poświęcenia.** Staraniem Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Poznaniu przy ul. Stefana Czarneckiego na Wildzie wybudowano nowy gmach, w którym znajdą pomieszczenie biura tego urzędu. Na ten cel miasto ofiarowało bezpłatnie 3500 metrów kwadratowych terenu budowlanego. Budynek częściowo trzypiętrowy, ma około 40 ubikacyj biurowych, świetlicę podwórzową i m. in. kilka większych sal oraz mieszkanie dla stróża. Koszt budowy wynosił około 450 tys. zł. W dniu dzisiejszym odbyło się poświęcenie wspomnianego gmachu w obecności miejscowych władz wojewódzkich i miejskich, przedstawicieli związków zawodowych i prasy. Na wstępie przemówił pos. Brzeziński, poczem zabierali głos pp. naczelnik Rawa-Grabowiecki, w imieniu głównej dyrekcji Funduszu Bezrobocia w Warszawie, naczelnik Woynarowski w imieniu min. pracy i opieki społecznej i naczelnik Korgowd, imieniem pracowników miejscowego urzędu. Po przemówieniach i pamiątkowej fotografji proboszcz parafji ks. ks. Zmartwychwstańców na Wildzie ks. Torbus poświęcił nowy zakład.

Po uroczystości poświęcenia w lokalu restauracji „Boulevard" odbyło się śniadanie, podczas którego szereg przemówień zapoczątkowali przewodniczący miejscowego komitetu budowy p. poseł Brzeziński, przedstawicieli magistratu miasta Poznania radca Nowicki i naczelnik miejscowego funduszu bezrobocia p. Zgaiński. (k.)

— * **Echa Zjazdu śpiewackiego w Szamotułach.** W nawiązaniu do sprawozdania naszego z niedzielnych uroczystości jubileuszowych Koła śpiewackiego „Lutnia" w Szamotułach wypada nam dla ścisłości nadmienić, że w klasyfikacji popisów śpiewaczych trzecie miejsce zajął, nie chór „Moniuszki" z Poznania, lecz chór „Harmonji" z św. Łazarza, który brał również udział w pieniach, wykonanych podczas uroczystego nabożeństwa kościelnego. Jedynie z uwagi na to, że „Harmonja" nie należy do Związku, nastąpiło w klasyfikacji przesunięcie na rzecz Koła kolejarzy „Moniuszko".

W szczególności wynik popisów jubileuszowych był następujący: I. „Lutnia" Szamotuły (chór mieszany) 26 punktów, II. „Cecylja" Oborniki (chór mieszany) 23¾ pkt., III. „Harmonja" Poznań-Łazarz (chór męski) 23 pkt., IV. „Moniuszko" Poznań (chór męski) 22½ pkt. itd.

— * **Z targu.** Dnia 18 b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,60—5,40 zł; masła mleczarskiego 5,60—5,80 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 1,80—2,20 zł; 1 litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełnego 34—36 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 2,60—2,80 zł; słoniny wędzonej 1 kg. 3,60 do 4,00 zł; wieprzowiny 3,00—3,80 zł; wołowiny 2,40 do 4,00 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; indyk 1,00 do 16,00 złotych; para kurcząt 3,00—5,00 złotych; królik 3—4 zł; ryby: 1 kg. karpia 5,60—6,00 zł; cza 2,60—3,20 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. sandacza 5,60—6,40 zł; miętusa 4 zł; szczupaka 5,00—7,00 zł; barweny 4—5 zł; 1 kilogram węgorza 5,60—6,00 złotych; za jarzyny: 1 kg. groszku zielon. 1,20—1,60 zł; 1 kg. młodych ziemniaków 20—30 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 10 groszy; szpinaku 1,60 zł za kg.; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; 1 kg. bobu 1,20 złotych; maliny 2,40—3,00 złotych za kg.; agrestu 1,20—2,00 zł; czereśni 1,60—3,00 zł; porzeczek 0,90 do 1,20 zł; sałatka zielona główka 5—10 gr; 1 kg. rabarberu 20—30 gr; pęczek rzodkiewek 10 gr; 1 ogórek 15—40 gr; pęczek młodej marchewki 10—20 gr; 1 kalafjor 0,60—2,00 zł; szabel 0,60—0,80 gr za 1 kg; mendel raków 1,00—1,50 złotych; 1 kg. jagód czarnych 1,40 do 1,60 zł; wiśnie 0,50—0,80 zł za 1 kg.; pomidory 2,60—3,60 zł za kg.; czarne porzeczki 1,20 zł za 1 kg. 1 kg. jabłek 1,00—1,60 zł; gruszki 1,40 do 1,60 zł; pieczarek 4,00 zł za 1 kg. — Ruch bardzo ożywiony, zwłaszcza na targu rybnym. Ceny bez zmian. (zh.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wypadek na budowli.** Z rusztowania na ul. Krzyżowej z wysokości pierwszego piętra spadł wczoraj popołudniu zatrudniony tam St. Michałowski (G. Wilda 83). Przywołane pogotowie ratunkowe opatrzyło doraźnie ofiarę wypadku, przewożąc pokaleczonego do domu. (k.)

— * **Wypadek inwalidy.** Wczoraj późnym wieczorem wezwano pogotowie ratunkowe na Tamę Berdychowską. Powracający tam z przechadzki inwalida wojenny Ignacy Hoedt (Św. Marcin 29) potknął się i upadł. Przy upadku złamał nieszczęśliwy protezę i potłukł się dotkliwie. Pogotowie przewiozło Hoedta do mieszkania. (k.)

— * **Czy kandydat na samobójcę?** Do miejskiego zakładu psychjatrycznego na Grobli przewieziono Antoniego Seidlera, zamieszkałego na ul. Żórawiej 8. Położył on się na szyny toru kolejowego w pobliżu ul. Starościńskiej. Być może, że usiłował popełnić samobójstwo. Zamiar jego spostrzeżono jednak w porę. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kosztowny sen.** Mieszkaniec ul. Małeckiego 3 Andrzej Gaja usnął jednej z ostatn. nocy strudzony na ławce parku Marcinkowskiego. Gdy się o północy przebudził, zauważył brak złotego zegarka, portfelu, zawierającego 48 zł i granatowej marynarki. (k.)

— * **Kradzież na dworcu.** Mieszkaniec Krakowa p. Stanisław Radzicki doniósł policji, że skradziono mu portfel, zawierający 200 guldenów gdańskich. Kradzieży dokonano przypuszczalnie na dworcu kolejowym w Poznaniu. (k.)

— * **Spłoszeni włamywacze.** Ubiegłej nocy nieznani włamywacze usiłowali wtargnąć do składu komisowego p. Stefana Jagniątkowskiego przy ul. Fr. Ratajczaka 32. — Ci sami złodzieje usiłowali włamać się do piekarni p. Czesława Adamskiego w tym samym domu. Właśnie byli zajęci odrywaniem krat okiennych, gdy ich spłoszono. Zbiegli niepoznani. (k.)

— * **Szofer nie trafił do... garażu.** Firma „Dakla" Św. Marcin 54 zwróciła się do policji z prośbą, by odszukała zbłąkanego „Essexa". Szofer Józef Miodek (ul. Marsz. Focha 74) dostał od wspomnianej firmy zlecenie, by odstawił do garażu przy ul. Dąbrowskiego 81, 4-osobowy samochód koloru zielono-niebieskiego marki „Essex" P. Z. nr. 44491. Wobec „zabłąkania" się szofera, firma „Dakla" nabrała przekonania, że Miodek samochód sprzeniewierzył. (k.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Po 16 latach niewoli bolszewickiej** powrócił szczęśliwie do kraju p. Walenty Strużykiewicz z powiatu żnińskiego i przebywa obecnie w Wilnie. Po kilkakrotnej nieudanej ucieczce zdołał w końcu zmylić czujność władz bolszewickich. Wskutek silnego osłabienia musiał jednak zatrzymać się w Wilnie, aby nabrać sił do dalszej podróży w strony ojczyste.

— * **Piorun spalił stóg żyta.** W Wąsowie (pow. szamotulski) podczas burzy uderzył piorun w stóg żyta, własność Tadeusza Tomaszewskiego, właściciela majątku. Spłonęło doszczętnie około 450 centnarów ziarna. Szkody pokrywa ubezpieczenie. (k.)

— * **Śmierć pod kołami wozu.** Na drodze w Gierłachowie (pow. rawicki) jadący wozem Michał Zunda z Gierłachowa najechał dwuletnią Gertrudę Handtke. — Obrażenia były tak ciężkie, że dziecko zmarło w przeciągu pół godziny. (k.)

— * **Namiętna sprzeczka** wynikła na podłożu majątkowem w rodzinie Czekałów w Trzcinicy (pow. kępiński). W toku kłótni Leon Czekała strzelił czterokrotnie z rewolweru do swego brata Franciszka, raniąc go w głowę, lewą rękę, nogę i brzuch. Również strzelił Leon Czekała do obecnego przy zajściu swego wuja Olka, chybił jednak. Ciężko poranionego Franciszka odstawiono do szpitala w Kępnie, a Leona aresztowano i odstawiono do kępińskiego więzienia sądowego. (k.)

— * **Utonął podczas kąpieli** w rzece Prośnie pod Grabowem (pow. ostrzeszowski) szeregowiec 8 kompanji 60 p. p. Władysław Mak. Zwłoki jego wyłowiono w półtorej godziny po wypadku. (k.)

— * **Złodzieje włamali się** w nocy na 16 bm. do składu bławatów p. Emila Minickiego w Borku i skradli towary wartości około 600 zł. Tej samej nocy usiłowali dostać się do sklepu rzeźnickiego p. Domagalskiego i restauracji p. Marczew-

skiego. Przypuszczalnie zostali jednak spłoszeni. Odwiedzili jeszcze szkołę powszechną, gdzie zrewidowali kilka szuflad a nie znalazłszy niczego, zabrali woźnemu marynarkę. Policja wdrożyła energiczne śledztwo. (cz.)

— * **Gość ze stron dalekich.** W Szprudowie pod Gniewem zastrzelił kołodziej Kubowski szpaka, który miał na nóżce obrączkę metalową z napisem: „Ornithol. Centr. 41 669 Riga". Obrączkę wysłano do Rygi do zakładu badania życia ptaków. (x.)

— * **Samooskarżenie o zabójstwo.** Dnia 16 bm. w komisarjacie policyjnym w Grudziądzu zjawił się niejaki Hepner z Mniszka, a trzymając browning w ręku, oświadczył, że bronią tą zabił pod wpływem rozstroju nerwowego niejakiego Ceglarka z Mniszka, z którym miał osobiste porachunki. Hepnera zatrzymano na policji aż do wyjaśnienia sprawy. Okazało się, że Ceglarek nie został zabity, tylko ciężko ranny. Odstawiono go natychmiast do szpitala miejskiego w Grudziądzu. (ski.)

— * **Nowe ofiary Wisły.** Podczas kąpania się w Wiśle utonął 19-letni Pinkus Smolarz z Nowego. Zwłok dotychczas nie wydobyto. Ofiarą kąpieli w Wiśle padł również 12-letni Wojciech Śliwiński z Rogowa pod Skierniewicami, który bawił u krewnych w Grudziądzu na wakacjach. W Fordonie zginął w nurtach Wisły asystent kolejowy Wacław Wicichowski z Bydgoszczy. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Rocznica plebiscytu i Grunwaldu.) Dnia 13 bm. miejscowe koło Z. O. K. Z. urządziło w sali kinoteatru „Apollo" zebranie manifestacyjne. Zagaila je p. prof. Matysikowa, prosząc na przewodniczącego zebrania p. prezesa Karpińskiego, a do prezydjum obecnych w sali prezesów wszelkich organizacyj. Po udanym występie orkiestry 69 pp. wystąpił z referatem p. dr. Jurek, przedstawiając w prawdziwem świetle plebiscyt na Warmji i Mazurach w r. 1920. Mówcę nagrodzono hucznemi oklaskami za mocne w treści i w formie przemówienie. Następnie p. Sobiecki wygłosił specjalnie na tę uroczystość ułożony wiersz p. Kraśnego, poczem p. dr. Jurek odczytał rezolucję, zredagowaną odpowiednio do uroczystości. Na zakończenie odśpiewano „Nie rzucim ziemi". Po uroczystości wyruszył pochód z wieńcem przed pomnik Bolesława Chrobrego.

— (10-lecie Cechu Kołodziejskiego). — Cech kołodziejski i powoźniczy obchodził w ubiegłą sobotę podniosłą uroczystość 10-lecia swego istnienia. Uroczystość zagaił cechmistrz p. Śrama. Po powitaniu gości oraz władz rzemieślniczych obszerne sprawozdanie z 10-lecia przedstawił sekretarz cechu p. Frąckowiak. Z sprawozdania wynika, że cech powstał z inicjatywy pp. Śramy, Michalaka, Pilarczyka i Helińskiego. W ciągu 10 lat swego istnienia zapisano 161 uczniów, z czego wyzwolono 145, członków liczy cech obecnie 46. Po złożeniu życzeń przez różnych przedstawicieli jak i gości wręczono dyplomy pp. Stanisławowi Kasprzakowi z Dziekanowic, Franciszkowi Kapsie z Żydowa, Marcinowi Kujawskiemu z Zakrzewa, Stanisławowi Grzechowiakowi z Niechanowa, Janowi Kunickiemu z Gniezna, Andrzejowi Kapsie z Marzenina, Wincentemu Jagielle z Czerniejewa, Franciszkowi Chudemu ze Zdziechowy, Ottonowi Willkemu z Łubowa i Andrzejowi Pędzińskiemu z Kłecka. Po tych uroczystościach odbyła się wspólna fotografja, a następnie zabawa taneczna. (br.)

— * **Inowrocław.** (Niebezpieczny dół.) Dnia 11 bm. przy ul. św. Ducha zdarzył się wypadek, który omal nie skończył się tragicznie. Do wykopaliska obok starej strzelnicy, wypełnionego wodą, wjechał p. Pietrzak, chcąc rozmoczyć zeschnięte koła wozu. Ponieważ u brzegu znajduje się tam raptowny spadek, koń zaczął tonąć i z trudem udało się przy pomocy przechodzącego por. Zalpdesso-Jundziłły wyratować konia.

— (Zjazd przeciwreumatyczny.) Zjazd wsprawie zwalczania gośćca (reumatyzmu), choroby tak powszechnej, że stała się klęską społeczną, odbędzie się w Inowrocławiu w dn. 6 i 7 września br. Kilku lekarzy z całej Polski zgłosiło swe referaty. Wyniki zjazdu delegaci polscy przedstawią na Międzynarodowym Zjeździe Przeciwreumatycznym, jaki odbędzie się w dniach 14—18 września rb. w Liege w Belgji.

— (Zlot sokoli.) Dnia 20 bm. odbędzie się Okręgowy Zlot Sokoła w Inowrocławiu. Program obejmuje: przed południem nabożeństwo, defiladę, wspólny obiad w sokolni, a po południu koncert orkiestr wojskowej 59 p. p. i sokolej z Piechcina, loterję fantową i inne zabawy. Popisy gimnastyczne odbędą się w godz. 16,30, 19,30 i obejmą ćwiczenia druhen i druhów, ćwiczenia z karabinami i kolarskie. W ćwiczeniach weźmie udział około 400 uczestników. Uroczysty ten dzień zakończy zabawa taneczna w sokolni. (em.)

— * **Szamotuły.** (Nowe dzwony.) Od kilku dni wre praca przy budowie nowej dzwonnicy przy kolegjacie. Dzwonnica, wysokości 23 metrów, będzie wyposażona w sześć dzwonów. Wykonanie projektował inż. architekt Cybichowski z Poznania.

— (Budownictwo.) Bank Gospodarstwa Krajowego w Poznaniu przyznał miastu 63 000 zł pożyczki z kontyngentu budowlanego. Po zrealizowaniu pożyczki ożywi się ruch budowlany i w mieście przybędzie kilka domów, oraz kilkanaście mieszkań. Korporacje miejskie uchwaliły wybudować halę gimnastyczną przy państwowem gimnazjum, powierzając prace budowlane budowniczemu p. Szulczewskiemu z Szamotuł.

— („Cud nad Wisłą"). Komitet zjednoczonych towarzystw pracuje nad urządzeniem wielkiego święta w dniu 10-lecia „Cudu nad Wisłą", który przypada na 15 sierpnia br. Ustalony program przewiduje m. in. nabożeństwo i przemówienie przed pomnikiem.

— (Jubileusze.) W przyszłym miesiącu obchodzi Stow. Młodzieży Polskiej, założone przez ks. Putza, 25-lecie swego istnienia. Należy nadmienić, że ks. Putz doczekał się już kilku jubileuszy miejscowych towarzystw, których był założycielem. Dotychczas obchodziło 25-lecie Tow. Robotników Kat., „Lutnia", teraz Stow. Młodzieży, a w przyszłym roku Zjednoczenie Zawodowe Polskie. Niemałe więc muszą być zasługi ks. Putza, którego Szamotulanie największą czci otaczają. (op.)

— * **Czarnków.** (Z parafji.) Dzwony naszej kolegjaty przywieziono po naprawie z powrotem. W następnych dniach zostaną zawieszone na wieży.

— (Wycieczka.) W niedzielę bawiła u nas wycieczka kolejarzy z Poznania i Gniezna w przejeździe do Ujścia. Towarzyszyła jej orkiestra kolejarzy, która koncertowała na rynku, a chór mieszany odśpiewał kilka pieśni ludowych. Proboszcz ks. Swiniarski oprowadzał uczestników wycieczki po naszym pięknym kościele.

— (Nieprawdziwe pogłoski.) Od kilku dni krążą w mieście Czarnkowie i okolicy pogłoski, że w Goraju znaleziono trupa młodej dziewczyny i to w życie. Policja informuje, że wiadomość ta jest nieprawdziwą.

— (Socjalistyczne gimnazjum upadło.) Prywatne gimnazjum w Wieleniu, założone przez socjalistyczny związek kolejarzy z Warszawy, zamknięto zpowodu braku uczniów. Rodzice bali się oddać dzieci na łup socjalistyczno-masońskich doktryn pedagogicznych. (cn.)

— * **Borek.** (Cześć pieśni!) Dnia 13 bm. odbył się w Borku zjazd kół śpiewaczych X okręgu. Przybyły nań koła z Gostynia, Krobi, Piasków, Pogorzeli, Pępowa i Jarocina. Popołudniu ruszył wspaniały pochód przez miasto do ogrodu p. Murczewskiego. Tu zagaił zjazd prezes okręgowy z Gostynia p. Kochowicz pięknem przemówieniem. Do konkursu przystąpiły wszystkie wymienione koła. Kolegjum sędziowskie stanowili pp.: K. Barwicki, prof. Wiechowicz i prof. Sojak. — Ogłoszenia wyniku dokonał p. Barwicki, dając dłuższem przemówieniem bardzo pochlebne orzeczenie o działalności X okręgu. Nagrodę w postaci łańcucha wędrownego zatrzymało nadal koło z Krobi. Ponadto zdobyło ono pierwszą premję, ufundowaną przez miasto Borek. Drugą nagrodę otrzymało koło z Borka, trzecią koło z Gostynia, a czwartą z Pępowa. Jarocińskie koło stawało poza konkursem i zostało odznaczone specjalną premją. Następnie uczczono honorowego prezesa p. Józefa Raczaka z Borku za gorliwą 35-letnią pracę nad rozwojem koła. Koncertem i zabawą zakończono piękną uroczystość. (cz.)

Z życia kolejarzy

W sprawie kolejarzy leszczyńskich odbieramy od zarządu Z. U. K. następujące pismo:

Do zamieszczonego w nr. 316 „Kurjera Poznańskiego" z dnia 12 bm. komunikatu ze zebrania Zjedn. Kolejowców Polskich w Lesznie upraszamy o następujące sprostowanie:

Nieprawdą jest jakoby na zebraniu Z. K. P. w Lesznie w dniu 5. bm. członkowie Z. U. K. wyrażali oburzenie pod adresem swego Związki i zaznaczyli, że nie mają dostatecznej obrony, przytem złożyli oświadczenie gremjalnego przystąpienia do Z. K. P.

Prawdą natomiast jest, że p. Władysław Judek, członek Z. K. P. z Poznania, podnosił na tem zebraniu niczem nie udowodnione zarzuty przeciwko Z. U. K. i nawoływał członków Z. U. K. do przystąpienia do Z. K. P. Nikt z członków Z. U. K. głosu nie zabierał.

Zarząd Okręg. Z U. K. w Poznaniu.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo dla domu 50 zł. — C. K. Leszno 100 zł. — A. S. z podziękowaniem za otrzymane łaski 2 zł. — Z. K. z podziękowaniem za otrzymane łaski 2 zł. — A. K. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 2 zł. Palacze Cegielni Jeżyckiej 40 zł. — N. N. w pewnej intencji 2 zł. — A. Maciejowski 20 zł. — E. M. K. z prośbą o zdrowie 25 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 2 165,70 zł.

Sprostowanie: W nr. 324 „Kurjera Poznańskiego" mylnie wydrukowano W. Sobański, Leszno 100 zł, zamiast 5 zł.

Na chleb św. Antoniego: N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą pomoc 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 52 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą pomoc, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 17 zł.

SPORT

Kolarstwo

Polski Klub Kolarzy — Gniezno organizuje 27 bm. doroczny międzymiastowy szosowy wyścig o puhar wędrowny ufundowany przez firmę „Omega" Gniezno na trasie: Gniezno — Czerniejewo — Nekla — Września — Czerniejewo — Nekla — Września — Gniezno (100 klm.) dostępny dla członków towarzystw i sekcyj kolarskich należących do Z. P. T. K. i P. O. Z. K. Zgłoszenia zawodników przyjmuje sekretarz p. Edm. Budner Gniezno ulica Wrzesińska 10do 24 bm. włącznie.

Piłka nożna

Za ostrą i brutalną grę i za niesportowe zachowanie się na boisku w. g. i d. P. O. Z. P. N. ukarał następujących graczy: Molecki Michał (Klub. Sp. — Leszno) 10 miesięcy; Gabrysiak Bolesław (K. S. Posnania) 3 mies.; Kaczmarek Zenon (K. S. Sarmacja) 2 mies.; Dunaj J. oraz Abt Kazimierz (obaj K. S. Sarmacja) i Wytyk Jan (K. S. Admira) po 2 tygodnie; Tworz Otton (K. S. Sarmacja) 3 mies.; Bytner Bolesław 6 tygodni.

Na życzenie, T. S. „Noteć" skreślono ją z listy członków P. Z. O. P. N. Wykreślenie to jest związane z ostatniemi zajściami na boisku „Noteci" w Chodzieży na zawodach o mistrzostwo kl. B. z Wartą, w sprawie których zarząd P. O. Z. P. N. poczynił energiczne dochodzenia.

K. S. „Mewa" Chodzież wycofał się z dalszych rozgrywek o mistrzostwo kl. C. P. Z. O. P. N.

O mistrzostwo kl. A. P. O. Z. P. N. walczą w niedzielę: w Ostrowie: „Ostrowja" i „Posnania"; w Lesznie: „OKS" i „Sokół".

Tennis

Zawody o mistrzostwo klubowe „Warty" pań i panów odbędą się w sobotę i w niedzielę na kortach własnych. Dziś o godz. 18 odbędzie się losowanie rozgrywek w szatni. Finał jest przewidziany w niedzielę o godz. 17.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w piątek „Traviata". W sobotę, 19 bm. po raz drugi „Księżniczka Czardasza" z pp. Fontanówną, Grabowską (tytułowa), Karską, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim, Dembowskim i Sendeckim; kapelmistrz p. Eichstaedt. W niedzielę, 20 bm. „Aida" z pp. dr. Roesslerówną, Majem, Perkowiczem, Romanowiczem i Urbanowiczem; kapelmistrz p. Tyllia. W partji tytułowej zadebiutuje p. Jeziorańska. W poniedziałek, 21 bm. „Księżniczka Czardasza". We wtorek, 22 bm. pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Traviata" z pp. Fedyczkowską, Drabikiem i Karpackim.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś po raz trzeci gościnny występ zespołu artystów Teatru Polskiego w Warszawie w szczerze rozweselającej i miłej komedji świetnej spółki autorskiej Flersa i Caillaveta p. t. „Papa". Rozbawiona do radosnej wesołości publiczność darzy znakomitych gości niemilknącemi oklaskami przy otwartej kurtynie. W roli tytułowej występuje ulubieniec publiczności warszawskiej p. Leszczyński, w roli księdza p. Stanisławski, przezabawną postać Charnouila odtwarza p. Fritsche, w roli syna „Papy" p. Daczyński a w roli Georginji p. Romanówna. Resztę ról odtwarzają artyści Teatru Nowego.

— * **Widowisko batalistyczne na arenie P. W. K.** W sobotę, 19 i w niedzielę, 20 lipca urządza Teatr Nowy na arenie P. W. K. widowisko batalistyczne, opracowane na tle głośnej sztuki amerykańskiej p. t. „Rywale". W tem pięknem widowisku wezmą udział artyści Teatru Nowego oraz 14 dywizja piechoty z całym sprzętem wojennym. Przed oczyma widza przesuną się zastępy żołnierzy, którzy żyją w obozie niewyczerpanym a tak prostym i niewymuszonym humorem, w bitwie zaś okazują się prawdziwymi bohaterami.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Traviata" — opera Verdiego.
Sobota, 19. 7. „Księżniczka Czardasza", operetka Kalmana.
Niedziela, 20. 7. „Aida", opera Verdiego.
Poniedziałek, 21. 7. „Księżniczka Czardasza", operetka Kalmana.
Wtorek, 22. 7. „Traviata", opera Verdiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Kasa zamawiań otwarta tylko w Teatrze Wielkim od 10 do 17.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Papa" — występ gośc. zespołu Teatru Polskiego z Warszawy.
Sobota, 19. 7. „Papa". (Występ gośc. zespołu Teatru Polskiego z Warszawy).
Sobota, 19. 7. o godz. 8 Wielkie widowisko batalistyczne na arenie P. W. K.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego. narożnik

Pełzające niebezpieczeństwo nocy!

Pluskwy przebywające podczas dnia w brudnych szczelinach, wypełzają w nocy, aby bolesnem kąsaniem przerywać nam sen i wypoczynek. Należy je wyniszczyć. Rozpylajcie Flit we wszystkie szpary i szczeliny. Flit niszczy doszczętnie muchy, komary, pchły, mole, mrówki, karaluchy, pluskwy oraz ich zarodki. Zabójczy dla owadów, jest zupełnie nieszkodliwy dla ludzi. Nie plami. Flit nie należy porównywać do innych środków na owady. Żądajcie żółtej blaszanki z czarną opaską, wystrzegając się naśladownictw.

FLIT

Niszczy szybciej

5

nr 2175

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POLSKI KANDYDAT DO NAGRODY NOBLA

Jest nim oczywiście profesor Uniwersytetu Warszawskiego, dawniej Petersburskiego, którego pięćdziesięciolecie pracy 28 maja br' świat naukowy Polski i europejski tak uroczyście w Warszawie obchodził — Tadeusz Zieliński.

Znanych całemu światu naukowemu i tylekroć podnoszonych zasług olbrzymich Zielińskiego dotknę tutaj tylko potrochu, aby wskazać czytelnikom przynajmniej główne dziedziny, w których obracała się jego twórcza myśl naukowa.

Na progu swego zawodu literackiego zacząwszy od komedji attyckiej, Zieliński nietylko lepiej od swych poprzedników oświetla jej początki i dzieje, części składowe i ich znaczenie pierwotne oraz stosunek wzajemny, ale nadto odtworzył szereg straconych utworów wyzyskując oprócz dochowanych fragmentów także nietknięte dotąd źródło, — żyjące dotąd baśni ludowe greckie, z których korzystali już starożytni komedjopisarze. Przeszedłszy z kolei do tragedji attyckiej, uczony nasz — z pomocą wynalezionej przez siebie metody „motywów rudymentarnych" — dał udatną rekonstrukcję całego szeregu utraconych dramatów Ajschelosa, Sofoklesa, Eurypidesa oraz wielką, prawdziwie monumentalną monografję o Sofoklesie, nie mającą sobie równej w literaturze Zachodu.

Pozostając zawsze pod niesłabnącym czarem epopei Homera, spełnia on dawne marzenie świata filologicznego o odtworzeniu poetyki homerowskiej, ściśle formułując prawa, któremi w kompozycji swych poematów kierował się nieśmiertelny epik grecki. Jednocześnie, gorący czciciel Cycerona, prowadzi Zieliński intensywne studja nad spuścizną wielkiego mówcy rzymskiego, i w słynnej książce „Cicero im Wandel der Jahrhunderte" daje żywy i wypukły obraz kolejnych nawrotów myśli europejskiej do Cycerona, od Odrodzenia aż do XIX w. W pracach „Das Clauselgesetz in Cicero's Reden" udaje mu się ująć w dokładne formuły prawa, kierujące rytmiką wymowy cycerońskiej. W ostatnich wreszcie latach, oddany przeważnie studjom religjoznawczym wydaje tom za tomem szeroko zakreślonego dzieła, przedstawiającego religję Hellenów jako właściwą, prokursorkę chrześcijaństwa.

Wogóle, czy to broniąc dostojności filologji i doniosłości szkoły klasycznej przed napaściami dzisiejszej prawicy i lewicy, czy wzbogacając zasoby swej nauki nowemi odkryciami, czy wprowadzając do niej nowe metody badania i wytykając jej nowe zadanie i cele, Zieliński jak mało kto nauce się przysłużył i same jej granice znacznie posunął naprzód.

Dorobek naukowy p. Zielińskiego, imponujący tak wynikami, jak nawet rozmiarami swemi (wszak bibljografja jego liczy wiele setek pozycyj i ubrany przytem w nieskazitelną artystyczną formę, zapewnia mu zaszczytne miejsce wśród pierwszych mistrzów pióra. Nie jest on też własnością jednego tylko narodu, a nawet Słowiańszczyzny całej, której odrodzenie w oparciu o kulturę antyczną jest od lat marzeniem jego życia.

Dzieła jego, już to odrazu pisane po łacinie, niemiecku, rosyjsku, francusku, już to tłumaczone na wiele języków obcych (książka np. „Starożytność i my" istnieje w 52 przekładach) stanowią obecnie wspólną własność całego świata cywilizowanego i są ważnym czynnikiem kultury dzisiejszej.

Z tym niezmiernie szerokim zasięgiem wpływu dzieł Zielińskiego, idzie w parze i zewnętrzne uznanie jego zasług na forum międzynarodowem.

Doktor „honoris causa" uniwersytetów w Oxfordzie, Brukseli, Atenach, Gröningen, Brnie Morawskim, itd. członek Akademji Nauk Bawarskiej, Brytyjskiej, Bułgarskiej, Czeskiej, Paryskiej, Polskiej, Rosyjskiej, Rumuńskiej — otrzymał on z dostępnych dla uczonego zaszczytów niemal wszystko, co było do otrzymania, a jako stały uczestnik zjazdów i kongresów międzynarodowych i niezmordowany prelegent, zapraszany do wszystkich większych ośrodków kulturalnych Europy cieszy się także osobiście zupełnie wyjątkową popularnością.

W tych warunkach wysunięcie Zielińskiego do nagrody Nobla byłoby wysunięciem kandydatury wyjątkowo silnej i mającej duże widoki powodzenia: wszak idzie tu o istotną wielkość naukową i jednostkę zarazem wysoce reprezentatywną. Nie znaczy to oczywiście, że sprawa jest łatwa i że postawiona na porządku dziennym sama się zrobi. Niestety, na świecie nic się nie robi samo, lecz wszystko wymaga zachodu i wysiłku. Dokoła każdej kandydatury rozgrywa się zacięta walka ścierających się interesów różnych narodowości, w której i czynnikom wielkiej polityki, nie ostatnia przypada rola: pouczający wgląd w te stosunki daje ciekawy artykuł prof. St. Wędkiewicza, drukowany niedawno w „Przeglądzie Współczesnym" w związku z analogiczną sprawą Reymonta. Tutaj trudności byłyby bodaj większe. Ale niemniej uważam, że sprawę należy podnieść i energicznie postawić.

Idzie o cierpliwość i psychiczne przygotowanie się na trudności, które trzeba będzie przezwyciężyć, wreszcie o racjonalny podział pracy. Nasza prasa i nasza propaganda powinny kandydaturę podnieść i wszechstronnie jej niezbite prawa uzasadnić. Nasza Akademja Umiejętności powinna ją swą powagą poprzeć, nasze wreszcie czynniki oficjalne — mam tu na myśli ministerstwo spraw zagranicznych i poselstwo nasze w Sztokholmie — powinny gruntownie przygotowaną sprawę w ręce ująć i do pomyślnego — prędzej czy później doprowadzić końca.

Byłoby to nietylko dostojnem uwieńczeniem życiowego wysiłku wielkiego uczonego i zapewnieniem mu wolnej od trosk materjalnych starości. Byłoby to — co ważniejsze — pożądanem wzmożeniem międzynarodowego prestige'u Polski. Dotychczasowi nasi laureaci Nobla — Sienkiewicz i Reymont — reprezentują literaturą piękną. (W p. Curie-Skłodowskiej uwieńczono naukę francuską). Niechże się świat dowie, że i na polu nauki przedstawiamy typ twórczy, wysokością osiągnięć nie ustępujący w niczem wielkim narodom Zachodu.

Witold Klinger.

Poznań.

Pisma nadesłane

„Filomata". Treść n-ru 16: Lutosławski W. „Żywot i dzieła Platona". — Rozmarynowicz M. „Człowiek tragiczny II." — Czyżewski A. „Tajna korespondencja starożytnych". — Auerbach M. „Z techniki starożytnych Greków". Ejsmond J.: „Bój Hektora z Achillesem". (tłum. z Hom. Il. ks. 22 w. 96—363). — Błotnicki F. ks. „Św. Paweł przed Areopagiem" (Dzieje Apost. 1 7w. 15—34). — Własne drogi. — Satura lanx.

„Kwartalnik klasyczny" 1930,3.: Ogrodziński W. „Filologja według wymagań egzaminacyjnych we włoskich szkołach średnich". — Barbasz W. „Filologja i nudy." — Cybulski St. „Inscenizacja Antigony, tragedji Sofoklesa". — Petelenz-Łukasiewicz R. — „Inscenizacja Persów Aischylosa". — Lenkowski St. — „Hypatja i jej epoka". — Turyn A. „Stan badań i zagadnienia metryki greckiej" — Pilch St. „Sprawozdanie z czynności Polskiego Towarzystwa Filologicznego za rok 1929". — Lucretius VI. w. 1090—1137 tłum. T. Mianowski. — Horatius, Carmen I 11 tłum. J. Rościszewski. — Bibljografja. — Kronika. — Karpiński B. „25-cio lecie Akademickiego Koła Artystycznego Miłośników Dramatu Klasycznego w Krakowie" i inne.

„Przegląd Muzyczny" nr. 6. Treść: 50-lecie Koła Śpiewackiego Polskiego w Śremie. — Angielskie curiosum o muzyce polskiej. — VI. Zjazd Śląski. — Sprawozdanie z nut. — Zawody. — Zjazd del. Okr. I. Zw. Kół Śpiew. we Francji. — Zjednoczenie Polskich Związków Śpiewaczych.

„Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny" 3-ci zeszyt. Treść: prof. Goląb: „Uwagi o ochronie posiadania de lege ferenda". — Prof. Sułkowski: „Problem waloryzacji na G. Śląsku". — Adw. Baumgart: „W sprawie legitymacji do skargi do Najw. Trybunału Administr. — Polek: „Kwestja litewska w świetle prawa międzynarodowego". — Dr. Knapowski: „Bilans płatniczy, kapitalizacja i reforma skarbowa w Niemczech". — Prof. Czuma: „Problem działania cel w teorji ekonomji". — Dr. Windakiewicz: „Ustrój i rozrost Nowego Jorku". — Przegląd piśmiennictwa. — Przegląd prawodawstwa skarbowego, karnego, cywilnego, procedury cywilnej. — Kronika ustawodawcza. — Sądownictwo. — **Kronika gospodarcza i socjalna.**

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

„Nauka Polska". (Wydawnictwo Kasy im. Mianowskiego, Warszawa 1930). Ukazał się XII. tom Nauki Polskiej, której redaktorem, co prawda, nie wymienionym na kartce tytułowej, jest znany organizator i propagator nauki polskiej Stanisław Michalski, dyrektor Funduszu Kultury Narodowej. Nowy tom zawiera materjały do spisu instytucyj i towarzystw naukowych i stanowi uzupełnienie do tomu VII. tegoż wydawnictwa. W ten sposób „Nauka Polska" dokonała dokładnej inwentaryzacji naszego stanu posiadania w dziedzinie nauki czystej i popularyzatorskiej. Przyznać trzeba, że dotychczas nie mieliśmy pewnych wiadomości co do ego, jakie instytucje i towarzystwa naukowe działają na terenie Rzeczypospolitej, obecnie z dumą możemy stwierdzić, że jest ich liczba pokaźna.

Książka składa się z czterech części, których kolejno podane tytuły, z nazwiskami autorów w nawiasie, informują nas ogólnikowo o treści: 1. Archiwa polskie (Karol Buczek), 2. Muzea i zbiory o charakterze muzealnym w Polsce (Stanisław Herbst), 3. Bibljoteki (Stefan Demby), 4. Towarzystwa i instytucje naukowe, popularno-naukowe, techniczne, popierające naukę; organizacje zawodowe pracowników naukowych w Polsce (Stanisław Herbst). Instytucje poznańskie zajmują w „Nauce Polskiej" poczesne miejsce, mniejwięcej na równi ze staremi ośrodkami naukowemi, Krakowem i Lwowem. Okazuje się, że dziesięcioletnia praca organizacyjno-kulturalna zdołała wyrównać różnice, jakie za czasów zaborczych istniały pomiędzy zaborem pruskim i austrjackim skutkiem tłumienia kulturalnych polskich poczynań przez biurokrację pruską. (s. b.)

Promocja z historji sztuki. Odbyła się na Uniwersytecie Poznańskim promocja na doktora filozofji współpracownika naszego „Działu" p. Witolda Dalbora na podstawie pracy doktorskiej p. t.: „Kościół w Lądzie Popea Terrariego na tle jego twórczości". Praca obejmuje znaczną część historji baroku polskiego, w szczególności w Wielkopolsce, gdzie działalność architekta włoskiego szczególnie się zaznaczyła. P. Dr. Witold Dalbor jest uczniem ks. Szczęsnego Dettloffa. Przed uzyskaniem dyplomu drukował szereg drobniejszych artykułów z historji sztuki w „Kurjerze Poznańskim" i „Tęczy", oraz większe studjum w „Przeglądzie historji sztuki" p. t. „Portret kobiecy Łukasza Cranacha w Muzeum Wielkopolskiem". Młodemu uczonemu, składamy życzenia najlepszego powodzenia w dalszej pracy naukowej.

Z Polskiego Towarzystwa Historycznego. Oddział śląski odbył walne zebranie, na którem sekretarz, dr. Lutman złożył sprawozdanie z dr. Ręgorowiczem, jako prezesem. Dyr. Popiołek wygłosił referat pt. „O zbiorach muzealnych cieszyńskich". (nś)

POLONICA WŁOSKIE

Serja polska wydawnictwa „Slavia". Po tomie nowel Żeromskiego, już w krótkim czasie wyczerpanym, (najbardziej podobały się: Tabu, Zmierzch i O żołnierzu tułaczu), po przychylnie przez krytykę przyjętym „Zamorskim djable" Sieroszewskiego — ruchliwa i przedsiębiorcza firma turyńska „Slavia" przystąpiła do druku ukończonego już całkowitego przekładu „Popiołów" Żeromskiego, którego z niezwykłą starannością dokonały panie Dr. Agosti i jej siostra p. C. Garosc. Z ciekawością oczekiwać będziemy tej nowej a poważnej pozycji w „serji polskiej" oraz głosów krytyki o tem dziele. (P.)

LITERATURA

Nowe wydanie „Hetmanów". Mija właśnie 25 lat od okresu, który w „Hetmanach" Weysenhoff był opisał. Dobrze zrobiło Wydawnictwo Polskie przypominając nowemu pokoleniu ten urywek naszych dziejów, tak niedawnych a dzisiaj tak odległych. W przepyszną swoją formę beletrystyki ujął go Weysenhoff, nadając kształt artystyczny koncepcji, która była właściwie publicystyką polityczną, dla chwili porewolucyjnej przeznaczoną. Rola w owych latach Żydów, Berlina i rewolucjonistów rosyjskich jest godną przypomnienia dorastającym dzisiaj Polakom, którzy o tych czasach mało najczęściej wiedzą, bo historja ostatnich lat dziesięciu tamtą doszczętnie zakryła. Wynik przyznał Weysenhoffowi rację: „Wojciech Piast", rozstrzelany w Cytadeli, był istotnie nieśmiertelnym i tak jak niedługo po swojej niby śmierci zjawił się znów u pracy nad sprawą narodową, tak czuwał nad nią dalej i przez Wielką Wojnę na swoich barkach ją przeniósł. Trzeba czytać „Hetmanów", to kawałek historji, o którym nie powinno się zapominać. (ln)

Z liryki współczesnej. Tadeusz Magiera wydał „Baśń papierową". (Poznań 1930). Niezupełnie papierową jest muza poety. Znać, że odczuwa on żywo nastroje natury i kojarzy z niemi zręcznie własne utajone przeżycia. Są tu różne tony, a całość dowodzi, że dłuższa praca nad sobą może wydać lepsze od dotychczasowych wyniki. (T. Gr.)

SLAWISTYKA

Ośrodek polski nad Adrjatykiem. Powstała niedawno nowa placówka polska w Jugosławji. Dr. Sianożęcki, lekarz-chirurg z Katowic wybudował w Selce nad Adrjatykiem sanatorjum (w stylu dworu polskiego), które nazwał „Esperanto". Miasteczko Selce leży tuż obok gwarnej miejscowości kąpielowej: Crikwenicy, która dziwnym zbiegiem okoliczności, conajmniej 25 lat temu była „polskim" ośrodkiem nad słowiańskim Adrjatykiem. Dr. Ebers (z Krynicy) wybudował tamże duże sanatorjum, które przeszło jednak w obce ręce. Obecnie jedyną pamiątką po dawnych gościach polskich jest ufundowana przez nich statua Matki Boskiej. Obecnie Selce podjęły tradycję polskości, nad Górnym Adrjatykiem. Powinniśmy ze swej strony starać się zapoznać z tym uroczym zakątkiem Jugosławji. Warunki pobytu są doskonałe, zwłaszcza dla osób zmęczonych, pragnących odpoczynku i wygody. Selce odznacza się równym klimatem, jest znakomicie ubezpieczone od wichrów, to też marynarze nazywają je „portem zbawienia". Dr. Z. K.

SZKOLNICTWO

Nauczanie historji wychowania. Temat ten omawia p. G. Jampoler w „Ruchu Pedagogicznym". Autor domaga się, by program historji wychowania w seminarjach nauczycielskich ułożony był ze stanowiska pedagogicznego, t. j. poznać z przeszłości wychowania tylko to, co pod względem moralnym lub intelektualnym ułatwi należyte spełnienie obowiązków wychowawcy. Z epoki helleńskiej kultury greckiej należałoby przerobić Platona „Państwo", i „Obronę Sokratesa", z epoki odrodzenia i reformacji Modrzewskiego „O naprawie Rzeczypospolitej", Montaigne'a „Szkice" i Komeńskiego urywki z dzieł. Epokę racjonalizmu i rewolucji francuskiej ilustrować nast. dziełami: Rousseau „Emil", Pestalozzi „Jak Gertruda uczy swoje dzieci", Piramowicz „Powinności nauczyciela". Z epoki liberalizmu, pozytywizmu i demokracji wybrać by można Spencera „O wychowaniu moralnem, umysłowem i fizycznem", Prusa „Poglądy na wychowanie" i Szczepkowskiego wybór dzieł. — Tak wybrany materjał należy traktowa ćw związku z problemami współczesnej pedagogji i opisać na tekstach w całości lub w stosownych urywkach. W nauczaniu historji instytucyj wychowawczych główny nacisk należy położyć na czasy 1750—1850, opierając dzieje szkolnictwa tej epoki na stosownym zbiorze dokumentów. (St. N.)

KRAJOZNAWSTWO

Młodzi krajoznawcy w Krzemieńcu. Wybornie udał się IV zjazd kół krajoznawczych młodzieży, odbyty właśnie w Krzemieńcu, przy udziale 40 kół wraz ze swymi opiekunami, ogółem przeszło 400 osób. Po uroczystej mszy św. udali się uczestnicy zjazdu w pochodzie na cmentarz, gdzie złożono wieniec na grobie Wilbalda Bessera, b. profesora Liceum, którego koło krajoznawcze w Krzemieńcu obrało sobie za patrona. Barwnie przedstawiał się pochód ten, bo uczestnicy zjazdu wystąpili przeważnie w strojach ludowych. Ażeby zaznaczyć serdeczną łączność całej Polski z Liceum krzemienieckiem i aby wyrazić wdzięczność kołu krzemienieckiemu za gościnne przyjęcie zjazdu, wszystkie koła krajoznawcze złożyły po przemówieniach powitalnych dary swe dla koła krzemienieckiego, na które złożyły się: albumy z rysunkami i fotografjami, okazy przemysłu ludowego i fabrycznego oraz lalki w strojach ludowych. Pierwsze posiedzenie zakończył wykład prof. Męczaka o Liceum krzemienieckiem. W chwilach wolnych od obrad uczestnicy zjazdu zwiedzali Liceum, Krzemieniec i okolice, objaśnień o warunkach geologicznych i gospodarczych udzielali pp. prof. Mączak i Danilczuk. Dzień zakończono „Hołdem Słowackiemu", na który złożyły się deklamacje poezyj Słowackiego i przedstawienie „Baladyny" na dziedzińcu licealnym, przygotowane przez krzemieńczan, poczem koło krzemienieckie przyjmowało uczestników zjazdu herbatą. W drugim dniu wieczorem wystąpi' koło wileńskie z inscenizacją „Nad Niemnem" Orzeszkowej i koło poznańskie z barwnym „Hołdem Bałtykowi". Wspomnienia krzemienieckiego zjazdu będą złotemi nićmi, które przywiążą serca młodzieży do tego tak drogiego nam wszystkim zakątka Polski. (lw)

Książki nadesłane

Alfons Szyperski: „Dialekt kulturalny a gwary". Popularno-naukowy wykład o stosunku mowy warstw wykształconych do mowy ludu. Poznań. 1930. Jan Jachowski, Księgarnia Uniwersytecka.

„Sprawozdanie 47 z działalności Kasy im. Mianowskiego, Instytutu Popierania Nauki, za rok 1928". Warszawa 1930

Kpt. W. Jankiewicz: „66 kaszubski p. p." Warszawa 1929. Wojsk. Inst. Wyd.

Dr. Marjan Morelowski: „Insygnia polskie ocalone". Kraków 1930. — Odbitka z „Czasu".

Wspaniały pokaz samochodowy

VI.

W dzisiejszym „wyścigu pracy", kwestja szybkiego przenoszenia się z miejsca na miejsce jest najważniejszą, dlatego też bardzo wielu ludzi ma swoje lub też firmowe auta. Obecnie możemy zaopatrzyć się w samochody, pochodzące z polskich fabryk, z takich które lwią część materjału biorą z kraju a przez to dają pracę setkom polskich robotników. W dodatku mamy prawo powiedzieć, że nasze wyroby przewyższają zagraniczne, dzięki dokładnej znajomości terenu.

Mamy np. u siebie taką fabrykę posługującą się coprawda jeszcze patentem zagranicznym, która jednak w 50 proc. już produkuje w kraju. Jestto dobrze znana wszystkim „O ś w i ę c i m - P r a g a". Jej wozy są bardzo tanie i w naszych warunkach należą do niezniszczalnych, dzięki ulepszeniom jakie zastosowano. Zwrócimy tu uwagę na specjalnie nadający się dla ludzi pracy, samochód osobowy typu „Piccolo".

Cztery cylindry które posiada tworzą jeden blok o średnicy 60 mm. i skoku tłoka 88 mm. Głowica cylindrów „Ricardo" dająca się zdejmować tworzy idealną formę zamknięcia dla kompresji, a ponieważ jest wykonana ze specjalnego stopu zapewnia odprowadzanie ciepła, więc powoduje intensywne chłodzenie świec i usuwa przerwy w ich czynności. Wymienne zawory ssące i wylotowe ułożone są z boku cylindrów i wprowadzane w ruch przez wał grzebieniowy, łożyskowany w skrzynce korbowej, oraz w popychadła, zaopatrzone w bloki. — Tłoki odlano ze specjalnego stopu aluminjowego, a korbowody są prasowane z stali chromoniklowej. Zastosowano najnowszy dynamo - bateryjny zapłon świec Bosch'a o wysokim napięciu z samoczynnem i mechanicznem przedstawieniem momentu zapłonu.

Smarowanie silnika jest jego życiem lub też śmiercią, wie o tem każdy, kto ma choćby tylko najmniejsze pojęcie o motorze. Otóż smarowanie tutaj jest bezkonkurencyjne.

Cyrkulacyjne za pomocą pompki z kołami zębatemi i zaworem zabezpieczającym — nie jest nowiną, ale w razie kiedy np. szofer zamiast o motorze, myśli o niebieskich migdałach i zapomni o oliwie — na straży tego motoru stoi „policjant oliwy", który pozwoli tylko na małe obroty. Chociażby kierowca stanął na głowie, nie zwiększy ich: wtedy musi zwrócić uwagę na powód. Obejrzawszy wskaźnik oliwy, przekona się o jej braku dolewa więc i motor dalej pracuje, jeśli oliwy jest dość — to znaczy, że przewód zapchany. Ten ostatni wypadek w omawianym motorze jest wprost niemożliwy, choćby z tej racji, że wszelki brud musi pozostać w filtrze przez który przedziera się pod ciśnieniem kilku atmosfer.

Przez rurę ssącą prowadzącą do gaźnika łatwo może dostać się kurz itd. co ujemnie działa na motor; tutaj umieszczono specjalny pięciowarstwowy oczyszczacz, który wszelki brud wchłania w siebie. Benzyna po przejściu przez filtr jest doprowadzona pod własnym ciśnieniem do gaźnika, a w nim są trzy rozpylacze. Suche sprzęgło tarczkowe, zaopatrzono w podwójne przeniesienie, a więc jego wyłączanie następuje przy łagodnem naciśnięciu dźwigni.

Biegów posiada wóz — trzy wprzód jeden wstecz; dźwignie znajdują się na skrzynce biegów. Kierownica jest zamknięta w wannie oliwnej i składa się z ślimaka oraz segmentu ślimakowego. Nowością jest umieszczenie na kierownicy przyrządu, który automatycznie, przez wyprostowanie jej, działa na drogowskaz i przywraca go do normalnego położenia. Gwarancją bezpieczeństwa są hamulce na wszystkie 4 koła. Wóz zużywa na 100 klm. 5 do 6 klg. benzyny osiągając szybkość ponad 70 klm. na godzinę.

Przystosowanie do naszych dróg, uniemożliwienia defektów, oszczędność, przystępna cena, eleganckie wykonanie — niechybnie wzbudzi zainteresowanie wszystkich tych, którzy muszą zaoptrzyć się w mechaniczne środki lokomocji.

„Oświęcim - Praga prócz omawianego wyżej „Piccola" wystawia jeszcze i inne w całym tego słowa znaczeniu luksusowe samochody, jak np. „Prezydent". Najbardziej wybredne i wymagające osoby znajdą tu wszystko co tylko zechcą, a więc: światła górne, tylne, puderniczki dla pań, grzebienie, szczotki do włosów i t. d. Panowie też mają swe przybory toaletowe.

Pozatem fabryka wyrabia wozy ciężarowe, autobusy które warto by nasi pp. przedsiębiorcy obejrzeli. Samochody ciężarowe są tak zbudowane, że przy pomocy motoru można je wywracać na wszystkie strony, dla ekonomji czasu. Wozy pożarnicze i traktory rolnicze zasługują na specjalną uwagę sejmików powiatowych oraz pp. rolników.

W. Ch.

Charakterystyczne wrota zwracają uwagę wszystkich zwiedzających efektowne stoisko województwa poleskiego.

Stoisko poleskie na wystawie

Pokazy województw, znajdujące się na pierwszem piętrze pawilonu turystyki, są może mniej bogate od stoisk parterowych, lecz w każdym razie równie interesujące i niejeden z nich odznacza się oryginalnością oraz prawdziwem pięknem. Mamy przeważnie stoiska województw, które dziś jeszcze nie są terenem turystycznym, lecz które posiadają wszelkie dane, by niemi w przyszłości zostać.

Mamy w Polsce do pokazania zagranicznemu i krajowemu turyście nietylko nasze góry lub morze, nietylko nasze miasta, kościoły, zamki, dwory czy ruiny — lecz przedewszystkiem nasz lud z jego oryginalnym i przebogatym, a tak różnorodnym folklorem, nasz piękny i niezmiernie urozmaicony krajobraz.

Województwo poleskie urządziło stoisko, które podkreśla zwiedzającemu to specyficzne stanowisko, jakie Polesie zajmuje wśród regjonów Rzeczypospolitej. Na samym wstępie uderza nas poważny, prawie podniosły nastrój panujący tam. Wchodzimy do stoiska przez bramę cmentarną w Dąbrowicy i odrazu otwiera się nam widok na rodzaj ulicy wiejskiej, stworzonej przez kopję bocznych ścian dwóch chat poleskich, bez mała naturalnej wielkości, z których jedna służy za podstawę do umieszczenia mapy turystycznej województwa poleskiego.

Między chatami zgrupowano w naturalnych pozach 4 manekiny w strojach ludowych, jest to: chłop sarneński, baba z południa pow. brzeskiego, młoda kobieta z drohickiego i dziewczyna z sarneńskiego. Stroje są dostojne swą prostotą i jednolitością barw, wśród których na pierwszy plan wybijają się różne odcienie koloru czerwonego. — Niezmiernie ciekawem jest antyczne nakrycie głowy brzeskiej staruszki, t zw. najmitka, kilkometrowy pas płótna, suto haftowany i w kunsztowny sposób zawiązany, coś w rodzaju jakiegoś starożytnego kwefu.

Po obu stronach stoiska przy wejściu są dwa stoły, z których jeden służy do pokazu garnków horodniańskich prostych i bez barwnych upiększeń, lecz posiadających za to pierwotne kształty przedhistorycznej ceramiki. Drugi stół zasłano częściami ubiorów niewieścich, suto czerwienią i czernią haftowanych, wśród których na pierwszy plan wybija się stara świtka brzeska. Ściany wybito płótnem chłopskiem, gdzie niegdzie przetkanem krajkami lub haftem, w znacznej części czarnym, właściwym jedynie tylko okolicom Stradecza.

Jedna ze ścian zajęta jest przez fotografje, przedstawiające typy ludowe i krajobrazowe. Na drugiej widzimy zabytki architektoniczne, które wskazują nam na wiekową pracę polską na tych dalekich rubieżach i pouczają o wielkiem poczuciu piękna u naszych przodków.

Zbiór wypchanych ptaków wodnych przeważnie kaczek różnego rodzaju, dalej głuszec, łby niedźwiedzia, dzika i wilków oraz liczne zrzuty łosie — świadczą, że Polesie jest dziś jednym z najlepszych terenów myśliwskich.

W pałacu geografji

III.

Środek pawilonu zajmują — nieciekawe zresztą — wystawy związków międzynarodowych: związek tramwajów, kolejek i publicznych przedsiębiorstw autobusowych, Międzynarodowe Biuro Pracy, Liga Narodów (sekcja komunikacyjna), Międzynarodowa Izba Handlowa, oraz wystawa międzynarodowej prasy komunikacyjno-turystycznej (ta ciekawa). Dalej idą małe wystawy komisji europejskiej Dunaju i komisji Elby oraz interesująca wystawa wydawnictw, dotyczących różnych języków międzynarodowych.

Prawą stronę pawilonu okupuje Polska. Kartografję współczesną reprezentują trzy instytucje: Wojskowy Instytut Geograficzny, Główny Urząd Statystyczny oraz Książnica-Atlas.

Wystawa Wojskowego Instytutu Geograficznego jest stanowczo doskonała. Oglądamy nasamprzód mapy odcinkowe w skali 1:100.000, typ najbardziej znany. Mapy starszego typu są 4-kolorowe, nowsze 2-kolorowe, a równie przejrzyste i nawet ładniejsze. Robota pierwszorzędna. Nadto znajdujemy mapę Polski 1:300.000 oraz bardzo dobrą „polską miljonówkę" (mapę Polski 1:1.000.000), jako udział Polski w opracowaniu map międzynarodowych tej skali. Przedstawiono w sposób pouczający proces powstawania mapy 1:100.000, próbny arkusz plastycznego przedstawienia terenu, obok map 1:25.000 piękne modele plastyczne z map. Dalej znajdujemy tu mapę historyczną województwa krakowskiego 1788—1792 Semkowicza (wykonaną w W. I. G.), niezwykle ciekawą, cenną cząstkę przyszłego polskiego atlasu historycznego. Osobnej uwagi godzien jest plan Krakowa na tejże mapie. Wystawione są ponadto: polska mapa samochodowa, pierwsza polska mapa nawigacyjna z r. 1927, cenne mapy wybrzeża polskiego w skali 1:25.000. Całość zainteresuje każdego i wzbudzi głęboką cześć dla polskiej pracy kartograficznej.

Stoisko Głównego Urzędu Statystycznego nie było jeszcze zajęte, kiedyśmy czynili przegląd pawilonu. Znane nam wszakże piękne, sumienne i wielostronne mapy tegoż urzędu stanowić będą poważne wzbogacenie działu polskiego.

Trzecim przedstawicielem kartografji polskiej jest Książnica-Atlas we Lwowie, której zakłady kartograficzne są tworem prof. Romera. Znaczne stoisko gromadzi różnego rodzaju wydawnictwa kartograficzne Książnicy. Atlasy Romera: geograficzne, historyczny, krajoznawcze, mapy topograficzne, fizyczne, planigloby, mapy turystyczne, plany miast składają się dzisiaj już na wielki zbiór różnorodnych dzieł kartograficznych o nieocenionem znaczeniu. Nie będziemy przeto wyliczać szczegółów, różnicę wykonania technicznego starszego typu i najnowszego demonstruje się na wystawie. Dzisiejsza technika nieprześcigniona. Wystarczy obejrzeć mapę Europy wschodniej, precyzyjnie wykonaną, w kolorach pastelowych, żywą, miłą a poważną, aby stwierdzić, że w wyścigu narodów Polska chlubić się może sukcesami bardzo wielkiemi. I to jest najcenniejszą wartością tej wystawy, bez krzywdy dla narodów, które obesłały naszą wystawę geograficzną. Kartografja polska jest pierwszorzędna.

Zygmunt Zaleski

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Operacja podczas gorączki

Zaczynają napływać na Quai d'Orsay odpowiedzi na memorjał pan - europejski p. Brianda. Odpowiedź Polski została w tych dniach ogłoszona, prawie równocześnie z odpowiedzią Niemiec i już dzisiaj można przewidzieć, że w dziedzinie gospodarczej wrześniowe Zgromadzenie Ligi Narodów, na którem omawiany będzie projekt Brianda, nie przyniesie nic nowego. Albowiem:

Dotychczasowe usiłowania rozwiązania zagadnienia ściślejszej współpracy gospodarczej, czynione czy to na terenie Międzynarodowej Izby Handlowej, czy też Komitetu Ekonomicznego Ligi Narodów, były prawie zupełnie bezpłodne, gdyż nie były skoordynowane z akcją polityczną, a przecież nie ulega wątpliwości, iż polityka gospodarcza jest w znacznej mierze rezultatem ogólnej polityki państwowej.

To też teza pierwsza p. Brianda brzmi: „Podporządkowanie ogólne problemu gospodarczego problemowi politycznemu". Innemi słowy: przyjmując dzisiejszy stan stosunków gospodarczych w Europie jako stworzony przez układ stosunków politycznych, projekt Paneuropy dąży do takiego zreformowania struktury gospodarczej naszego kontynentu, któreby umożliwiło „zracjonalizowanie" międzynarodowych stosunków gospodarczych. Bezpieczeństwo przedewszystkiem!

Otóż w tem założeniu, skądinąd logicznem i słusznem, tkwi kamień, o który potkną się negocjatorzy. Można przyrównać prace nad tworzeniem federacji europejskiej do operacji dokonywanej nad gorączkującym pacjentem. Dopiero wraz z uspokojeniem umysłów i opadnięciem gorączki szowinistycznej, szczególnie wysokiej w Niemczech, mogłaby być mowa o możności dokonania na ciele Europy zabiegu tak niezwykle trudnego, jakim jest zniesienie barjer granicznych.

Zresztą, nawet, gdyby doszło do zespolenia gospodarczego państw europejskich, poza skutkami politycznemi i gospodarczemi przewrotu, powstałyby skutki socjalne. Np. w Polsce, której przyznanoby oczywiście funkcje żywicielki, t. j. kraju rolniczego, powstałaby kwestja, co począć z nadmiarem ludności roboczej, boć wiadomo, że kraj rolniczy potrafi wyżywić tylko pewne maximum mieszkańców, reszta zaś bądź odpływa do przemysłu, bądź emigruje.

W dalszym ciągu niewiadomo, czy do federacji należałyby również dominja angielskie i kolonje: rzecz oczywista, że dla Polski i innych krajów rolniczych Europy posiada pierwszorzędne znaczenie kwestja, czy Kanada i Austrjalja będą traktowane jako równorzędni członkowie Unji, czy nie.

Ale są to wszystko sprawy drugiego planu. Na pierwszym planie widnieje zagadnienie bezpieczeństwa. Po znanej odpowiedzi Rzeszy, podnoszącej jawnie sprawy rewizji granic, zdaje się nie ulegać wątpliwości, że projekt Brainda chwilowo spotyka się z fiaskiem. Może kiedyś, gdy nastąpi przewrót w umysłowości europejskiej..

Lecz to już inna historja.

Krótkie informacje gospodarcze

— Statek „Renania" zabrał 810 tonn siarczanu amonu produkcji chorzowskiej do Brestu. Jest to pierwszy transport polskiego siarczanu na eksport przez Gdynię.

— Komisja celna austrjackiej rady narodowej uchwaliła jednomyślnie rezolucję, wzywającą rząd do wniesienia projektu ustawy o wprowadzeniu monopolu handlu zbożem i mąką.

— Transza amerykańska 7-proc. pożyczki austrjackiej wyłożona na rynku amerykańskim w wysokości 25 milj. dol., została wkrótce po otwarciu zapisów pokryta z nadwyżką.

— Lista subskrypcji pożyczki austrjackiej w transzy angielskiej, wynoszącej 3 milj. ft. szterl. została pokryta i zamknięta już w 3 godziny po otwarciu.

— Okólnik rady ministrów węgierskich poleca wszystkim zarządom powiatowym gminnym oraz instytucjom rządowym nabywanie węgla opałowego tylko krajowego.

— Amerykańskie ministerstwo rolnictwa oblicza zbiory pszenicy na 807 miljonów buszli t. j. o jeden miljon buszli więcej niż w roku ubiegłym.

— Rada ministrów włoskich przyjęła projekt wypuszczenia monet złotych wartości 50 i 100 lirów. Monety 100 lirowe będą ważyły 8,799014 grama i będą miały próbę 9/10.

Jak rozwiązać sprawę mieszkaniową?

Poniższy artykuł nadesłany nam ze strony poważnej, nie należącej do kół właścicieli nieruchomości, ma charakter dyskusyjny. (Red.)

Sprawa mieszkaniowa wywołuje u nas zrozumiałą i ożywioną dyskusję, a obecnie staje się znów aktualną z powodu pogłosek o nieznanym jeszcze projekcie ministra robót publicznych. Należy się obawiać, że projekt ten wobec sytuacji skarbowej w Polsce i niemożności otrzymania na cele budowlane pożyczki oprze się tak, jak projekt Moraczewskiego, na podniesieniu komornego i przekazaniu części nadwyżki państwowemu funduszowi budowlanemu.

Podobną drogę obrała Austrja i Niemcy a częściowo i Polska przez wprowadzenie podatku od lokali, który u nas jest coprawda stosunkowo niski, gdyż wynosi 8 % przedwojennego komornego, tak, że lokatorzy płacą razem z tym podatkiem tylko 66 proc. przedwojennego czynszu, podczas gdy np. w Niemczech czynsz wzrósł do 140 proc. stanu przedwojennego.

Lokatorzy domów, pozostających pod ochroną, muszą się liczyć z tem, iż komorne zostanie podniesione, przemawia za tem nietylko naśladownictwo innych państw, ale również wiele innych argumentów. Najaktualniejszym z nich jest brak innych źródeł, z których możnaby uzyskać potrzebne fundusze na budowę. Niemniej ważnym argumentem jest istnienie wzrastającej z roku na rok ilości osób zajmujących mieszkania w nowych domach. Mieszkania te są znacznie droższe, np. 4-pokojowe mieszkanie w starym domu kosztuje w Poznaniu około 100 zł miesięcznie, podczas gdy z reguły czynsz za mniejsze, 4-pokojowe mieszkanie w nowych domach miejskich wynosi 350 zł, a w domach prywatnych znacznie więcej. Tak duża różnica w traktowaniu dwóch grup lokatorów nie jest uzasadniona ich materjalnem położeniem, gdyż w nowych domach mieszkają przeważnie młode małżeństwa, przeniesieni urzędnicy, reemigranci, wogóle ludzie mniej zamożni. Ani państwo ani inni pracodawcy nie uwzględniają tej nierówności między lokatorami, wskutek czego mamy dwie kategorje lokatorów, uprzywilejowanych i pokrzywdzonych.

Najważniejszym jednak argumentem, przemawiającym za zmianą obecnych stosunków jest ten, że wbrew konstytucji, uznającej nienaruszalność prywatnej własności, właściciele dawniej budowanych domów są w swej własności ograniczeni zarówno co do wysokości komornego jak i możności usunięcia lokatora. We wszystkich innych warstwach, a nawet w odniesieniu do nowych domów, istnieje już wolna konkurencja, ograniczenie więc właścicieli domów jest dziś prawem wyjątkowem, a zatem niesprawiedliwem. Stwarza to nieprzyjazne stosunki między lokatorami a gospodarzami, niemoralny handel mieszkaniami i t. p. O ile przed wojną długoletni lokator cieszył się specjalnemi względami, o tyle dziś za najlepszego uważany jest ten lokator, który mieszkał najkrócej.

Względy prawne, etyczne i ekonomiczne przemawiają za zniesieniem tych ograniczeń własności i niewątpliwie zostaną one ostatecznie uchylone, naturalnie w taki sposób, by powrót do wolnej konkurencji nie wywołał powikłań społecznych. Do czasu zaspokojenia głodu mieszkaniowego musi pozostać w ochronie prawo do zajmowania mieszkań, musi jednak nastąpić odbudowa komornego do wysokości odpowiadającej obecnym kosztom budowy. Naturalnie i ta odbudowa nie może nastąpić nagle, przeciwnie, winna być rozdzielona na dłuższy okres czasu.

Piszę tak obszernie o ochronie lokatorów tylko dlatego, by wykazać, iż nie kieruję się w tej sprawie jakąkolwiek do nich niechęcią, przypuszczam, że wielu z nich podziela trafność nie po raz pierwszy poruszonych argumentów. Przyczyna, dla której lokatorzy bronią obecnego stanu rzeczy, leży po stronie ich dochodów lub zarobków, o ile zaś one równomiernie podnosiły się, nie wątpię, że lokatorzy gotowi będą do opłaty należnego komornego. Odbudowa komornego musi więc być połączona z rewizją płac i zarobków.

Zagadnienie budowlane jest bardziej powikłane, o ile mu się przypatrzyć ze stanowiska właścicieli chronionych domów. Przedewszystkiem stworzono z nich najniesłuszniej odrębną warstwę gospodarczą, której oni, należąc do najrozmaitszych zawodów, nigdy nie tworzyli. Doszło do tego, że w obronie jedynego interesu im wspólnego, połączyli się w związki, wytwarzając warstwę społeczną ludzi gorzej traktowanych od poszczególnych warstw gospodarczych, jak: rolnictwo, przemysł, handel i t. p. Z zagadnienia gospodarczego budowy domów (a nie ich posiadania) stworzono zagadnienie społeczne, a ciężar wykonania tego obowiązku społecznego przeniesiono na posiadaczy domów. Mimo zupełnej niesłuszności tej tezy odebrano już właścicielom domów w Austrji ogromną część dochodu, to samo uczyniono w Niemczech, a częściowo czyni się też w Polsce, przyczem u nas istnieje dotąd nieskonfiskowana rezerwa, z której państwo zechce skorzystać we właściwym czasie.

Jeżeli więc właściciele domów będących pod ochroną chcą odzyskać nieograniczone prawo własności, jeśli chcą doprowadzić do tego, by budownictwo stało się napowrót zagadnieniem gospodarczem, muszą się zainteresować sprawą bezdomności, a co więcej, podać realny projekt rozwiązania jej, przyczem, wedle mego zdania, w dzisiejszych warunkach tylko właściciele domów mogą kwestję tę najlepiej rozwiązać.

Jeżeli jest jaka nowa idea załatwienia kwestji mieszkaniowej, to polega ona na tem, by korzyści wynikające z odbudowy komornego przypadły właścicielom domów, o co oni już od dawna kołaczą, by jednak ci sami właściciele domów prawnie zostali zobowiązani do definitywnego zaspokojenia głodu mieszkaniowego. Jakkolwiek takie obciążenie należnego właścicielom komornego nie znajduje dostatecznego uzasadnienia prawnego, to jednak, praktycznie biorąc, wydaje nam się rzeczą nieuniknioną, by sprawę ostatecznie załatwili ci, którym zagraża dalsze wywłaszczenie.

W każdem więc województwie, a o ile w niem znajdują się większe miasta, w każdem z nich, powstaje przymusowy związek właścicieli domów znajdujących się pod ochroną. Związek ten czerpałby dochody z części nadwyżki komornego, budowałby domy mieszkalne i zasilałby się również częścią dochodów z tych domów. Rozwiązanie problemu mieszkaniowego byłoby podobne do rozwiązania austrjackiego z tą różnicą, że nowo wybudowane domy stanowiłyby wspólną własność członków związku, dopóki, po zaspokojeniu zapotrzebowania mieszkaniowego — nie zostałyby między nich ostatecznie rozdzielone.

Korzyści członków związku polegałaby na tem, że:

1. otrzymaliby część podwyżki komornego zaraz, co umożliwiłoby im zachowanie używalności starych domów na czas możliwie najdłuższy,
2. uczestniczyliby w dochodach z nowych domów,
3. uzbierany kapitał, który nazywamy funduszem budowlanym, ulokowany w nieruchomościach, przypadłby im po pewnym czasie na nieograniczoną własność i
4. że po załatwieniu kwestji mieszkaniowej w Polsce zniesionoby obecnie istniejące ograniczenia.

Projekt powyższy nie bierze natomiast nic ani z niemieckiego Hauszinssteuer ani z polskiego podatku lokatorskiego, gdyż te systemy nie tworzą nowych mieszkań, ale pieniądze podatkowe obracają na przyznawanie ulg, ekonomicznie neracjonalnych, a ponadto subwencjonują osoby prywatne, co nie jest ani normalne ani moralne.

Podtrzymywanie jakiejś gałęzi produkcji subwencjami nigdy nie jest pożądane, a o ile chodzi o taki przemysł, który na szereg lat stał się nierentownym, wprost szkodliwe, przyczem ustawicznie grozi załamaniem, o ile z tej lub innej przyczyny to podniecenie zmniejsza się lub ustaje. W Polsce słuszność tego twierdzenia skonstatowano już praktycznie. W ten sposób przemysł budowlany nigdy nie może powrócić do racjonalnej kalkulacji gospodarczej i będziemy nadal obserwowali to nadzwyczajne zjawisko, iż szalony popyt na mieszkania nie zwiększa wcale ich podaży.

Jak przedstawiać się będzie realizacja powyższego projektu, uzasadnię ilustracją liczbową w następnym artykule.

es.

Z rynków nabiału

Ubiegły tydzień sprawozdawczy (od 6 do 12. 7. 1930) minął pod znakiem nadmiernej podaży masła przy bardzo ograniczonem zapotrzebowaniu, co oczywiści wpłynęło na dalsze kształtowanie się cen. Objawy te cechowały szczególnie rynek niemiecki. Temniemniej zdecydowała się berlińska komisja notowań oficjalne ceny masła pozostawić narazie bez zmiany, a mianowicie: mk. 145 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gatunek, mk. 135 per 50 kg. za II gatunek, mk. 119 per 50 kg. za III gatunek.

Zbyt na masło polskie na rynku niemieckim w tej chwili bardzo jest utrudniony, a w każdym bądź razie uzyskuje się w wyjątkowych tylko wypadkach za towar pierwszorzędny tak zw. najwyższe notowania, oczywiście przy potrąceniu cła i przewozu.

Rynek angielski wykazuje również bardzo spokojną tendencję. Masło polskie notowano od 110 — 126 sh. Realizacja towaru odbywa się jednakże bardzo powoli. W tygodniu sprawozdawczym nadeszło na rynek londyński ca 3.000 beczek masła polskiego.

W kraju, a szczególnie w Małopolsce zaobserwować można lekkie ożywienie rynku, co znajduje swoje uzasadnienie w rozpoczęciu się żniw. (Informacje Zw. Gosp. Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu).

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Kapitał akcyjny w spółkach zarejestrowanych przed wejściem w życie nowego prawa akcyjnego.** Na zapytanie Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu wyjaśniło min. przemysłu i handlu na podstawie przepisu art. 171 pkt. 1-szy rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 r. o prawie o spółkach akcyjnych (Dz. Ust. 383/28, że spółki zarejestrowane przed wejściem w życie tego prawa, nie mają obowiązku uzupełnienia kapitału akcyjnego do wysokości przewidzianej w art. 5 rozporządzenia t. j. conajmniej do 250.000 zł.

(k) **Elewator zbożowy w Gdyni.** Duże trudności w naszym eksporcie powstają na skutek braku dostatecznej ilości magazynów, któreby pozwalały na standaryzowanie i przygotowywanie większych partyj zboża do eksportu na rynki zagraniczne, a zarazem ułatwiały kredytowanie eksportu rolniczego. Z tych względów na ostatniej konferencji w min. rolnictwa wypowiedziano się za przyspieszeniem budowy elewatora zbożowego w Gdyni, gdyż istniejące w Gdańsku elewatory i spichrze zbożowe w latach, gdy nasz eksport zboża przybiera większe rozmiary, nie są w stanie podołać swemu zadaniu.

(k) **Eksport koni z Polski.** Dla należytego zorganizowania i ujęcia w pewne formy organizacyjne nieuregulowanego dotychczas zupełnie eksportu koni z Polski, zawiązała się „Polska Spółka dla handlu i eksportu koni" z kapitałem 50.000 zł. w 500 udziałach. Kapitał został pokryty. Do zarządu spółki powołano jako prezesa p. Orłowskiego, wiceprezesa p. Boraksa, jako członków zarządu pp. Gilewskiego, Szucha, Gronczewskiego, Borowskiego i Friedmana. Do rady nadzorczej weszli pp. ks. K. Lubomirski, hr. St. Czapski, hr. M. Komorowski, Haman, Hertle, Brzeziński, Niedzielski, Szafkiewicz, Kiersnowski, Hantower, Mocny, i Kapłan.

Z ZAGRANICY

(z) **Targi w Libercu** (Czechosłowacja) odbędą się w roku bieżącym w czasie od 16. do 22. sierpnia. Bliższych informacyj co do zniżki kolejowej, wizy, legitymacyj, udziela konsulat republiki czechosłowackiej w Poznaniu.

(z) **Trudności amerykańskiego przemysłu węglowego.** Przemysł węglowy Stanów Zjedn. znalazł się ostatnio w ciężkiej sytuacji, spowodowanej z jednej strony kryzysem na rynku wewnętrznym, a z drugiej — trudnościami konkurowania z węglem angielskim na rynku Kanady i państw Ameryki łacińskiej. Ostatnio zaniepokojenie wywołał również transport sowieckiego antracytu, który z stał wyładowany w Bostonie i sprzedany po cenie o 1 dolar niższej od cen amerykańskich. W związku z tą sytuacją, która niewątpliwie musi za sobą pociągnąć zniżkę ceny węgla, obraduje w Nowym Jorku konferencja pracodawców i robotników węglowych, która ma się wypowiedzieć co do ewentualnej redukcji zarobków robotniczych. Dotychczasowe rezultaty tej konferencji nie wskazują jednak na możliwość osiągnięcia porozumienia w tej sprawie.

(z) **Stosunki handlowe turecko-niemieckie.** W Angorze wkrótce podpisana ma być umowa pomiędzy rządem tureckim i grupą wielkich przemysłowców niemieckich na dostawę różnego materjału kolejowego na ogólną sumę 10 miljonów dolarów. Przemysłowcy udzielają rządowi tureckiemu dogodnych warunków kredytowych.

Na marginesie zamachów samochodowych

Trudno taić, że bezmyślne i pozornie bezcelowe zamachy na samochody wywołały w społeczeństwie naszem ogromne zdenerwowanie. Z chwilą bowiem, gdy niema pewności, że ktoś wyjeżdżający z Poznania o godzinie 9,30 wieczorem, dobije do Stęszewa przed północą z jako tako nienaruszonemi kośćmi, na naszych drogach publicznych nastaje stan, który uważamy za bardzo interesujący i niesłychanie zabawny w powieściach rozbójników dla młodzieży, ale który mało nam przemawia do przekonania, o ile idzie o szarą codzienność. Wiemy, że sprawcy pierwszego i drugiego zamachu nie zostali wykryci, wiemy również, że śledztwo w sprawie trzeciego zamachu spoczywa w ręku wojewódzkiego urzędu śledczego, który ma tu szerokie i chwalebne pole do popisu. Kto był sprawcą, oto kwestja, ważna dla wymiaru sprawiedliwości, ważna również dla sprawy daleko jeszcze ważniejszej, bo dla uniemożliwienia wypadków przyszłych.

Sposób wykonania zamachów, we wszystkich trzech wypadkach identyczny, wskazuje na to, że dokonał ich ten sam sprawca, względnie ci sami sprawcy. Nie chodziło o rabunek ani o względy konkurencyjne. Czy wchodzi tu w rachubę zemsta, możnaby to wyjaśnić przez skonfrontowanie wszystkich trzech poszkodowanych. Prawdopodobnie jednak akty zemsty tu nie zachodzą. Pozostają więc dwie ewentualności: albo sprawca jest psychopatą, albo chodzi o wypadki teroru wywrotowego. Przypuszczamy, iż wyjaśni to śledztwo.

Jednakże to, co dotychczas uczyniono, nie możnaby uważać za pochwałę dla naszych władz bezpieczeństwa. — Już sposób wykonania pierwszego zamachu wskazywał na to, że był on urządzony bardzo sprytnie, i że wysiłki władz bezpieczeństwa powinny były pójść przedewszystkiem w kierunku zabezpieczenia publiczności przed zamachami dalszemi, — w braku śladów, które doprowadziłyby do szybkiego wykrycia przestępców. Jak wiadomo, sprawca naprowadzał samochód na bombę w ten sposób, że układał kamienie na drodze, tak samo, jak to często robi administracja drogowa, aby ruch po pewnych świeżych odcinkach drogi przeprowadzać zygzakiem w celu równomiernego osadzania się nawierzchni. Cóż prostszego, jak na kilka tygodni wstrzymać się z tego rodzaju znakowaniem dróg i usunąć wszystkie kamienie z szosy, a, powiadomiwszy o tem publiczność, uniemożliwić w ten sposób sprawcom wciąganie samochodów w pułapkę.

Kwestja patroli drogowych wciąż jeszcze nie jest załatwiona, mimo że oddawna już koła zainteresowane szturmują do wszystkich władz i urzędów. Konia z rzędem temu, kto na tysiącu kilometrów, przebytych w województwie poznańskiem, zauważył choćby jednego tylko policjanta na otwartym odcinku szosy. Policja, chętnie w to uwierzymy, ma bardzo dużo zajęcia z notowaniem przekroczeń szybkości maksymalnych o 3 klm na godzinę, jak również z wystosowywaniem mandatów karnych za nadmierne dymienie, jednakże jesteśmy zdania, że nawet przy tych ważnych i zasadniczych zajęciach powinna znaleźć nieco czasu, aby przejrzeć odcinek, czy w tym czasie przypadkiem kto nie wyleciał w powietrze. Jest rzeczą jasną, że władze przewidujące zarządziłyby natychmiast stałe patrolowanie dróg, a obowiązek taki ciążyłby nietyle na starostwach, jako na władzach lokalnych, ile na instancjach wyższych, to jest na komendzie wojewódzkiej policji państwowej i na urzędzie wojewódzkim. Trzeba to powiedzieć wyraźnie i z naciskiem, ażeby wyjaśnić, na kim ciąży w obecnej chwili odpowiedzialność za to wszystko, co się stało.

Wiadomo nam skądinąd, że już ze strony społeczeństwa występowano do władz z projektem wprowadzenia stałych patroli drogowych, przyczem koła te ofiarowały nawet czynną w tem pomoc. Wiemy też, że Automobilklub Wielkopolski poruszał sprawę tę już kilkakrotnie w swych wystąpieniach. Mimo to nie robiło się w tym kierunku nic. Prawda, że budżet jest skromny i że musimy oszczędzać, choć na niejedne wydatki nieproduktywne pieniądze jakoś się znajdują. Mimo to widzimy, że różne władze państwowe, którym naprzykład motocykle są doprawdy mało potrzebne (straż graniczna!) zapełniają hukiem swych maszyn Poznań i okolice, podczas gdy naczelna władza bezpieczeństwa publicznego w województwie nie ma żadnego, i to dosłownie ani jednego patrolu motocyklowego.

Jesteśmy przekonani, że obecnie władze nasze z tej krwawej nauki wyciągną wnioski właściwe. Jesteśmy pewni, że już zarządzono w całem województwie patrole nocne i dorywcze sprawdzanie wozów przejeżdżających w pewnym czasie przez pewne punkty. Miejmy nadzieję, że uniemożliwi to powtórzenie się zamachów aż do czasu pełnego zorganizowania patroli drogowych na motocyklach, na co pieniądze i etaty znaleźć się muszą.

W tej chwili natomiast z pomocą władzy powinno pośpieszyć całe społeczeństwo, obserwując samorzutnie, co dzieje się na drogach publicznych, o wszelkich podejrzanych w tym kierunku faktach zawiadamiać natychmiast władze bezpieczeństwa, aby tą przynajmniej drogą pomóc do uniemożliwienia na przyszłość podobnych wypadków. (adr)

* * *

Jak się dowiadujemy z kół prywatnych, krótko po wypadku pod Żegrzem, zaaresztowała policja pewnego osobnika, u którego między innemi znaleziono sztylet. Istnieje podejrzenie, że jest to właśnie sprawca wypadku, gdyż wskazuje na to cały szereg bardzo obciążających okoliczności. (k)

Piękna nasza Polska cała...

Hej! Góry nasze góry!

Echa wojny światowej

W testamencie miljonera.

W roku 1918 w czasie ataku oddziałów koalicyjnych na pozycje niemieckie, padł ciężko ranny Jan Renaud, żołnierz francuski. Uratował go od niechybnej śmierci żołnierz amerykański Willy Brickhead, który kolegę francukiego wyniósł ze strefy ognia, opatrzył jego rany i następnie dostarczył do szpitala polowego. Obaj, wyratowany i wybawca, nie zdołali się ze sobą porozumieć, ponieważ Francuz nie znał angielskiego, a Amerykaninowi najzupełniej obca była mowa gallijska. żołnierze ucałowali się tylko i zamienili kartki z swemi nazwiskami i adresami. Minęło od tego czasu dwanaście lat i Amerykanin zupełnie zapomniał o tym fragmencie swych przeżyć wojennych. I oto nagle dostaje on wiadomość, że zmarły niedawno w Paryżu, niejaki Paweł Renaud — jak się okazało ojciec owego uratowanego na froncie Francuza, uczynił go w jednej piątej spadkobiercą swej miljonowej fortuny, jako dowód wdzięczności za uratowanie syna. Amerykanin dostał półtora miljona franków.

Włamywacz — pisarz i uczony

Najbardziej czytany pisarz duński Storn Nilsen ma za sobą bardzo awanturnicze życie. Był on początkowo włamywaczem i zanim osiadł w Paryżu, popełnił w ojczyźnie swojej około 50 włamań i cały szereg większych i mniejszych kradzieży. Przy ostatniej z nich wpadł w ręce policji, udało mu się jednak umknąć w chwili, gdy miał być zaprowadzony przed sędziego śledczego. W tym czasie zaczął próbować sił swoich, jako pisarz. Dla wielu kopenhaskich tygodników i dzienników pisywał głęboko odczute opowiadania, wiersze i rozprawy filozoficzne i wkrótce zdobył sobie powszechne uznanie. Równocześnie jednak nie zaprzestawał wypraw złodziejskich, które przygotowywał z niezwykłym sprytem i wyrafinowaniem. W końcu zamieszkał na stałe w domu kopenhaskiego prefekta policji, który w tym czasie bawił dla studjów zagranicą. Jeszcze przed jego powrotem Nielsen postanowił przyznać się do wszystkiego i kazał się aresztować. Podczas rozprawy sądowej przedłożono sądowi kilka jego bardzo ciekawych prac matematycznych. Pisarka Karin Michaelis interwenjowała w jego sprawie u króla, który ułaskawił go, wzruszony dziwnym losem włamywacza-uczonego. Nielsen posiada świadectwo lekarskie, w którem mowa jest o jego niezwykłem uzdolnieniu i genjalności, ale zarazem o jego zbrodniczych skłonnościach.

Samobójstwo 12-letniego bandyty

Rozwój złych skłonności pośród dzieci w Niemczech jest zastraszający. Ostatnio wydarzył się znów wypadek, który jest tego nowym, dobitnym przykładem. W Rendsburg, pod Hamburgiem, popełnił samobójstwo 12-letni chłopak w dziwnych okolicznościach. Chłopak ten dokonał szeregu rabunków i kradzieży, dokonywał je tak zręcznie, że nie można mu było niczego udowodnić. Wreszcie w ostatnich dniach, złapany na kradzieży u sąsiadów, w obawie przed karą walgsał się przez kilka dni po okolicy, w końcu nie pokazując się rodzicom zupełnie na oczy, zastrzelił się w ich ogrodzie ze starego rewolweru, wykradzionego z szuflady ojca. (w)

Lehar jako rzekomy „plagjator“

W prasie wiedeńskiej opisują następującą zabawną historyjkę rzekomego „plagjatorstwa“ Fr. Lehara, autora najpopularniejszych operetek, jak „Hrabina Marica“ i t. d.

Kompozytor Franciszek Lehar zajęty był tworzeniem nowej operetki. Skomponował do niej marsz, który sam uważał za bardzo udatny. Pragnął mieć pełne zadowolenie i przekonać się o wrażeniu, jakie nowy utwór wywrze na słuchaczach, dlatego polecił go zagrać po raz pierwszy przed liczniejszą publicznością. Słuchacze byli oczarowani. Marsz był wspaniały i zapowiadał pełne powodzenie jako przebój.

W kilka dni potem, Lehar udał się w towarzystwie kilku przyjaciół na wycieczkę. Siedzieli wspólnie przy stole i zajadali obiad w gospodzie podmiejskiej. Gospodarz tymczasem dla uczczenia tak dostojnych gości, nakręcił gramofon. Ale co za niespodzianka!... Po pierwszych już taktach muzyk poznał, że to jego właśnie nowo skomponowany marsz. Porwał się od stołu, pobiegł do gramofonu i zatrzymał go, aby się przekonać, kto ukradł jego dzieło. Wrażenie było druzgocące, Lehar stał jakby rażony piorunem, gdyż przekonał się naocznie, że marsz był ze starej włoskiej opery.

Zmieszany i smutny wrócił do swych towarzyszów. W tem zauważył roześmiane twarze swych przyjaciół. Wkrótce wyjaśniła się zagadka. Przyjaciele przejęli na płytę gramofonową jego marsz i to podczas próby z orkiesrą. Działo się to naturalnie w wielkiej tajemnicy przed mistrzem. Dla nabrania i zakpienia z Lehara nakleili na płytę fałszywy tytuł i wręczyli ją nieznacznie gospodarzowi.

Pięciokilogramowa żaba

Muzeum historji naturalnej Fielda w Chicago poszczycić się może posiadaniem największej ze znanych dotychczas na świecie żaby, waga której wynosi ponad 10 funtów angielskich, czyli około pięciu kilogramów. Żaba ta należy do odmiany zwanej „Goljath“ i złapana została w roku ubiegłym w południowym Kamerunie.

300 milj. dolarów zarobku na turystach.

Według dokonanych ostatnio przez dominjalne biuro statystyczne Kanady w Montreal obliczeń w roku ubiegłym odwiedziło Kanadę 4.508.800 amerykańskich turystów, podczas gdy w roku 1928 liczba turystów wynosiła tylko 3.645.455 turystów. Turyści, którzy przybyli do Kanady ze Stanów Zjednoczonych samochodami wydali w czasie swego pobytu na terytorjum kanadyjskiem 208.744.000 dolarów, zaś turyści, którzy przybyli okrętami i kolejami wydali 80.000.000 dolarów. Turyści z innych krajów poza Stanami Zjednoczonemi wydali w Kanadzie w roku 1929 zaledwie 10.000.000 dolarów. Natomiast kanadyjscy turyści wydali w Stanach Zjednoczonych około 90.000.000 dolarów, wobec czego czynny bilans turystyczny Kanady wyraża się w kwocie ponad 200 miljonów dolarów.

Intensywność wyładowań atmosferycznych

Niejednokrotnie już próbowano ustalić siłę i napięcie prądu elektrycznego, jaki spływa z chmury ku ziemi podczas uderzenia pioruna. Podejmowanie takich prób należało zawsze do rzeczy bardzo trudnych, gdyż intensywność wyładowań atmosferycznych jest tak szybko zmienna i krótkotrwała, że ścisłe jej określenie jest wprost niemożliwe. Niektórzy fizycy, jak Pockels, opierali się na własnościach magnetycznych bazaltów, trafionych od pioruna, i ocenili na 10 do 20 tysięcy amperów siłę prądu, jaką posiada błyskawica. Inni jeszcze, a wśród nich Towne i Poirson, twierdzą, że piorun posiada znacznie większą siłę, wynoszącą przeciętnie około 100 tys. amperów, a osiągającą podczas bardzo krótkiej chwili nawet 400 000 amperów.

Zważywszy, że przewodniki metalowe o przekroju kilku centymetrów kwadratowych nie topią się nigdy przy uderzeniu w nie pioruna, wnioskowano częstokroć stąd, że siła prądu, przechodzącego przez nie, nie może być tak duża, jak to przypuszczają niektórzy uczeni. Z drugiej znów strony czas trwania zjawiska błyskawicy jest tak krótki, że ciepło prądu elektrycznego może nie zdążyć roztopić metal przewodnika.

Co się tyczy napięcia, jakie panuje w błyskawicy, możemy również opierać się na danych tylko przybliżonych, a raczej na przypuszczeniach arbritralnych. Opór dielektryczny powietrza zmienia się w szerokich granicach zależnie od ciśnienia, temperatury i w pewnym stopniu także wilgotności powietrza. Fizyk Lodge jest zdania, że napięcie potrzebne, aby wywołać błyskawicę długości jednej mili czyli 1 609 metrów, wynosi aż 5 miljardów woltów przy założeniu, opartem na badaniach i obserwacji wyładowań elektrycznych w atmosferze, że napięcie potrzebne dla przebicia warstwy powietrza grubości 1 cm. wynosi około 30 000 woltów. Według opinji Poirsona napięcie prądu w błyskawicy posiada 50 miljonów woltów, jeżeli ma nastąpić wyładowanie w powietrzu na długości 400 m.; temsamem dla przestrzeni powietrznej długości 1 klm. napięcie podniosłoby się do 125 miljonów woltów.

Ponieważ opór dielektryczny powietrza zależy od jego ciśnienia, przeto na różnej wysokości nad ziemią jedna i ta sama długość błyskawicy musi odpowiadać różnym napięciom. Według badań A. Russela, opór dielektryczny powietrza przy temperaturze na powierzchni ziemi 15° C. i ciśnieniu barometrycznem 760 m/m. spadnie z 28 000 woltów do 2 100 woltów, jeżeli podniesiemy się na wysokość 12 klm.

W rzeczywistości wszystkie te określenia, dotyczące siły i wysokości napięcia błyskawicy, są raczej wynikiem rozważań teoretycznych. Z punktu widzenia praktyki, która nas bardziej interesuje aniżeli teorja, stwierdzono już z całą pewnością, że największa długość iskry, jaka może przeskoczyć między przewodnikiem, trafionym od pioruna, a jakimkolwiek sprzętem metalowym, nie przekracza 3 metrów. Stwierdzenie to jest bardzo pożyteczne dla określenia minimalnej odległości między sprzętami domowemi z metalu, aby uniknąć w razie uderzenia pioruna przeskoczenia iskry, która mogłaby łatwo wzniecić pożar w domu, lub też poparzyć znajdujących się w nim ludzi. **Luk.**

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 19 lipca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **7.00** gimnastyka poranna (prof. J. Waxmann); godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien.; godz. **16.55** kurs wyższy jęz. ang.; g. **17.15** odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. **17.35** historja i przypadki — lipiec 1914, wygł. hr. H Krasiński; godz. **18.00** aud. dla dzieci. (Transmisja z Wilna); godz. **19.15** — **19.30** Ze świata kobiecego; godz. **19.30** interludjum muzyczne w wyk. ork. 14 p. a. p.; g. **19.55** Hallo! Hallo! Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki; godz. **20.01** dookoła Poznania (kwadrans inform.); godz. **20.15** koncert z Warszawy; godz. **22.00** sygnał czasu, kom., PAT, sportowe i policyjne; godzina **22.15** gawęda reporterska; godz. **22.30** muzyka tan. z restauracji „Carlton".

Katowice (409 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **16.20** koncert gramofonowy; godz. **17.25** skrzynka pocztowa Radjostacji Katow. dla dzieci; godz. **18.00** słuchowisko z Wilna; godz. **18.30** koncert gramofonowy; godz. **19.30** K. Rutkowki, artmalarz: „Piękno Karpat"; godz. **20.15** koncert i feljeton z Warszawy; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **16.20** muzyka gramofonowa; godz. **17.35** „Jak Babilończycy i Egipcjanie budowali sobie świat"; godz. **18.00** transmisja z Wilna; godz. **18.30** muzyka gramofonowa; godz. **19.30** red. J. Targ: „Na Kahlenbergu"; godz. **19.45** Centralne Tow. Organizacji i Kółek Rolniczych do swych członków i ogółu rolników. godzina **20.15** koncert popularny z Doliny Szwajcarskiej. Wyk.: Ork. Filh. Warsz. i J. Mechówna (śpiew.); godz. **22.00** feljeton „Mieszczuch pod namiotem"; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Niedziela, dnia 20 lipca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **10.15** transmisja nabożeństwa z Bazyliki Wileńskiej; godz. **12.05** odczyt rolniczy; godz. **12.25** odczyt rolniczy; godz. **12.45** wykład dla gospodyń; godz. **17.45** audycja dla dzieci; godz. **18.15** kącik krótkofalowy; godz. **18.45** koncert gramofonowy złożony z utworów Ketelbeya z prelekcją p. Bolesława Busiakiewicza; godz. **20.00** kwadrans literacki z Warszawy; godz. **20.15** komunikat L. O. P. P.; godz. **20.30—21.30** koncert kompozytorski Bolesława Dembińskiego. Wykonawcy: Władysława Gogojewiczowa (mezzosopran) Zygmunt Kalinowski (baryton). Prof. Marjan Sauer (akompanjament); godz. **21.30** koncert kompozytorski Anny Suszczyńskiej. Utwory fortepianowe; godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. **22.15** rewja p. t. „Ananas" z teatru „Wesoły wieczór" w Warszawie.

Katowice (409 m) godz. **10.15** nabożeństwo z Bazyliki Wileńskiej; godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **15.00** ks. prałat Józef Gawlina: Z cyklu wykładów religijnych — „Katolicja akcja prasowa"; godzina **15.20** inż. Adam Lachowicz: „Uprawa pszenicy"; godz. **15.40** koncert popularny z udziałem Tria Polskiego Radja w Katowicach; godz. **17.25** koncert Reprezentacyjnej Orkiestry Policji Państwowej w Warszawie; godz **19.25** intermezzo muzyczne; godz. **20.00** program Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. **10.15** nabożeństwo z Bazyliki Wileńskiej; godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **15.50** muzyka; godz. **16.00** „O dachach i pokryciach dachowych" — wygł. inż Peczlewicz; godz. **16.20** muzyka; godz. **16.30** „Pogadanka o sprawach prawniczych" — wygł. mec. Z. Nadratowski; godz. **16.50** muzyka; godz. **17.25** koncert popołudniowy. Ork. Reprezentacyjna Policji Państwowej; godz. **19.25** płyty gramofonowe; godz. **20.15** koncert wieczorny z Doliny Szwajcarskiej; godz. **22.00** transmisja z teatru „Ananas". Rewja p. t. „Fuks na torze".

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. J.** Praktyczna Wiedza Przemysłowa — Warszawa, Nowy Świat 17. (k.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Młodzieży Misyjnej pod wezw. bł. J. Bosko.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 19 bm o godz. 19,30 w ognisku ks. ks. Salezjanów. Interesujący i aktualny referat p. t. „Solidarność koleżeńska" wygłosi kol. Ciesielski.

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny.** Zebranie odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 20 u p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

— **Tow. Przemysłowców, Jeżyce.** Dnia 20 bm. o godz. 9 rano zbiórka w lokalu p Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 11, celem zwiedzenia M. W. K. T.

— **Sodalicja Panien Urzędniczek.** Zebranie instrukcyjne dla kandydatek i aspirantek odbędzie się dnia 21 bm. o godz. 19,30 w salce Marianum, ul. Szewska 18.

— **Stow. Młodzieży Polskiej — Fara.** Dnia 20 bm. o godz. 20 odbędzie się plenarne zebranie w sali O. O. Jezuitów.

Dr. med. Konstanty Glazór
ordynuje nw 12434
w Marjenbadzie
jak w roku ubiegłym „Hotel Imperial"

Nowość!! Chrupanki Hanolda owocowe 5 gruszy, świetnie orzeźwiające! W kakaach cukierk. kolonj. i kiszkach. Patent zastrz.

dw 1078

TYLKO DO 1 SIERPNIA!
T.T.JEŻ
Wybór dzieł — 17 powieści w 4 serjach po 10 tomów. We wszystkich księgarniach. Cena serji od 10 Zł. Prospekty na żądanie.
M. ARCT, WARSZAWA
nw 2105

Mydło Mixa
najlepsze
najtańsze
nw 2243

Na pokrycie kosztów I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce

14 **wpłynęły następujące ofiary:**

Parafja Podzamcze	104,55	Hubert Stefan, Poznań	7,—	Dyr. Weymann, Inowrocław	57,—
Ks. Krzywoszyński, Siemianice	102,—	Rektor Uniwersytetu Poznańskiego, Poznań	50,—	Dr. Krzymiński, Inowrocław	10,—
Rada Parafjalna, Wiry	30,—	Pussak Andrzej, Skalmierzyce	5,—	X. A. Czech, Trębaszów	30,—
Suszarnia Ziemniaków, Janówiec	20,—	X. Skowronek, Lusowo	32,—	Mądra Helena, Poznań	5,—
Ks. Wiktor Preys. Bydgoszcz	20,—	X. Smorowski, Pogorzelice	40,—	Hr. Skórzewska, Lubostroń	100,—
Dr. J. Janowicz, Poznań	20,—	Wojkowski Miecz., Lwów	3,—	P. Mrozowski, Konsul, Poznań	20,—
X. Kaźmierczak, Witkowo	50,—	X. B. Metler, Kruszyna	2,—	Jan Poznański, Poznań	10,—
X. Steuer, Witaszyce	26,93	X. Stefan Skurczyński, Brzegi	10,—	X. Wiktor Preys, Bydgoszcz	25,—
X. J. Dembiński, Dłużyna	37,20	X. Dziek. Czarnecki, Murzynno	56,25	Józef Rzepka, Leszno	114,—
X. Miaskowski, Ostrowo	6,—	Parafja Skalmierzyce	60,—	Białecki T., Dąbrowa Górn.	30,—
X. Szwaba, Białężyn	20,—	J. Kawaler, Szamotuły	50,80	X. W. Młyniec, Bolesław K. Tarnowa	5,—
Parafja Wyskoć	50,—	Parafja Czeszewo	56,30	Potworowski Edw., Gola	50,—
X. Maciejewski, Mórka	3,—	X. Szurmiński, W. Łęki	69,—	Franc. Wciórki Ostrów	5,—
X. Prob. Żwickert, Jankowo	25,—	X. Pyszkowski, Dąbrówka Kościelna	90,06	X. Morkowski, Stodoły	20,—
X. F. Roepke, Radomicko	5,—	Starostwo, Strzelno	71,—	Linkówna, Wągrowiec	10,—
X. Panewicz, Chrzypsko	15,—	Sodalicja Marjańska Pań, Bydgoszcz	100,—	A. Janowicz, Poznań	20,—
Marja Handszuh, Poznań	10,—	X. Kiliński, Manieczki	55,—	Ks. Prob. Bogdański, Miłosław	50,—
Parafja Ludomy	20,—	X P. Sypniewski, Kunowo	66,55	M. Zabłocki, Poznań	20,—
X. Prob., Skrzebewo	14,25	X. Dziek. Fierek, Września	192,60	Dr. Gęsikowski, Poznań	20,—
X. W. Reiter, Skarboszewo	18,50	Bank Kupiecki, Ostrowo	224,—	Dr. St. Wysocki, Poznań	10,—
Pułk. Br. Sikorski, Poznań	10,—	X. A. Spychalski, Granowo	130,—	Józef Wysocki, Poznań	10,—
X. Dziek. Suszczyński, Gorzyce	10,—	X. Prob. Dzierzkiewicz, Modrze	103,—	Bolesław i Marja Olszewscy, Poznań	10,—
X. Inf. Kapica, Tychy	5,—				
X. K. Janke, Kotlin	40,—				
X. Dziek. Poczta, Cerekwica	41,40				

Konto P. K. O. Poznań nr. 213063.

W czwartek, dnia 17 lipca 1930 r., o godz. 7-ej wieczorem zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, ś. p.

Jadwiga Jączyńska

Eksportacja zwłok do kościoła parafjalnego w Żninie odbędzie się w niedzielę, dnia 20. b. m. o godzinie 5-ej po południu, nabożeństwo żałobne i pogrzeb nazajutrz o godzinie 9-ej.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż i dzieci.

Żnin, Poznań.

zw 24578

W czwartek, dnia 17 lipca 1930 r. zasnęła w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., w 94 roku życia, nasza najdroższa matka, babka, prababka i ciotka, ś. p.

z Arndtów Wanda Frezerowa

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w poniedziałek, dnia 21. 7. o godz. 11 w Kościele parafjalnym w Brzyskorzystwie, poczem nastąpi złożenie zwłok do grobów rodzinnych.

Poznań, Brzyskorzystewko, dnia 18. 7. 1930.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Powózki oczekiwać będą dnia 21. 7. rano w Żninie.

dw 1130

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak" pl. Nowomiejski 10. tel. 1046.

Dnia 16. b. m., opuścił nasze grono, po długich cierpieniach, ś. p.

Witold Hollender

radca skarbowy

W Zmarłym straciliśmy długoletniego Członka i zacnego Druha.

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się z kaplicy cmentarnej w Jeżycach dnia 19. b.m. o godz. 17.

Stowarzyszenie Urzędników Skarb.

zw 24580 **Koło Miejscowe.**

Dnia 17. bm., o godz. 17,30 zasnął w Bogu nagle na udar serca, mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, teść, brat i dziadek, ś. p.

Wincenty Brzeskwiniewicz

powstaniec z roku 1919 (pow. Rawicz)

przeżywszy lat 53. Obrzęd pogrzebowy odbędzie się w poniedziałek, o godzinie 9-ej z domu żałoby, o czem donosi

w głębokim smutku pogrążona

nw 2524 **rodzina.**

Miejska Górka, Sarnowa, Międzychód, Berlin, d. 17 lipca 1930 r.

Dnia 16 lipca 1930 r., o godzinie 8 wieczorem, zasnęła w Bogu po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana ciotka i bratowa, ś. p.

Amalja Tomaszewska

przeżywszy lat 85. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 19 b. m., o godz. 4-tej po południu, z kostnicy Górczyńskiej na cmentarz.

Pogrążona w żalu

zw 24577 **rodzina.**

Dnia 17 lipca 1930 r. zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najlepszy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Franciszek Antkowiak

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 20 b. m., o godzinie 5 po południu, z domu żałoby.

Żałobna msza św. odbędzie się w poniedziałek, 21 b. m., o godz. 7,30 w kościele parafjalnym.

W ciężkim smutku pogrążeni

Środa, Wrzesińska 30. **żona z dziećmi i rodzina.**

Osobnych uwiadomień nie wysyła się. zw 24590

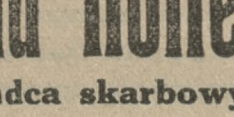

W środę, dnia 16 b. m., zmarł wskutek nieszczęśliwego wypadku, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy syn i brat, ś. p.

Władysław Bronka

uczeń gimn. im. Mickiewicza

w 17 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, o godz. 3.30, z domu żałoby ul. Marsz. Focha 43.

W ciężkim i nieutulonym smutku pogrążeni

zw 24584 **rodzice i rodzeństwo.**

†

Dnia 17 b. m. w południe zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy, najukochańszy i troskliwy ojciec, brat, teść, szwagier i dziadek, ś. p.

Wincenty Czarnecki

przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 20 b. m., o godz. 6 po południu, z Zakładu Św. Józefa na cmentarz w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Poznań, ul. Łąkowa 14. zw 24593

†

W środę, dnia 16 bm., rozstał się z tym światem, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, spowodowanych nieszczęśliwym wypadkiem, członek naszej drużyny, druh, ś. p.

Władysław Bronka

w 17 wiośnie życia. Prawością swego charakteru był nam wzorem. Pamięć o nim zachowamy na zawsze. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, o godz. 3.30, z domu żałoby ul. Marsz. Focha 43.

VIII Poznańska drużyna harcerska

zw 24583 **im. Stefana Batorego.**

Za niezliczone dowody współczucia, liczne wieńce i kwiaty, oraz oddanie ostatniej przysługi naszej najukochańszej córce i siostrze, ś. p.

Łucji Stryczyńskiej

składamy Tow. Przemysłowców na Św. Łazarzu, Tow. Pielgrzym, wszystkim Krewnym i Znajomym, nasze najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 24581 **Rodzina.**

Mój teren budowlany

w Poznaniu ca. 12000 m² tuż przy kościele Łazarskim, 4 ulice frontu, i to: Marszałka Focha, Potworowskich, Lodowej i Florj. Stablewskiego, nadające się także dla spółdzielni mieszkaniowej **sprzedam** w całości lub częściowo przy dogodnych warunkach spłaty. Zamiana na inny objekt, hipoteki, akcje itd. nie wykluczone. nw 2398

Edmund Suwalski, Dom Hipoteczno - Handlowy Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 2, tel. 590.

Gevaert

Papiery
Błony
Płyty
Chemikalja

GEVAERT

tworzą doskonałą całość niezbędną dla każdego amatora

Do nabycia w składach fotograficznych

nw 12415

PRAGA-PICCOLO

samochód otwarty 4 siedz. — mało używany, z powodu zamiany na kryty, okazyjnie na sprzedaż. „Praga" Automobile, plac Wolności 11. Telefon 55-33

Pp 29,142

Samochody

Okazyjna sprzedaż nowych i używanych samochodów czterodrzwiowych karetek „Forda" nowego typu A. Miejsce szofera oddzielone oszkloną przegródką. Dogodne warunki.

„AUTORUCH"

Sp. z ogr. odp. w Poznaniu

Fabryka karoserji autobusowych, ciężarowych, ambulansowych itd. Specjalność warsztatów: Naprawa „Fordów" Ulica Marszałka Focha, narożnik ulicy Palacza Telefon 77-75

Pp 3 072-26.200

Kino RENAISSANCE

Bestje z rajskiej wyspy

18 aktów sensacji

Dla młodzieży dozwolone

Pw 3 526-29.150

Mieszkania

komfortowego, 3-4 pokojowego w górnej części miasta **poszukuję**. Zapłacę kilkoletnią dzierżawę zgóry, mogę też częściowo przejąć meble, płacę gotówką. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 24579**

W podróży i na wywczasach trwała elektr. **ondulacja** staje się prawdziwą przyjemnością. Te zabiegi jak również **farbowanie** włosów, brwi i rzęs „Henną", manicure, masaże i t. p. wykonuje się starannie w

Salon de Coiffure

N. MUSZYŃSKI

ul. 27 Grudnia 4 i 3 Maja 3.

zw 24512

Szanownej Klienteli mojej

podaję do łaskawej wiadomości, iż z dniem **19 b. m. otwieram przy składzie moim Plac Świętokrzyski 4**

CUKIERNIĘ

Specjalność oryginalne włoskie lody.

Staraniem moim będzie jak dotąd, Szanowną Klientelę skorą i uprzejmą obsługą zadowolić. Proszę o łaskawe poparcie

z poważaniem

zw 24585 ***Leon Borys.***

Korzystna okazja kupna

w Krobi, pow. Gostyń, woj. Poznańskie.

Dom murowany przy głównej ulicy blisko Rynku, w którym znajdował się dotąd „Rolnik", interes zbożowy, składający się z 9 pokoi, piętrowy, obszerny śpichlerz, podwórze, stodoła, szopy i śliczny ogród, jest z powodu likwidacji „Rolnika" na sprzedaż. Pierwszeństwo mają kupcy zbożowcy. Okolica czysto polska i bardzo bogata w dobrą glebę, a zatem egzystencja zapewniona. Zgłoszenia przyjmuje Graczyk, burmistrz w Krobi, pow. Gostyń, woj. Poznańskie. zw 24459

Mieszkania 3-pokojowego

najchętniej w Jeżycach, **poszukuję** za miesięcznym czynszem według ugody, ewentualnie zapłacę za rok zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 24589**

Biura

przy placu Wolności, 5 pokoi do oddania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 24575**

Poszukujemy

2 pokoi

możliwie z telefonem w centrum miasta na biuro. Zgłoszenia do **Ajencji Wschodniej, pl. Wolności 11**, pod **„2 pokoi".** nw 2506

Praktykanta

z ukończoną szkołą handlową ewentl. z wykształceniem 6 klas gimn. lub szkoły wydziałowej **przyjmie natychmiast STEFAN KNAST, Księgarnia, Skład Papieru. Inowrocław.**

nw 2527

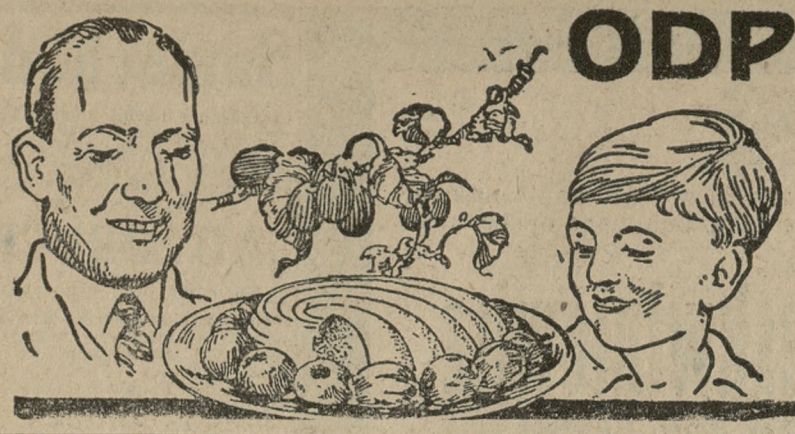

ODPOWIEDNIM DESEREM

jest i pozostanie smaczny budyń Oetkera, którym dziatwa się zachwyca, a który dorośli **chwalą** jako wyśmienity smakołyk. Pożywne, **smaczne, łatwo strawne są budynie Oetkera,** wyrabiane obecnie w gatunku jeszcze lepszym niż dotychczas. Proszki budyniowe Dra Oetkera zawierają potrzebne dla organizmu sole odżywcze.

Wielki popyt na budynie Dra Oetkera powoduje, że nabyć je można zawsze świeże w każdym składzie. Żądajcie w składach spożywczych **nowej barwnie ilustrowanej książeczki z przepisami Dra Oetkera wydanie F** za 40 groszy, a w razie wyczerpania za nadesłaniem znaczków wprost od

Dra Augusta Oetkera, Oliwa.

Pw 3495/96-1435/57

P. P. Kupcy, Przemysłowcy, Spedytorzy, Młynarze, Fabrykanci, Bławatnicy etc. etc.

pokrywają całe swe zapotrzebowanie

w sygnaturach i wszelkich zawieszkach

tylko w nowocześnie urządzonej wytwórni sygnatur

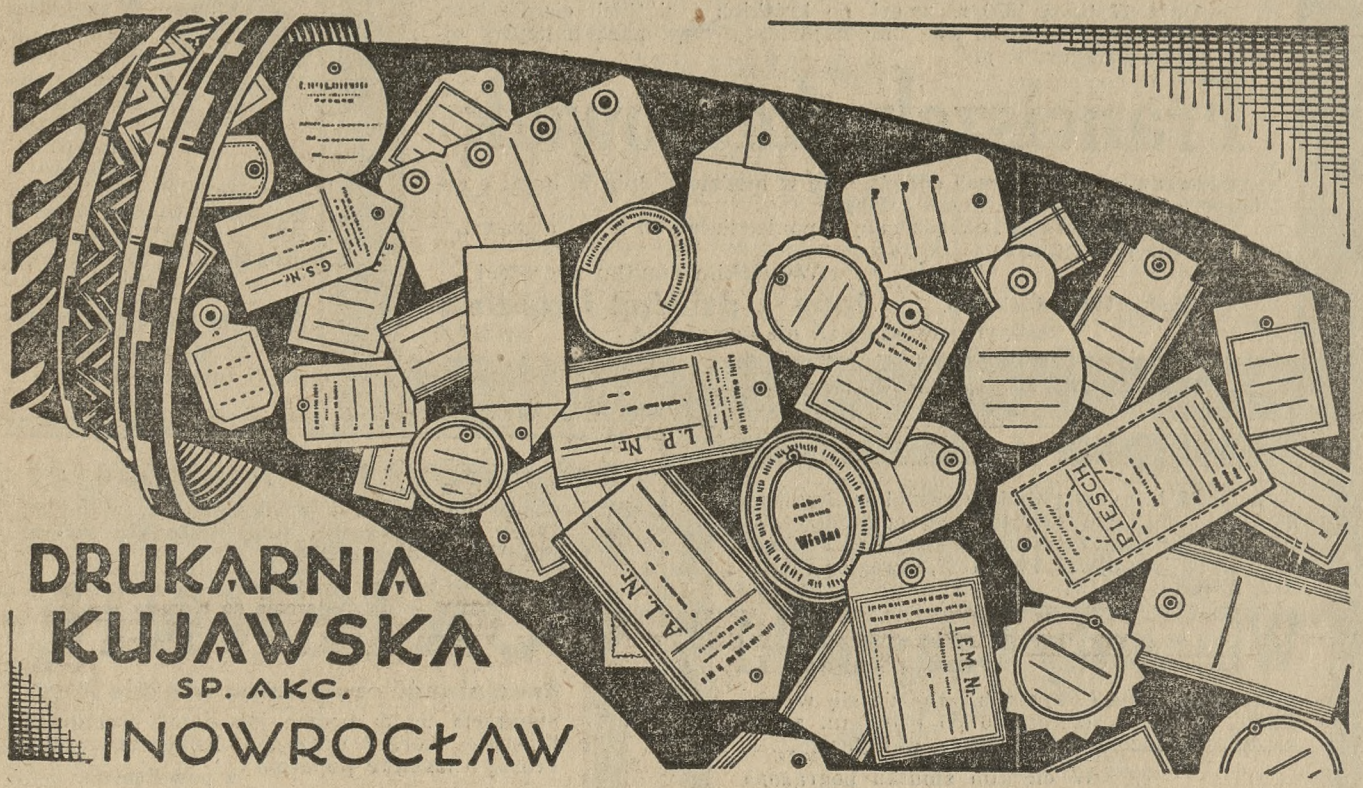

DRUKARNIA KUJAWSKA SP. AKC. INOWROCŁAW

PROSIMY O ZAŻĄDANIE OFERTY!

Ceny bezkonkurencyjne.

zw 24570

Poważna firma poszukuje do swego oddziału księgarskiego młodej siły męskiej z ukończoną szkołą handlową na praktykanta.

Zgłoszenia z dołączonym życiorysem uprasza się przesłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **nw 2488**

Poważna Spółka Akcyjna w Poznaniu poszukuje zaraz

rutynowanej stenotypistki

polsko-niemiecko-francuskiej, możliwie z angielskim.

Oferty z życiorysem, odpisami świadectw, warunkami i referencjami Kurjer Poznański zw 24576

KONKURS

Miejskie Hum. Gimn. Żeńskie w Wągrowcu (Wlkp.) poszukuje **2 siły naucz. do fiz. i chem. oraz łaciny.**

Zgłoszenia z dowodami przyjmuje do 25 b. m. Dyr. Gimn. Kozubowski, Kraków, ul. Czapskich 5. nw 2441

MAGISTRAT — WĄGROWIEC.

Jedwabie i towary bławatne

pozostałe z licytacji wyprzedaję w dalszym ciągu na **Giełdzie Handlowej w Poznaniu, ul. Stawna 13, narożnik ul. Wronieckiej.**

Crepe de chine gładkie od 7.— zł mtr. **Crepe de chine w deseń** od 14.— zł mtr. **Crepe Georgette** od 15.— zł mtr. **Crepe Meteor** od 15.— zł mtr. **Japon** od 6.— zł mtr. **Czysto wełniane popeliny** od 3,50 zł, prócz tego **Tafty, Crepe Satin, Duchesse** i wiele innych towarów bławatnych. Pw 3525-55,461

WŁADYSŁAW WOJCIECHOWSKI

uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13. Tel. 28-08.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 21 lipca b. r., o godz. 11-ej, sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę:

10 cbm. desek sosnowych (grubość ¾ cala), 30 cbm. blochów sosnowych (grubość 3 cale).

Miejsce przetargu: Wronki, ul. Poznańska 74.

dw 1128 **Madajczyk,** egzekutor miejski.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 19 lipca r. b., o godz. 11 przed południ., przy ul. Dąbrowskiego 83/85 sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

samochód ciężarowy marki „Mercedes" nr. motoru 20352 i samochód osobowy marki „Ford" nr. motoru 10377806. nw 2443

Figas, komornik sądowy, Dąbrowskiego 49-a.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Sypialnie
sprzedaję 100 zł taniej stolarnia, Wielkie Garbary 41. zdw 71 657

Kamienicę
na Winiarach sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 71 288

Słoje do konserw
gumy, sprężynki, — Szklanki 10 gr. — Serwisy 8,50 — Obiadowe porcelana 39.— Ogrodowe restauracyjne, szkło. — Porcelanę najtaniej tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. zdw 71 679

Maszynę
krawiecką zaraz sprzedam. Fr. Jacek, Pl. Bernardyński 4. zdw 71 686

Sypialnię
dębowo-fornierowaną nową tanio sprzedam. Grobla 30, II., lewo. zdw 71 717

Apteka
uprzywil. w Obrzycku pow. szamot., okolica duża, zamożna. Obrót przeszło 28 tys. rocznie do sprzedania. Wpłata wym. 30 tys. Zgłoszenia apteka. zdw 71 756

Sypialnię
jadalnię z pierwszej ręki 200 taniej. Dogodna spłata. Stolarnia Szyperska 3. zdwp 71 714

Sprzedam
maszynę szewską cylindrową. Marsz. Focha 49, II., lewo. zdw 71 711

Dom
masywny, obszerny, chlewy, 3½ morgi ogrodu, przy Poznaniu, stacji, wodzie, lesie, nadające na letnisko, cena 11.000. Stanisława Bartkowiak, Dopiewo, stacja Dopiewo, pow. Poznań. zdw 71 735

Skład
fryzjerski damsko-męski przy ruchliwej ulicy Poznania z mieszkaniem jest zaraz do sprzedania. Adres Kurjer zdw 71 715

Wózek
sportowy z budką sprzeda Knapik, Zwierzyniecka 20, IV. zdw 71 741

Kamienice
domy, wille, składy sprzedaje Gozimirski, Inowrocław, Mikołaja 30. zdw 71 762

Ca. 10 km.
toru kolejki leśnej do sprzedania. Zwrotnice, lorki w dobrym stanie, cena przystępna. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 55.454. Pw 3 521-55.454

Starożytności
wielki wybór. Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 3 090-29.147

Skład
mieszkaniem 1 300, rok dzierżawa Gospodarz, Żydowska 5. rw 10 865

Śniadalnię dobrze prosperującą
przy bardzo ruchliwej ulicy sprzedam natychmiast z powodu choroby. Adres wskaże Kurjer, filja Stary Rynek rw 10 863

Fiat
503 sportowy, zupełnie jak nowy za 4500 z powodu wyjazdu spiesznie sprzedam Telefon 59-14 zdw 71 785

Willę
wielkopańską przy teatrze, bardzo korzystnie sprzeda Jaśkiewicz, Poznań Fredry 6. zdw 71 789

Sprzedam
dom w Mosinie nadający się do interesu. Agenci wykluczeni. cena podług ugody. Adres wskaże Kurjer zdw 71 768

Domek
morga ogrodu. Starołęka, cena 21 500. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 71 792

Motory
Sprzedamy bardzo korzystnie 2 nowe motory elektryczne 13 i 20 P. S., 220 volt. firmy „Deutsche Elektr. Werke. Aachen". Fabryka cegły wapienno-piaskowej. Świecie n/W. nw 2 526

Fryzjerski
zakład pierwszorzędny 13.500. Oferty Kurjer zdw 71 727

Parcelę
przy ul. Obornickiej 1 250 m² korzystnie sprzedam. Hoffmann, Poznańska 21. jw 4 270

Sprzedam
mój dom okolica Bydgoszczy, dwupiętrowy centralne ogrzewanie restauracja, ogród warzywny, główny punkt miasta. Zgł. Guhr, Gazety Ostrów Wlkp. nw 2416

Wyżełki niemieckie
10 tygodniowe po premjowanych rodzicach srebrne medale. ojciec Odin von Buchenberg I. nagroda, matka Ira z nad Gopla III. nagroda na konkursach wyżł. dowod., tanio do sprzedania. Wilkans, Nieczajna p. Wargowo. zdw 71 533

Piekarnię
sprzedam z urządzeniem mieszkaniem w rynku, 2 500. Zgłoszenia Zdybał Gniezno. Zielony Rynek 4. nw 2 502

Słupy
dębowe do oparkowania lub nadające się dla kolodzieja sprzedam. Fietz, Winiary, Bonin 11. zd 70 346

Skład
kapeluszy damskich spiesznie sprzedam. Haremska, Przemysłowa 1. zdw 70 316

Autobus
18 miejsc, kompl. nowy, pierwszorzędnej marki, okazyjnie na dogodnych warunkach na sprzedaż. „Autopol", Poznań, ulica Sew. Mielżyńskiego 21. Pw 3 478-29.73

Fortepian
skrzydło do sprzedania. Pocztowa 11, restauracja. Pw 3462-29,86

Samochód
marki „Dürkopp" 6 osobowy w dobrym stanie, gotów do jazdy okazyjnie za 3 500 zł na sprzedaż „Autopol", Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21. Pw 3 480-29,72

Skład
(mniejszy) z dwoma ubikacjami, nadający się na różne cele sprzeda tanio Matuszewski. Małe Garbary 1. zdw 71 698

Morele
(aprykozy) wyborowe zaleszczyckie, pięciokilowe koszyki 21 zł. franco zaliczką wysyła owocarnia Sch. Horowitza Zaleszczyki. zdw 69 713

Samochód
karetka w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Informacje skład cukierków, Rynek Śródecki 3. zdw 71 394

Laboratorjum
chemiczno-analityczne, komplet nie urządzone w śródmieściu korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 71 424

Pianino
okazyjnie bardzo tanio sprzeda A. Drygas Kantaka 5. Pw 3 501-29.127

Reklamówka
1 tonnowa prawie nowa marki „Rugby" okazyjnie za 6.700 na sprzedaż. „Autopol". Poznań ul. Sew. Mielżyńskiego 21. Pw 3478-29.74

Centralne ogrzewanie
sprzedam spiesznie Makowski, Kościan. zdw 71 309

Kopalnia złota
Eksploatacja drobnego masowego artykułu z drzewa. Sensacyjna i nader pożyteczna nowość niezbędna dla każdego domu. — Artykuł zużywa każde gospodarstwo domowe dziennie do 10 sztuk. Interesenci z odpowiednim kapitałem posiadający ewtl urządzenie na przeróbkę drzewa zechcą się łask. zgłosić piśmiennie pod zdw 71 531 do Kurjera Poznańskiego.

Platformę
sprzedam lub zamienię na wóz 2 cal. Palacz. ul. Traugutta 5. zdw 71 270

Samochód
Studebaker 4 osobowy limuzyna świetna maszyna w doskonałym stanie, mało używana na sprzedaż. Informacji udzieli K. Ratajczak, Poznań, św Marcin 19 artykuły męskie, nar. Fr Ratajczaka. zdw 71 282

Zakład fryzjerski
damski i męski staro zaprowadzony tanio sprzedam. Nagły wyjazd. Oferty Czersk Dworcowa 9. fryzjer zdw 71 141

Sprzedam
pościel i dobry spodek. Wodna 19, II., piętro, lewo. d 1127

Majątki
gospodarstwa, kamienice, domy, składy, sprzedaje — wydzierżawia, również takowych poszukuje Otręba. Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 69 153-4

Sprzedam
list hipoteczny 48.000 zł w złocie zaraz po Państwowym Banku Rolnym, płatny w okresie 5 letnim, częściowo prędzej z odpowiedniem damnem. Oferty Kurjer zdw 71 574

Autobus
najlepsza linja. Poznańskiem, z koncesją sprzedam, z powodu stosunków rodzinnych. Oferty Kurjer zdw 71 567

Skład
kolonjalny z maglem dwoma pokojami w pełnym biegu zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 71 571

Motor
spalinowy 4 KM w dobrym stanie sprzedam. Hoffmann. Dolna Wilda 60 zdw 71 573

Pianolę
w dobrym stanie sprzedam tanio Mazowiecka 6. zdw 71 580

Przedsiębiorstwo budowlane
z składem materjałów budowlanych w powiatowem mieście bliska Poznania w dobrej okolicy do objęcia zaraz. Zgłoszenia przyjmuje Kurjer Poznański zdw 71 610

Z powodu
wyjazdu sprzedam radjo oryginalne Philipsa ostatniej konstrukcji. Adres wskaże Kurjer zdw 71 602

Sprzedam
skład w centrum Poznania Kudliński. Niegolewskich 10 a. zdw 71 600

Strzelnica
z kioskiem przy ruchliwej ulicy do sprzedania Adres wskaże Kurjer zdw 71 246

Wagę
na 150 kg, lustro duże sprzedam Karszewskiego 13, parter, podwórze. zdw 71 275

Fortepian
płyta metalowa 750 zł sprzedam. Szamarzewskiego 1, II, lewo. zdw 71 633

Okazja
Interes zboża i paszy dobrze prosperujący sprzedam na dogodnych warunkach Oferty Kurjer zdw 71 583

Dom
ogrodem, mieszkaniem, okolica Poznań — Rataje za 16.000 sprzeda Dudek, Wielkie Garbary 34. zdw 71 612

Rower
w dobrym stanie na sprzedaż.— Kilińskiego 10, parter, prawo. zdw 71 619

Koncesję
na dorożkę samochodową odstąpię. Oferty Kurjer zdw 71 623

Rower
półwyścigowy sprzedam. Poplińskich 2, II. ptr., lewo. zdw 71 653

Radjo
5 lampowe, głośnik, odpowiednie na wieś tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 641

Dom
w Żabikowie, dochód mies. 350, wpłaty 15 tys. Adamski, Żabikowo, Kościuszki 32. zdw 71 640

Linoleum
mało używane 230 m², szalówki 460 m² sprzedam korzystnie. Pilne zgłoszenia stoisko Szwajcarja Komtur. zdw 71 636

Autobus
Chevrolet z koncesją i linją tanio sprzedam lub zamienię na osobowy, skład lub mniejszą posiadłość. Cyraniak, Wrocławska 22. zdw 71 699

Dom
piętrowy Poznaniu za 45 000, wpłaty 15 000, hipoteki 13 000. Małecki, Poznań, Rybaki 20 a. zdw 71 693

4 wilczki
rasowe 6 tygodniowe po 50 złotych sprzedam. Matejki 60, parter, lewo. zdw 71 691

Singera
damską, okrągłe czółenko sprzeda Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 71 705/6

Meble
wysprzedaję z powodu likwidacji Stanikowski, Wielkie Garbary 52, dawniej Woźna 12. rw 10 801-2

Okazja
Autobus w dobrym stanie na dobrej linji, z linja i koncesją — sprzedam Zgłoszenia Restauracja Kozłowski, Fr. Ratajczaka 15. zdw 71 646/7

5 KUPNA

Pompę
do wody (studni) używaną lecz w dobrym stanie kupię zaraz. Łask. oferty z ceną pod dw 1064

Maneż
na 4 konie używany kupię. Kościński, Czartorja 1. zdw 70 665

Cukierenkę
z pracownią kupię lub wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 253

Maszynę
do pisania w dobrym stanie kupię Oferty z ceną zdw 71 650

Kupię
skład kolonjalny z mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 737

Szukam zaraz kupna apteki
z domem lub bez z zaliczką 100 tysięcy zł, ewentl. odpowiednio mniej, możliwie gdzie gimnazjum. Oferty Kurjer zdw 71 765

Kupię
Kasę National w dobrym stanie od 6 do 9 kelnerów i licznikiem lub bez. Cenę i warunki nadsyłać „Dwór Artusa", Toruń. Pw 3 520-64,223

6 KAMIENICE

Kamienica
3 piętrowa, 13 lokatorów i piekarnia, wpłata 75 tys. Zgłoszenia Michalak, Półwiejska 7. zdw 70 516

Nowa
wybudowana kamieniczka o 4 pokojach, ogród 1.000 m kw. sprzedam za 23.000 Łazarz, Kudlińska Niegolewskich 10 a, telefon 60-39. zdw 71 604

Dom
narożnikowy, dwupiętrowy, nadający się do nadbudówki z wielkim podwórzem, nadającem się pod budowę przy kościele, zdrowe położenie korzystnie przy wpłacie 20—30.000 zł. Bachorz, Poznań, Górna Wilda 10. zdw 71 721

Administracje
domów, przyjmie emeryt. urz. państwowy. Referencje właśc. domów. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 71 739

Kamienica
w Ostrowie narożnikowa, II. piętr. w śródmieściu, skład i 3 pokoje oraz 7 pokoi na I. piętrze wolne, zaraz do sprzedania, wpłaty 60.000. Agenci wykluczeni. Oferty do Kurjera zdw 71 756

Kamienica
przy tramwaju, dochód 6 400, cena 57 000, wpłata 20 000. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 71 791

7 PIENIĄDZ

Trwały kredyt
Pieniądze — Pożyczki
Wiadomość Biuro Buchalterji Poznań, Polna 13. Pw 3082-27.96

Wspólnika
do niezwykle korzystnego interesu techniczno automobilowego kapitałem 6—10.000 poszukuję zaraz. Poważne zyski zapewnione. Kurjer zdw 71 020

48.000 zł
w złocie, list hipoteczny, bezwzględnie pewny na majątku ziemskim, po 5 latach płatny, częściowo nawet prędzej, złoże na wydzierżawienie majątku o dobrej glebie i komunikacji. Łaskawe wyczerpujące oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 71 572

8.000
na I. hipotekę poszukuję, dam 15 proc. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 607

Sprzedam
hipotekę 3.000 dolarów ameryk. ciąż. na majątku ziemskim za 20.000 zł. Oferty proszę złożyć do Kurjera Poznańskiego zdw 71 759

15 000 zł gwarancji
złoży w realności osoba zaufana poszukując jakiejkolwiek posady. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 55.460. Pw 3 523-55.460

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
we willi, 4 pokojowe i kuchnia, obszerne przynależytości od gospodarza do wynajęcia. Poznań, Szeląg, ul. Naramowicka 5. zdw 71 266

Mieszkanie
4 lub 5 pokojowe, przynależytościami zaraz lub później do wynajęcia w śródmieściu. Pierwszy rok 4.500, następnie 200 miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 71 618

2 pokoje
kuchni poszukuje bezdzietne, za 2—3 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 71 631

3
pokojowe mieszkanie, z umeblowaniem, Marsz. Focha, I. piętro telefon, elektryczność, łazienka, wydzierżawię na jeden rok dwom osobom używaniem kuchni. Piśmienne zgłoszenia Kurjer zdw 71 625

Mieszkanie
1 pokojowe, elektr., przy tramwaju wynajmie zaraz gospodarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 644

Poznań - Rataje
Dwa pokoje i kuchnie wprost od gospodarza od 1. VIII wynajmę tylko spokojnym bezdzietnym ludziom. Litkowski. zdw 71 697

Trzypokojowe
mieszkanie śródmieściu wskaże „Informator", Ratajczaka 15. zdw 71 690

Mieszkanie
w willi 6 pokojowej, ogrodem 10 tysięcy, wtem 2 lata dzierżawa policzona. Tomczak, Wierzbięcice 31. zdw 71 684

Pokój
(suterena) zaraz do objęcia. Ogrodowa 19. zdw 71 665

2 pokoje
i kuchnia nowowybudowane od 1. 9. 30 za 3 letnią dzierżawę zł 3 000 do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 71 659

Dwa
pokoje z kuchnią śródmieście sprzedam. Oferty Kurjer zdw 71 670

Mieszkanie
2 pokojowe, kuchnia, całkowitem urządzeniem, 3.500, rok dzierżawa policzona, śródmieście. Ratajczak, plac Sapieżyński 2 a, III. zdw 71 675

Mieszkanie
pokój kuchnia 1.000 zł, rok dzierżawa wskaże Szczepański, Kantaka 5, I. zdw 71 710

Mieszkania
1, 2, 3, 4, 5 pokojowe zaraz wolne wskaże Szczepański, Kantaka 5, II. zdw 71 709

Pokój
kuchnia korzystnie. Widziński, Małeckiego 15, podwórze. zdw 71 728

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
dwupokojowego z kuchnią na Łazarzu poszukuje wprost od gospodarza magister farmacji. — Czynsz zapłacę zgóry. Oferty z warunkami Kurjer zdw 71 226

Mieszkania
2—3 pokojowego od gospodarza lub lokatora poszukuje. Oferty wraz warunkami do Kurjera zdw 71 439

Poszukuję
2—4 pokoi z komfortem w centrum, dam czynsz za 1—2 lat zgóry. Łaskawe oferty Kurjer zdw 71 651

Młode
małżeństwo poszukuje 1—2 lub 3 pokojowego mieszkania, kuchnią ewentualnie jako sublokator 1—2 próżne pokoje używalnością kuchni. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 642

Pokoju
kuchni wprost od gospodarza. — Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 71 726

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
pokój, kuchnię, Górczyn na podobne najchętniej Wildzie. Oferty Kurjer zdw 71 655

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
Marszałka Focha 55, II., prawo. zdw 71 406

Pokój
od 1. 8. panom. Plac Nowomiejski 10 b. I. zdw 71 035

Ładny
miły, słoneczny pokój, światło elektryczne. Matejki 1, II. zdw 70 720

Pokój
umeblowany dla 2 osób (ewtl. bezdzietne małżeństwo) wszelkie wygody, używaniem kuchni wynajmę. Półwiejska 20, III. prawo. zdw 71 018

Pokój
wynajmę. Skryta 1, parter, lewo. zdw 71 542

Elegancki
wynajmę. Ogrodowa 5, front, parter, prawo. zdw 71 467

Pokój
frontowy 2 inteligentnym panom (paniom), pościel pożądana. Wały Królowej Jadwigi 3, parter. zdw 71 554

Pokój
umeblowany lepszemu panu lub pani zaraz lub 1. 8. Mickiewicza 1, Trzcieliński. zdw 71 620

Pokój
umeblowany słoneczny ewentl. na 2 osoby zaraz do wynajęcia. Śniadeckich 30, II. prawo. zdw 71 628

Pokój
27 Grudnia 9, III. zdw 71 654

Pokój
1 sierpnia. Słowcakiego 34, I. lewo. zdw 71 656

Pokój
mały przejściowy. Ziętkowska, Młyńska 3, IV. zdw 71 648

Pokój
frontowy dla inteligentnych osób wynajmę. Knaflewska, Seweryna Mielżyńskiego 5. zdw 71 694

Lepszy
pokój frontowy inteligentnej osobie wynajmę. Wrocławska 13, II., Werwiński. zdw 71 701

Paniom
pokój wynajmę (centrum). Adres wskaże Kurjer zdw 71 664

Eleganckie
pokoje panom wynajmę. Plac Sapieżyński 5, III., prawo. zdw 71 662

Elegancki
utrzymanie lub bez zaraz. Skarbowa 6, III., lewo. zdw 71 672

Pokój
frontowy, dwom panom. M. Focha 81, parter, prawo. zdw 71 673

Pokój
do wynajęcia. Plac Sapieżyński 2 a, III., lewo. zdw 71 493

Dwuosobowy
umeblowany, Śniadeckich 21, II., lewo. zdw 71 676

Pokój
Rybaki 26, II., lewo. zdw 71 687

Panience
obiadami. Wizowa, Wrocławska 13. zdw 71 681

Pokój
ładnie umeblowany dla lepszego pana z niekrępującem wejściem wynajmę Łazarz. Karwowskiego 8, I. ptr., prawo. zdw 71 702

Pokój
Gąsiorowskich 9, I., wprost. zdw 71 707

Pokój
umebl. (elektryczność) wynajmę. Piekary 9, parter, lewo. zdw 71 703

Pokój
z pieckykiem i gazem, osobne wejście, małżeństwu wynajmę zaraz. Adres Kurjer zdw 71 712

Aleje Marcinkowskiego
16, II., prawo, pokój zaraz wynajmę. zdw 71 722

Pokój
ładny Majewski, Słowackiego 31/33, III., wejście Prusa. zdw 71 729

Pokój
dla panienek i panów. Kanałowa 7, IV. piętro. zdw 71 725

Pokój
dla dwóch panów z elektrycznem światłem od 1. VIII. 30. Półwiejska 38 a, III., prawo. zdw 71 744

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Św. Marcin 4, wchód Wysoka 1. Krojniak. zdw 68 796

Pokój
wynajmę zaraz lub 1. Maik, Czesława 8, II. zdw 71 753

Panów
wspólnie. Wierzbięcice 39, IV., lewo. zdw 71 778

Pokój
dla pana zaraz. Miśkiewiczowa, Chwaliszewo 9, front. rw 10 862

Czysty
słoneczny, elektryczność, niekrępujący, ewentualnie obiady, zaraz (pierwszego). Różana 4, III., prawo. zdw 71 804

Eleganckie
2 pokoje wynajmę. Pocztowa 21, I., prawo. zdw 71 802

Ładny
pokój dwuosobowy wynajmę. Zielona 7, IV., prawo zdw 71 795

Wspólny
pokój panience, elektryczność, z pianinem lub bez. Św. Wojciech 3, II., prawo zdw 71 793

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
przyzwoicie umeblowanego tylko w śródmieściu nie wyżej I piętra. poszukuję od 1 sierpnia Piśmienne oferty z podaniem ceny pod zdw 70 981

Poszukuję
pokoju w śródmieściu. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 71 558

Panienka
poszukuje pokoju w śródmieściu Oferty Kurjer zdw 71 598

Młode
małżeństwo, kolejarz, poszukuje pokoju próżnego lub skromnie umeblowanego. Oferty Kurjer zdw 71 594

Umeblowanych
pokoi poszukuje „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 71 688

Pokoju
utrzymaniem poszukuje handlowiec zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 666

Pokoju
na Wildzie poszukuję. Zgłoszenia Strumykowa 33, skład. zdw 71 658

Pokoju
niekrępującego dla 2 panów (fortepian) śródmieście. Oferty Kurjer rw 10 866

13 LOKALE

3 parterowe pokoje
na biuro od gospodarza w górnej części św. Marcina zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 71 552

Ubikacje
200 m² w centrum miasta do wydzierżawienia, czynsz 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 71 599

7 pokoi
na biura w śródmieściu zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 652

Biura
śródmieście, urządzenie, telefon odstąpię. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 689

Skład
mieszkanie zaraz do wynajęcia w rynku, miasto powiatowe. Oferty Kurjer zdw 71 758

Ubikacje
wraz mieszkaniem w śródmieściu, nadające się na każdą branżę z powodu wyjazdu oddam zaraz. Oferty Kurjer zdw 71 724

14 DZIERŻAWY

Skład
w powiatowem mieście położony przy bardzo ruchliwej stronie rynku, nadający się na skład damskich kapeluszy wzgl. obuwia zaraz do wydzierżawienia (ewentl. sprzet kuchenny). Zgłoszenia skierować należy do Kurjera zdw 70 957

Do wydzierżawienia
zaraz skład z 3-pokojowem mieszkaniem, kuchnią w mieście powiatowem, rynek. Nadaje się na bławaty lub skład obuwia. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 705

Dom
piętrowy 5 pokoi i kuchnia wydzierżawię. Władysław Klejber, Mosina. zdw 71 616

Duży
skład z przyległem 3 pokojowem mieszkaniem, nadający się na każde przedsiebiorstwo w najlepszem położeniu zaraz do wynajęcia. Michał Wosiński, Grodzisk. nw 2 505

Mleczarnia
parowa, dziennie 2 tysięcy ltr. mleka jest od 1. sierpnia lub później do wydzierżawienia. Do przejęcia potrzeba 4—5 tysięcy złotych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 71 755

Piekarnia
w mieście do wydzierżawienia z powodu ożenku. Objęcie 1000 zł, powiat Krotoszyn. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 749

Suterena
do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 71 790

Hotel
pełna koncesja przejęcie 6 000, wydzierżawię. Dutkiewicz Poznań, Chwaliszewo 70. zdw 71 788

Piekarnię
w mieście powiatowem gdzie wojsko i szkoły wydzierżawię zaraz. Oferty Kurjer nw 2 525

15 LETNISKA

Wypoczynku
od 10. do 31 sierpnia poszukuje mężczyzna lat 27. najchętniej w leśniczówce lub większem gospodarstwie. Oferty z warunkami do Kurjera zdw 71 286

Krynica
pensjonat „Flora" M. Kiepurowej urządzony komfortowo, kuchnia wykwintna, ceny zniżone. dp 5 475

Szczawnica Zdrój
Pensjonat św. Kingi, Mastalskiej poleca pokoje z werandami, słoneczne obfitem utrzymaniem, ceny umiarkowane dla Wielkopolan. Otwarty cały rok. zdw 71 527

Jastrzębia Góra
nad pełnem morzem przecudnie położony nad samem morzem i plażą pensjonat Fantazja poleca pokoje z całodziennem utrzymaniem od 12 zł. Kuchnia pierwszorzędna. Zgłoszenia na miejscu. zdw 71 482

Worochta
Pensjonat „Perełka" poleca pokoje słoneczne z balkonami, całkowitem utrzymaniem i pościelą. Gnaedingerowa, Srokowska. nw 12 165

Gdynia
Hotel - Pension „Polska Riviera" bezpośrednio przy plaży morskiej 100 pokoi z bieżącą wodą ciepłą i zimną wykwintna kuchnia warszawska Dancing popołudniowy i wieczorny. Pokoje od zł 8. Obiady zł 2.70 Tel. 10-16. nw 2317

Rabka-Zdrój
Wszelkich informacyj w sprawach wynajmu mieszkań udziela biuro „Orbis", naprzeciw stacji, telefon 36. zdw 70 464

Małżeństwo
z dwojgiem małych dzieci poszukuje letniska z utrzymaniem lub bez na 2 tygodnie zaraz, blisko Poznania. Oferty Kurjer zdw 71 615

Blisko
Poznania na sierpień pokoju z utrzymaniem poszukuje pani. — Oferty z ceną do Kurjera zdw 71 632

W Puszczykowie
2 pokoje z kuchnią do wynajęcia na sierpień i wrzesień. L. Chłapowska, Puszczykowo, willa Różanka. zdw 71 645

Letniska
przyjemnego i wygodnego z dobrem utrzymaniem poszukuję na sierpień. Szczegółowe oferty zdw 71 639

Letnisko
śliczna okolica, plaże, woda, las, pierwszorzędne utrzymanie. Informacje Niedergesäss, Kwiatowa 9, podw. I. zdw 71 719

Pensjonat
w Holendrach, powiat morski, utrzymanie dziennie 8 złotych. — Znaczek. zdw 71 767

Puszczykówko
pokój umeblowany z utrzymaniem lub bez od 1. 8. do wynajęcia. Idźkowska Puszczykówko. zdw 71 771

Letnisko
1. 8. dam wspólny pokój z utrzymaniem, osoba 100 zł miesięcznie. Adres wskaże Kurjer zdw 71 776

16 OSOBISTE

Marję Bieńkowską
kiedyś w „Dzienniku Poznańskim" proszę podać adres do Kurjera zdw 71 285

Za
długi żony mej Władysławy Kowalskiej nie odpowiadam. Bolesław Kowalski. zdw 71 592

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Artur Gaebe, unieważniam. zdw 71 563/4

21 ZGUBY

Skradziono
portfel, w którym znajdowała się książeczka wojskowa dowód osobisty, prawo jazdy na samochód książeczka rejestracyjna samochodu, karta łowiecka oraz własny weksel na sumę 500 zł Papiery powyższe wystawione były na nazwisko Anton Mrówka, Szlachcin, pow. Poznań, które unieważniam. zdw 70 999

Unieważniam
książeczkę wojskową. Hieronim Strzyżyński. zdw 71 667

22 ROZMAITE

Automobiliści!
Hotel „Savoy" we Lwowie, Sobieskiego 7, garażuje auta dla swych gości bezpłatnie przez cały czas zamieszkania. nw 2 487

Przeprowadziliśmy się
na ulicę Pocztową 11, nar. Rzeczypospolitej, D/H. „Julpol" Hurtownia pończoch i skarpetek. — Wielki wybór, ceny korzystne. Na prowincję wysyłamy cenniki bezpłatnie. Pw 3 482-29,101

Chiromantka zagraniczna
przepowiada z kart i z rąk przeszłość i przyszłość. Wiele podziękowań, godz. 9—1, 3—7. Górna Wilda 51, III. pr. zdw 71 080

Tanie
smaczne obiady. Mostowa 5, III., lewo. zdw 71 459

Zioła lecznicze
przeciw chorobom płuc, krtani, żołądka, wątroby, nerek, pęcherza, hemoroidom upławom, obstrukcji, kamieniom żółciowym, astmie, skrofulom, blednicy, neurastenji, artretyzmowi, reumatyzmowi et cetera. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej! — Adres: Liszki, Apteka. nw 8938

Dziurkuję
wszelką bieliznę. Rekord, Stary Rynek 48. rw 10 857

Przyjmę
panny na stancję lub dziecko na wychowanie Oferty do Kurjera zdw 71 582

Kto
przyczyni się do uzyskania posady? Zgłoszenia do Kurjera zdw 71 621

Dowód
osobisty wystawiony przez Komisarjat V P. P. nr. 481, unieważniam. Ks. Zoch. zdw 71 586/7

Krawaty
przyjmuję do czyszczenia 60—70 gr za sztukę. Słupińska u Kustosz, Ogrodowa 12. zdw 71 669

Noworodka
niechrzconego przyjmie bezdzietne małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 761

Okrętką
wykonuje szybko i starannie, M. Grzybowska Marsz. Focha 41. zdw 71 780

23 OŻENKI

Kawaler
na stanowisku szuka żony do 38 lat z mieszkaniem lub posagiem. Warunek urodzona w miesiącu sierpniu. Oferty Kurjer zdw 70 445

Dyskretnie
i solidnie kojarzy małżeństwa we wszystkich sferach społecznych największe biuro matrymonjalne „Postęp" Warszawa Senatorska 38. Na żądanie wysyłamy kilkaset ofert do wyboru. Pw 3136-62.404

Młody
przystojny właściciel pierwszorzędnej restauracji poślubi stosowną panią. Oferty Kurjer zdw 71 608

Wdowa
bezdzietna, lat 44, dobra gospodyni, inteligentna, posiadająca 6.000 gotówki i umeblowanie, z powodu braku znajomości pozna odpowiedniego pana na stałem stanowisku. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia do Kurjera zdw 71 584

Sierota
lat 30, inteligentna, gospodarna, posiadająca wszelkie inne zalety szuka szlachetnego pana. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia z fotografją do Kurjera zdw 71 760

Wdowa
bezdzietna lat 38, wysoka, elegancka, wykształcona, nie biedna, pozna w celu matrymonjalnym pana wybitnie inteligentnego o zapewnionej egzystencji. Oferty do Kurjera zdw 71 743

24 NAUKA

Studentka
poszukuje kondycji od 1 sierpnia Zgłoszenia Kurjer zdw 68 632

English
conversation with lady desires gentleman. Apply Kurjer zdw 71 229

Ondulacji
kurs udzielam Oferty Kurjer zdw 71 773

25 MUZYKA

Kapelmistrz
potrzebny na prowincję. Przewidywana również dodatkowa stała pensja przy udzielaniu lekcyj w szkołach. Wymagane odpowiednie kwalifikacje. Oferty „Par", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod Straż Ogniowa nr. 29,102. Pw 3 481-29,102

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Szofer
z praktyką, dobremi świadectwami poszukuje posady A. Wójcik, Bodziszewo, poczta Murowana Goślina. zdw 70 641

Szlifiarz
marmuru kwalifikowany, szuka posady w tym zawodzie, lub jakiejkolwiek innej, także jako robotnik. Łask. oferty Kurjer zdw 71 395

Panienka
lat 18, inteligentna pragnie wyuczyć się fryzjerstwa. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 71 416

Maszynistka
ze znajomością stenografji polskiej poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 71 379

U bezdzietnych
małżeństwa lub samotnej osoby przyjmę posadę do wszystkiego. Łaskawe oferty upraszam Kurjer zdw 71 723

Sumienny
robotnik, żonaty szuka posady jako woźnica lub jakiej innej, mogę stawić kaucję do 500 zł. Łaskawe oferty Kurjer zdw 71 720

Pomocnik zegarmistrzowski
z dobremi świadectwami i z własnemi narzędziami poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia skierować Kurjer Poznański zdw 71 530

Panna
przystojna poszukuje posady w cukierni w celu douczenia się w wypiekaniu ciast. Posadę przyjmę zaraz. Zgłoszenia skierować do Kurjera Poznańskiego dw 1121

Technik dentystyczny
szuka posady. R. Bieske, Wolsztyn. zdw 71 757

Cukiernik
młodszy, samodzielny z dobremi świadectwami poszukuje posady od 15. 8. 30. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 71 754

Osoba
inteligentna znająca się na wszelkiej pracy domowej poszukuje posady. Oferty Gramsówna, Wągrowiec, Dębińska 31. zdw 71 748

Książkowy
młodszy bilansista poszukuje posady zaraz lub później. Oferty do Kurjera pod zdw 71 747

Werkmistrz
dyplomowany mistrz stolarski, długoletnia praktyka w meblach stylowych, budowli, obeznany z maszynami, samodzielny kalkulator, rysownik, poszukuje posady w poważnych firmach. Oferty Kurjer zdw 71 764

2 sieroty
uczciwe poszukują posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 71 772

Dziewczyna
uczciwa, dobra, pracowita poszukuje posady do dzieci lub prac domowych bez prania z dobrem świadectwem zaraz lub 1 sierpnia. Oferty Kurjer zdw 71 775

Pierwszorzędny
zespół muzyczny kwartet lub trio, potrzebny z dniem 1 sierpnia 30. Oferty z fotografja nadsyłać Toruń, „Dwór Artusa". Pw 3 519-64.224

Dziewczyna
starsza z dobremi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego zaraz lub 1. Oferty Kurjer zdw 71 807

Krawcowa
domowa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 71 787

Panienka
z ukończonym półrocznym kursem stenografji polskiej, niemieckiej i pisania na maszynie pragnie pracować w biurze za małem wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 71 781

Młodszy
cukiernik karmelkarz poszukuje posady. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 71 515

Szofer
z kaucją szuka prywatnej posady zaraz. Autobusy niewykluczone. Oferty Kurjer zdw 71 269

Maturzysta
poszukuje jakiejkolwiek posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 71 268

Szofer
trzeźwy, sumienny z praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 71 255

Gospodyni
samodzielna, młoda, inteligentna poszukuje posady u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 254

Kupiec rutynowany
długoletnią praktyka tak handlu jak przemyśle żeleznym drzewnym, budowlanym, maszyn rolniczych, rolnym. Znajomość wszelkich nowoczesnych organizacji języka polskiego, niemieckiego, obszerne stosunki handlowe, przemysłowe, przyjmie odpowiednie stanowisko kierownicze lub zastępstwo. Oferty Kurjer zdw 71 333

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Cztery pióra".
Aurora: „Pat i Patachon jako bogacze".
Corso: „Korsarze puszczy".
Edison: „Dziś tańczy Marjetta".
Harfa: „Dziecię cyrku".
Metropolis: „Biały kapitan".
Odeon: „Komedjantka".
Renaissance: „Bestje z rajskiej wyspy".
Stylowe: „Jaskrawe motyle"
Słońce: „Piekło namiętności"
Wilsona: „Niepotrzebny człowiek".

Skromna
dzielna ekspedjentka z branży piek.-cukierniczej, zna obsługę gości szuka posady najchętniej na prowincji. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdp 71 626

Zbożowiec, rutynowany książkowy
z wieloletnią praktyką poszukuje stanowiska od 1-go sierpnia rb. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. pod zdw 71 217

Bufetowa
sumienna poszukuje posady na prowincji, język polski, niemiecki. Oferty do Kurjera zdw 71 322

Dziewczyna
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 71 553

Wdowa
inteligentna poszukuję posady gospodyni u samotnej osoby 1 sierpnia, miejscowość obojętna Oferty Kurjer zdw 71 556

Kucharka
i służąca szuka zajęcia od 1-go sierpnia. Oferty Kurjer zdw 71 559

Kucharz
młody prywatny, restauracyjny, z praktyką warszawską, poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera zdw 71 568

Służąca
z dobremi świadectwami, uczciwa, sumienna, pracowita, z dobrej rodziny, poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej. Najchętniej w majątku, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 71 570

Aptekarska
siła pomocnicza poszukuje posady Poznaniu lub okolicy zaraz. Oferty Kurjer zdw 71 578

Bufetowa
znająca „Expresso" poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 71 606

Werkmistrz
dyplomowany mistrz ślusarsko - tokarsko - kotlarski na ogólny remont maszyn parowych i motorów poszukuje posady zaraz, albo później w fabryce lub odpowiedniej dominji Zgłoszenia Kurjer zdw 71 596

Panienka
z ukończoną Szkołą Wydziałową poszukuje posady początkującej w większem przedsiębiorstwie lub u adwokata. Oferty Kurjer zdw 71 595

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 71 591

Panienka
z dłuższą praktyką w biurze notarjalnym i sądzie, pisząca na maszynie poszukuje posady. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 71 581

Biuralistka
z roczną praktyką umiejąca pisać na maszynie szuka posady. Oferty Kurjer zdw 71 614

Panienka
z lepszej rodziny poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 71 613

Techniczka dentystyczna
biegła w operatywie i techn. — zmieni posadę od 1. 8. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 71 617

Poszukuję
posady lakiernik, siodlarz, w branży, lub inną jako woźny, inkasent, na żądanie kaucja. Oferty Kurjer zdw 71 700

Służąca
poszukuje posady zaraz, dobre świadectwa do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 630

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi, z praniem lub gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 71 624

Krawcowa
domowa także ubranka chłopców szuka pracy Oferty Kurjer zdw 71 637

Starsza
osoba rzetelna i sumienna szuka posady gospodyni u samotnej osoby lub ekspedjentki w składzie od 1. Ostatnia posada 8 lat. Oferty Kurjer zdw 71 692

Gastronom
pracujący 7 lat zagranicą, władający językiem polskim niemieckim i francuskim poszukuje posady w restauracji, kawiarni lub hotelu, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 71 565/6

Krawcowa
dzielna poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 71 668

Poszukuję
posługi do biur sprzątania. Oferty Kurjer zdw 71 685

Ekspedjentka bufetowa
sierota, z dobrej rodziny sumienna pracowita, poszukuje posady zaraz lub od 1., najchętniej na prowincji. Zgłoszenia do Kurjera zdw 71 708

Panienka
uczciwa, czysta szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 71 704

Posługaczka
poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 723

Gospodyni
poszukuje posady 1. sierpnia lub 15. Oferty Kurjer zdw 71 627

Malarz
poszukuje pracy. — Wykonuje wszelkie prace malarskie, pokojowe i dekoracje. W. Wojdecki, Poznań, Ostrówek 15. zd 71 560

Panna
młoda, z wyższem wykształceniem, z ukończoną szkołą gospodarczą i praktyką, obeznana z hodowlą drobiu zarodowego i trzody chlewnej, mleczarstwem, ogrodnictwem, konserwowaniem, praniem i prasowaniem oraz książkowością gospodarczą poszukuje posady zarządzającej na probostwie lub majątku od 1 sierpnia. Oferty proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego. zdw 71 504

Stolarz
poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer dw 1 113-4

Poszukuję
posady do dziecka i pokojowej zaraz ewenti. od 1. 8. Oferty do Kurjera zdw 71 236

Starsza
osoba szuka jakiegokolwiek zajęcia tylko za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 71 332

Książkowy
początkujący szuka posady od 1. 8. znam stenografję polską niemiecką, także pisanie na maszynie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 71 257

Kucharka
inteligentna szuka posady do samotnej osoby lub bezdzietnego małżeństwa. Oferty Kurjer zdw 71 263

Marszantka
samodzielna poszukuje pracy. — Zgłoszenia Kurjer zdw 71 144

Werkmistrz stolarski
dobry fachowiec sila niezawodna długoletnią praktyką większych fabrykach meblowych, fabrykach odbudowy wagonów osobowych, dobry w kalkulacji i wykonaniu rysunków, mogę się okazać pochwalnemi świadectwami, poszukuję posady. Oferty Kurjer zdw 70 974

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer zdw 70 973

Kołodziej
lat 26, znający wszelkie prace, pragnie otrzymać posadę najchętniej w majątku. Oferty Kurjer zdw 70 972

Panienka
do ręcznego szycia poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 71 436

Inteligentna
panienka poszukuje posady w zakresie biurowości. Łaskawe oferty Kurjer zdw 71 443

Posługi
lub prania poszukuje Oferty Kurjer zdw 71 435

Stangret
kapral rez 15 p. ułanów ujeżdżacz remontów, kawaler lat 25 poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia „Par". Poznań Aleje Marcinkowskiego 11. pod 55.425. Pw 3470-55.425

Biuralistka
pisząca na maszynie szuka posady. Oferty Kurjer zdw 71 457

28 WOLNE MIEJSCA

Chłopiec
do wszystkiego potrzebny. Zgłoszenia w sobotę 19 7. ze świadectwami między godz. 9 a 11 na ul. Jakóba Wujka 9, Skrobała i S-ka. zdw 71 597

KLISZE
RYSUNKI
WZORY OGŁOSZEŃ
„REKLAMA"
DRUKARNI POLSKIEJ, S.A.
POZNAŃ, ALEJE MARCINKOWSKIEGO 17

Administrację
kamienicy poszukuję długoletnia praktyka, prima referencje. Oferty Kurjer zdw 71 455

Posługi
z gotowaniem poszukuje Oferty Kurjer zdw 71 260

Ogrodnik
kawaler z kilkuletnią praktyką poszukuje posady w lepszym ogrodnictwie Zgłoszenia Marjan Szymczak, Czerniejewo, powiat Gniezno. zdw 71 228

Poszukuję
posady pokojowej od 1 sierpnia. Oferty Kurjer zdw 71 284

Dziewczyna
chętna, pracowita poszukuje posady do wszystkiego od 1. Oferty Kurjer zdw 71 279

Zarządczyni
młoda zna szycie, znaczenie, cerowanie, mleczarnie, chów drobiu, zajmie się całem domem szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Przybylska, Wągrowiec, Polna 9 zdw 71 278

Książkowa
pisząca biegle na maszynie, 5-letnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 71 287

Poszukuję
posady z kaucją 1.000 zł za inkasenta lub woźnego. Łaskawe oferty Kurjer zdw 71 289

Panienka
inteligentna szuka posady składzie. Oferty Kurjer zdw 71 534/5

Gospodyni - kucharka
samodzielna z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. z gotowaniem do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 71 324

Poszukuję
posługi. Oferty do Kurjera zdw 71 074

Saksofonista
(Es - alto, B - sopran), skrzypek poszukuje od 1. 8. lub później posady. Wiktor Horn, Radom, Hotel Europejski. zdw 70 803

Panna
inteligentna, skromna, z porządnej rodziny szuka posady jako bona z szyciem od 1. VIII Miejscowość obojętna Oferty Kurjer zdw 71 417

Poważna
firma Przemysłowa poszukuje zdolnego przedstawiciela handlowego zaprowadzonego w aptekach, drogerjach i szpitalach z prawem inkasa. Panowie z gotówką 5.000 złotych zechcą się zgłosić Kurjer zdw 71 588

Posługaczka
potrzebna. Adres Kurjer zdw 71 649

Akuratna
prasowaczka może się zgłosić. — Przecznica 10, parter, prawo. zdw 71 638

Krojczynię
pierwszorzędną krawcową, zupełnie samodzielną siłę z długoletnią praktyką zaangażuje jako dyrektryzę pierwszorzędny salon mód. Oferty Kurjer Hw 30

Dziewczyna
do trojga chłopców i do pomocy w domu z ładnem cerowaniem potrzebna zaraz. Pucińska, Ratajczaka 33. zdw 71 677

Starsza
wiejska dziewczyna z dobrem gotowaniem i zaprawami poszukuje od 1. 8. stałej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 678

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Dobre świadectwa. Marsz. Focha 39 III. ptr., lewo, podwórze. zdw 71 683

Uczciwemu
młodszemu pracownikowi z gotówką 500.— wskaże posadę Biuro Handlowe, Pl. Sapiežyński 7. zdw 71 682

Dzielna
fryzjerka potrzebna. Marszałka Focha 177. zdw 71 731

Praktykantów
uczni do orkiestry przyjmuję Guziński, Aleje Marcinkowskiego 28. zdwp 71 730

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę. Górna Wilda 88. zdw 71 736

Techniczka dentystyczna
biegła w pracy operatywnej i techn. poszukiwana na prowincję na stałą posadę od 1. września lub października. Zgłoszenia pod zdw 71 752 do Kurjera Poznańskiego.

Poszukuje się zdolnych

techników budowlanych

oraz kilku młodszych dzielnych budowniczych. Zgłoszenia z odpisami świadectw i życiorysem uprasza się nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod dw 1129

Ogrodnik
dobry fachowiec, żonaty, lecz małą rodziną potrzebny od pierwszego. Oferty Kurjer zdw 71 663

Biurowa
władająca językiem polskim i niemieckim pisząca biegle na maszynie, obeznana z książkowością i bieżącemi pracami biurowemi natychmiastowe znaleźć może zatrudnienie. Zgłoszenia piśmienne z podaniem wysokości żądanej pensji przyjmuje biuro architektoniczne inżyniera Marjana Andrzejewskiego, Poznań Plac Wolności 11. I. piętro (dawniej Teatr Miejski). zdw 71 742

Uczeń
uczciwych rodziców, chcący się dobrze wyuczyć cukiernictwa, z dobrem świadectwem szkolnem, do 16 lat, może się zgłosić zaraz. W. Hołoga, cukiernia w Środzie. zdw 71 766

Kasjerka
potrzebna od 1. 8. 30 r. Zgłoszenia tylko piśmienne z odpisem świadectw i fotografja do Kurjera Poznańskiego zdw 71 763

Ucznia
do drogerji i składu towarów kolonjalnych poszukuje M. Stachowiak, Śmigiel zdw 71 514

Praktykanta
z odpowiedniem wykształceniem przyjmie zaraz. Stefan Knast, Księgarnia — skład papieru, Inowrocław. nw 2501

Marszantka
samodzielna potrzebna. Nowak, Strusia 1. zdw 71 548

Ogrodnik
poszukuję zaraz starszego pomocnika Stefan Słomiński, Kościerzyna, Ogrodnictwo. dw 1122

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych, zdrowa, czysta i religijna, najchętniej z prowincji potrzebna od 1. sierpnia r. b. Piśmienne zgłoszenia z życiorysem, fotografją i podaniem wysokości wymaganej pensji do Kurjera zdw 71 384

Młodszego
kierownika do przedsiębiorstwa handlowego na stałą posadę przyjmie Warunek zabezpieczenie 2—3 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 784

Uczeń
z ukończoną Szkołą Handlową może się zgłosić Jan Deierling, skład żelaza Poznań Szkolna 3 Pw 3 524-29.149

Fryzjerka
potrzebna zaraz na stałe, Sołacz, Wołyńska 13. zdw 71 798

Dziewczyna
do dzieci, zdrowa, czysta i religijna, umiejąca szyć, prasować i cerować, najchętniej z prowincji potrzebna od 1 sierpnia. Piśmienne zgłoszenia z życiorysem, fotografją i podaniem wysokości wymaganej pensji do Kurjera zdw 71 383

Ogrodnik
starszy, samotny, znający się na pszczelarstwie potrzebny od 1. sierpnia r. b. Urbanowski, Skrzeszewo I. poczta Przyjaźń, pow. Kartuzy Pom. zdw 71 525

Ekspedjentka
z branży papierowej, znająca książkowość i pisanie na maszynie zaraz potrzebna. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 71 803

Dzielnego
podróżującego na miasto Poznań z kaucją lub gwarancją bankową. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem referencji Kurjer rw 10 859

Silny
chłopak z kaucją bankową zł 100 potrzebny. Zygflor, Półwiejska 6. zdw 71 774

Biegła
ekspedjentka do składu rzeźniczego zaraz potrzebna. Kotliński, ul. Marsz. Focha 170. zdw 71 770

Szofer
kawaler kaucja 500 zł na stałą prywatną posadę potrzebny Walkowiak, Czesława 8. zdw 71 769

Agenci
i agentki każdej branży, emeryci, urzędnicy i nauczyciele mogą zarobić do 2 000 zł miesięcznie, zbierając zamówienia na 3% pożyczkę budowlaną, przyjmując zastępstwo w pierwszej i jedynie wyłącznie chrześcijańskiej instytucji bankowej. Zgłoszenia: Spółdzielczy Bank dla eskontu i zaliczek, Lwów, Akademicka 10. nw 2 388

Młynarz
z kaucją może się zaraz zgłosić Oferty Kurjer zdw 70 966

Ekspedjentkę
która zna cośkolwiek książkowość i pisze na maszynie przyjmiemy zaraz. Zgłoszenia piśmienne „Motor", Dąbrowskiego 7. Pw 3 499-29 128

Potrzebna
zaraz bufetowa do obsługi gości. Restauracja „Bałtyk", Plac Sapiežyński 6 rw 10 858

Apteka
p. Orlem w Krotoszynie poszukuje młodsz. asystenta (tki) lub elewa z praktyką. Siły fachowe zechcą podać refer. i warunki. dw 1118

Nauczycielka
potrzebna od 1 sierpnia, albo września do 7 letn. chłopca na wieś. Seminarjum Dąbrówki albo matura gimn., muzyka, niemiecki. Oferty Kurjer zdw 70 295

Kucharka
wiejska, skromna, uczciwa, pracowita z samodzielnem gotowaniem, znająca się na całem gospodarstwie wiejskiem potrzebna zaraz. Urbanowska, Majątek Skrzeszewo I., poczta Przyjaźń, pow. Kartuzy, Pom. zdw 71 524

Dziewczyna
do dzieci i prac domowych potrzebna. Krajewska, Kramarska 23. zdw 71 555

Buchalter
samodzielny obeznany z bilansem i sprawami podatkowemi znajdzie w godz. wieczornych zajęcie Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 71 557

Młynarz
obeznany z wszelkiemi maszynami młyńskiemi może się zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 576

Panienka
kochająca dzieci, dobrze polecona potrzebna od 1 sierpnia. Breczewska, św. Marcin 5, piekarnia, cukiernia. zdw 70 938

Pomocnik
fryzjerski, dzielny potrzebny od 21. 7. Zgłoszenia, Mosina, Rynek 24. nw 2499

Humor zagraniczny

Krótkowzroczna pani.
— Nie wstydzisz się, łobuzie? Taki mały, a już palisz fajkę! (Ric et Rac, Paryż). S. F.

Przedpłata na sierpień 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr., każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. = P. K. O. Poznań, nr. 200 149